T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BALKAN ÇALIŞMALARI ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RODİS RUFOS'UN "BİR HAÇLI SEFERİNİN GÜNCESİ" ROMANINDA İŞGAL VE YUNAN İÇ SAVAŞI

FATMA OSMANTSA

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ FERHAN KIRLIDÖKME MOLLAOĞLU

EDİRNE 2019

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BALKAN ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

.....PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma OSMANİSA tarafından hazırlanan "Radiş Rufasiun "Bir Haclı Seferinin Gonceri" Romanında İşgal ve Kuvay i'G Savaşı" Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca 17.09.2019 Salı günü saat 15:00 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin *Kabul Edilmesine ~~OYBİRLİĞİ~~/OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Ferhan KIRLIDÖKME MOLLAOĞLU	Kabul Edilmesine	
Doç. Dr. İbrahim KELAĞA AHMET	Kabul Edilmesine	
Doç. Dr. Nilüfer ERDEM	Reddine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BALKAN ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI
DOĞRULUK BEYANI

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tüm verilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, kullanılan verilerde tahrifat yapılmadığını, tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını, kullanılan tüm literatür bilgilerinin bilimsel normlara uygun bir şekilde kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını ve bu tezin tamamı ya da herhangi bir bölümünün daha önceden Trakya Üniversitesi ya da farklı bir üniversitede tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

17 / 10 / 2019

Fatma OSMANTSA

Tezin Adı: Rodis Rufos'un "Bir Haçlı Seferinin Güncesi" Romanında İşgal ve Yunan İç Savaşı.

Hazırlayan: Fatma OSMANTSA

ÖZET

Alman-İtalyan İşgali, Direniş, İç Savaş ve tüm bu olayların neden olduğu Açlık ve sefalet Yunanistan tarihinin önemli olayları arasında yer almaktadır. Yunan ordusunun 1940 yılında Arnavutluk Cephesi'nde İtalyanlara karşı elde edilen başarı geçici olmuştur. Yunanistan 1941 yılında Alman, İtalyan ve Bulgar güçleri tarafından İşgale uğramıştır. Savaş ve İşgal sonucunda 1943 yılında Atina'da yaşanan yoğun açlık ülkeyi büyük kayıplara uğratmıştır. İşgale karşı örgütlenen Direniş ve direnişçiler arasında sağ-sol örgütlerinin fikir ayrılıkları kanlı çatışmalara yaşanması sonucunu doğurmuştur. Tarih açısından önemli olan bu dönem aynı zamanda edebiyata da yansımış başlamış ve II. Dünya Savaşı yılları, İşgal, Direniş ve İç Savaş ile ilgili edebi eserler yazılmıştır.

Rodis Rufos bu dönemin tanıkları arasında yer almaktadır. Tezin konusu olan *"Bir Haçlı Seferinin Güncesi(To Χρονικό Μιας Σταυροφορίας)* " Yunanistan'ın bu çalkantılı döneminde yaşananları ele alınmaktadır. Bu çerçevede tezin I. Bölümünde yazarın hayatı ve eseri ele alınmıştır. Tezin II. Bölümde ise romanda İşgal, İç Savaş gibi konuların nasıl anlatıldığı tematik olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yunanistan, İşgal, Direniş, Açlık, İç Savaş, Komünistler, KKE, EAM, ELAS, Rodis Rufos, Bir Haçlı Seferinin Güncesi.

Name of Theseis: Occupation and Greek Civil War in Rodis Rufos "Diary of a Crusade"

Prepared By: Fatma OSMANTSA

ABSTRACT

The German-Italian occupation, the resistance, the civil war and the hunger are miseries caused by all these events which are the important events in the history of Greece. The success of the Greek army against the Italians in 1940 was temporary. Greece was occupied in 1941 by German, Italian and Bulgarian forces. As a result of the war and of the occupation, the intense hunger in Athens in 1943 caused great losses to the country. The disagreements of the right and of the left organizations between the Resistance which was organized against the occupation resulted in bloody conflicts. This period, which is important in terms of history, also started to be reflected in literature, in the World War II, at the Occupation, in the Resistance and the Civil War.

Rodis Rufos is one of the witnesses of this period. The subject of the thesis is *"The Diary of a Crusade(Το Χρονικό Μιας Σταυροφορίας)"* and describes the life in the turbulent period of Greece. In this context, the life and the work of the author are discussed in the first part of the thesis. In the second part of the Thesis described, how the topics such as Occupation and the Civil War are explained in the novel thematically.

Keywords: Greece, Occupation, Resistance, Hunger, Civil War, Communists, KKE, EAM, ELAS, Rodis Rufos, Journal of a Crusade.

ÖNSÖZ

II. Dünya Savaşı yıllarında Yunanistan'ın İtalyan, Alman ve Bulgarlar tarafından İşgali, İşgal karşısında örgütlenen Direniş ve direniş örgütleri arasındaki ideolojik fikir ayrılıkları temelinde pek çok faktörün bir araya gelmesiyle patlak veren İç Savaş konuları yakın dönem Yunanistan tarihinin önemli olayları arasında yer almaktadır. Tezde bu önemli döneme tanıklık etmiş yazarlardan biri olan Rodis Rufos'un hayatı ve yaşadıklarından esinlenerek kaleme aldığı *"Bir Haçlı Seferinin Güncesi(To Χρονικό Μιας Σταυροφορίας)"* romanı incelenmiştir.

Tezin giriş bölümünde II. Dünya Savaşı, İşgal, Yunan İç Savaşı gibi Yunan toplumunu etkileyen önemli siyasal ve toplumsal olaylar hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde Rodis Rufos'un hayatı hakkında bilgi verilmiş ve romanın geniş özeti kaleme alınmıştır. Tezin ikinci bölümünde de roman tematik olarak incelenmiştir. Romanda ele alınan kısımları Yunanca orijinalleri de dipnotlarda gösterilmiştir.

II. Dünya Savaşı ve sonrasında yaşanan gelişmeler Yunanistan tarih yazımında bu dönemi tanımlamak için kullanılmış bazı Yunanca kelimelere özel anlam katmış ve özel isim gibi kullanılmıştır. Bunları İşgal(Κατοχή), Direniş(Αντίσταση), İç Savaş(Εμφύλιος) şeklinde sıralamak mümkündür. Bu sebeple tezde Yunancada yazıldığı gibi büyük harfler korunmuştur. İşgale karşı Direnişe katılanlara yani dağlarda savaşanlara Yunancada kullanılan "andartis" kelimesi "direnişçi" ve bunları idare edenler için kullanılan "kapetanyos" "kaptan" olarak çevrilmiştir.

Çalışmamın başlangıç aşamasından tamamlanmasına değin yardımlarını ve desteğini esirgemeyen herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Her zaman yanımda olan, tüm sevgi ve sıkıntıları karşılıksız paylaşan aileme ve eşime sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ferhan KIRLIDÖKME MOLLAOĞLU'na teşekkür etmek isterim.

Fatma OSMANTSA

İÇİNDEKİLER

ÖZET I

ABSTRACT II

ÖNSÖZ III

KISALTMALAR V

GİRİŞ 1

I. BÖLÜM 14

RODİS RUFOS'UN HAYATI, ESERLERİ VE BİR HAÇLI SEFERİNİN GÜNCESİ(TO ΧΡΟΝΙΚΌ ΜΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑΣ) ROMANI 14

1.1. Rodis Rufos'un Hayatı ve Eserleri 14

1.2. Bir Haçlı Seferinin Güncesi(Το Χρονικό Μιας Σταυροφορίας) 17

1.2.1. Efsanenin Kökeni(Η Ρίζα Του Μύθου) Özet 18

1.2.2. Karanlıkta Yürüyüş (Πορεία Στο Σκοτάδι) Özet 25

1.2.3. Karşı Kıyı(Η Άλλη Όχθη) Özet 45

1.2.4. Roman Kahramanları 57

II. BÖLÜM 63

"BİR HAÇLI SEFERİNİN GÜNCESİ":TEMATİK İNCELEME 63

2.1 Alman-İtalyan İşgali 63

2.2. İç Savaş 70

SONUÇ 89

KAYNAKÇA 91

KISALTMALAR

a.g.e.: Adı geçen eser.

EAM: Ulusal Kurtuluş Cephesi (EAM- Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο)

EDES: Ulusal Demokratik Yunan Birliği (ΕΔΕΣ- Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος)

EKKA: Ulusal ve Sosyal Kurtuluş Hareketi(ΕΚΚΑ- Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση)

ELAS: Yunan Halk Kurtuluş Ordusu (ΕΛΑΣ- Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός)

EON: Ulusal Gençlik Örgütü (ΕΟΝ- Εθνική Οργάνωση Νεολαίας)

EPON: Yunanistan Gençler Birliği Örgütü (ΕΠΟΝ- Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων

ESAS: Ulusal Yüksekokullar Birliği (ΕΣΑΣ-Εθνικός Σύνδεσμος Ανώτατων Σχολών)

KKE: Yunanistan Komünist Partisi (ΚΚΕ- Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας)

OKNE: Yunanistan Komünist Gençler Federasyonu (ΟΚΝΕ- Ομοσπονδία Κομμουνιστικών Νεολαίων Ελλάδας)

OPLA: Halk Savaşçıları Muhafız Örgütü (ΟΠΛΑ- Οργάνωση Προστασίας Λαϊκών Αγωνιστών)

PEEA: Ulusal Kurtuluş Siyasi Komitesi (ΠΕΕΑ- Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης)

RAN: Doğu Rumeli, Avlonya, Adalar (ΡΑΝ- Ρωμυλία - Αυλών - Νήσοι)

GİRİŞ

YUNANİSTAN'DA II. DÜNYA SAVAŞI, İŞGAL VE İÇ SAVAŞ

Avrupa'da, Eylül 1939'da, II. Dünya Savaşı patlak verdiğinde Yunanistan General Yoannis Metaksas'ın, Kral II. Georgios'un desteğiyle kurmuş olduğu idare tarafından yönetilmekteydi. Yunanistan devlet idaresi savaşın ülkeye yaklaştığının farkında olarak çeşitli politikalar geliştirmeye çalışmış ancak 28 Ekim 1940 günü sabah saatlerinde İtalya'nın Atina Büyükelçisi Grazzi, Başbakan Metaksas'tan Korfu ve Girit adaları ile Pire ve Epir limanlarını İşgal etme ve Yunanistan'dan geçiş hakkı elde etme yönünde bir nota vermiştir. Metaksas'ın cevabı "ohi" yani "hayır" olmuş ve İtalyan birlikleri Arnavutluk ve Yugoslavya sınırından Yunanistan'a saldırmaya başlamıştır. Böylece Yunan-İtalyan savaşının başlamasıyla Yunanistan II. Dünya Savaşına dâhil olmuştur. İtalyan savaş uçakları şehirleri bombalayarak çok sayıda insanın ölümüne yol açmıştır. Metaksas idaresi ve Yunan halkı saldırı karşısında güçlü bir Direniş göstererek savaşın ilk aylarında İtalyan ordusunu püskürtmeyi başarmıştır.[1]

Ancak 1940 yılının sonuna gelindiğinde savaş alanındaki kötü hava koşulları ve teçhizat eksikliği nedeniyle Yunan ordusu gücünü kaybetmeye başlamıştır. Metaksas'ın 29 Ocak 1941 tarihinde ölümünden sonra Kral, Başbakanlık görevini Aleksandros Korizis'e vermiştir. Tehditlerin giderek artması nedeniyle Korizis Yunanistan'ın Almanlara karşı savaşamayacağını anlamış ve Metaksas'ın reddettiği Britanya yardımını kabul etmiştir. Böylece İngiltere yaklaşık 58.000 askerini destek olarak Yunanistan'a göndermiştir. Ancak Yunan ordusu Almanlar karşısında kısa sürede gücünü kaybetmeye ve dağılmaya başlamıştır. Bunun ardından ülkede büyük gerginlikler yaşanmış, ordu komutanları birbirlerini suçlamaya

[1] Dominique Eudes, *Οι Καπετάνιοι* (Kapetanios), Çeviren: Georgios Papakiriakis, Eksandas Yayınları, Atina 1970, s. 23.

başlamıştır. Nihayetinde 6 Nisan 1941 tarihinde Almanlar, Bulgaristan ve Yugoslavya sınırlarından Yunanistan topraklarına giriş yapmıştır.[2]

12 Nisan 1941 tarihinde Emmanuil Tsuderus Başkanlığında yeni hükümet kurulmuş ve 20 Nisan 1941 tarihinde Ordu Komutanı General Çolakoğlu Almanlar ile ateşkes imzalamıştır. Başbakan, Kral ve Hükümet üyeleri 23 Nisan 1941 tarihinde Girit'e kaçmıştır. Böylece Almanlar 27 Nisan 1941 tarihinde ülkenin İşgali anlamına gelen Alman bayrağını Atina Akropolis Tepesine dikmiş ve İşgal güçleriyle işbirliği yapan General Çolakoğlu önderliğinde yeni bir hükümet kurulmuştur.[3]

1941 yılında Yunanistan toprakları üç işgalci gücün hâkimiyet sahasına bölünmüştür. Almanlar, Atina, Selanik, Girit ve Türkiye sınırı ile Ege adalarını İşgal ederken; Bulgarlar, Batı Trakya ve Makedonya'yı kontrol altına almışlardır. İtalyanlar ise Yunanistan'ın geri kalan kısmını ve Kiklat Adalarını İşgal etmişlerdir.[4]

Almanların Atina'yı işgalinde sonra Atinalıların hayatı günden güne işkenceye dönüşmeye başlamıştır. 10 Temmuz 1941 tarihinden itibaren Attika bölgesi ateşe verilmiş ve 10 gün içinde tüm ormanlar yakılmıştır. Pire Limanı da bombalanmıştır. Halk ise tüm bu olaylar karşısında çaresiz kalmıştır. Tüccarlar vatandaşların mallarını alarak karaborsacılara satmakta, yiyeceklere el koymakta ve tüm mallar Hitler Almanya'sı tarafından kendi ülkesi için kullanılmaktadır. İşbirlikçi Çolakoğlu Hükümeti kırsal bölgelerde gıda dağıtımını merkezîleştirirken şehirlerde karne uygulaması yasasını getirmiştir.[5]

---

[2] Yannis O. Iatridis, "Εισαγωγή" (Giriş), *Η Ελλάδα Στη Δεκαετία 1940-1950 Ένα Έθνος Σε Κρίση* (1940-1950 Yılları Arasında Yunanistan, Kriz İçinde Bir Ulus), Themelio Yayınları, Atina 2006, s. 42-43.

[3] Thomas W. Gallant, *Νεότερη Ελλάδα* (Çağdaş Yunanistan), Çeviren: Yanna Skarveli, Pedio Yayınları, Atina 2019, s. 343.

[4] Richard Clogg, *Modern Yunanistan Tarihi*, Çeviren: Dilek Şendil, İletişim Yayınları, İstanbul 1977, s. 49-62.

[5] Aleksis Frangiadis, *Η Ελληνική Οικονομία 18ος-20ος αιώνας* (Yunan Ekonomisi 19-20 yy.) Nefeli Yayınları, Atina 2007, s. 151-152.

Temmuz 1941'de açlıktan ölümler başlamış ve Ağustos ayının sonunda dükkânların rafları tamamen boşalmıştır. Kasım ayında açlık daha da fazla hissedilmeye başlamış, yağlar, baklagiller ve tüm diğer gıda maddeleri bulunamaz olmuş ve bir ekmeğin fiyatı 25 drahmiye yükselmiştir. Aralık 1941'de günde yaklaşık 300 kişi açlıktan ölmektedir. Ölüleri mezara taşımak dahi çok zordur. Çünkü hem tabutlar yetersiz kalmakta hem de ölüleri taşıyacak araçlara benzin bulunamamaktadır. Cenaze masraflarını karşılayamamaları ve ölen kişinin yiyecek kuponundan faydalanmak amacıyla aileler ölülerini geceleri defnetmektedir. Yunanistan Sağlık Bakanlığı raporuna göre, Mart 1942 son altı ayda ölümler yedi kat artmıştır. Yunan halkı için durum böyle iken işgalciler askeri binalarda müzik dinlemekte ve eğlenmektedir.[6]

Tüm bu gelişmeler doğrultusunda Atina halkı bir parça ekmek için dahi sahip olduğu tüm değerli eşyalarını yok parasına satmak zorunda kalmıştır. 1942 yılının sonbaharında Türk Kızılayı "Kurtuluş" gemisiyle İstanbul'dan Yunanistan'a yardımlar ulaştırmaya başlamıştır. Bu yardımlar, halkın ancak yarısına yetmektedir. Çünkü İtalyanlar ve Almanlar bu yardımlara da el koymaktadır. Halkın en büyük umudu olan "Kurtuluş" gemisi İstanbul'dan Atina Pire Limanı'na toplamda beş kez tonlarca erzak taşımış ancak altıncı seferinde ise deniz fırtınasında batmıştır. Böylece Yunanistan açlık tekrar nüksetmiştir.[7]

Bu tarihte Yunanistan'da kalan en örgütlü parti KKE(Yunanistan Komünist Partisi)'dir. Resmi hükümet Girit'e ve Girit'in de Almanlar tarafından işgalinden sonra Kahire'ye gitmek zorunda kalmıştır. 1941 yılında İşgale karşı direnişçilerde öncelikle dağlık bölgelerde örgütlenmeye başlamışlardır. KKE 27 Eylül 1941'de İşgale karşı EAM(Ulusal Kurtuluş Cephesi)'ı kurduğunu ilan etmiştir. Bu cepheye tüm solcular, komünistler ve işgalcilere karşı savaşmak isteyenler katılmıştır. EAM

[6] Tasos K. Kondoyannidi, *Ήρωες Και Προδότες Στην Κατοχική Ελλάδα,* (İşgal Altındaki Yunanistan 'da Kahramanlar ve Hainler), Pelasgos Yayınları, Atina 2016, s.195-197.
[7] Çağla Derya Tağmat, *Açlık*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2016, s. 157-197.

kısa zamanda halkın desteğini almayı başarmıştır.[8] Şubat 1942'de ELAS(Yunanistan Halk Kurtuluş Ordusu) kurulmuştur.

Mayıs ayında(1942), "Aris Veluhyotis" kod adını kullanacak olan "Thanasis Klaras" Direnişe liderlik etmek üzere dağlara çıkmıştır.[9] "Aris" savaş tanrısının adından ve Veluhyotis ise memleketinin ismi "Veluhi"den gelmektedir. EAM kırsal bölgelerde Direniş başlatabilmek için Temmuz 1942'de Aris Veluhyotis önderliğinde silahlı 10 kişi ile Atina'nın Karpenisyo bölgesine bağlı Domnista köy meydanına gitmiş ve işgalcilere karşı başkaldırdıklarını bildirmişlerdir. 10 kişi ile başlayan bu küçük birlik kısa sürede binlerce direnişçinin katılımıyla EAM'ın İşgale karşı savaşacak olan solcu askeri ordusu ELAS oluşturmuştur.[10] ELAS haricinde milliyetçilerden ve kralcılardan oluşan EDES(Milli Demokratik Yunan Ordusu) ile EKKA(Ulusal ve Sosyal Kurtuluş Hareketi) gibi başka büyük örgütler de vardır.

EDES örgütü 9 Eylül 1941 tarihinde General Napoleon Zervas ve Komninos Piramoglu tarafından kurulmuştur. Örgütün amacı monarşiyi kaldırmak ve haksızlıklara karşı savaşacak olan demokratik-sosyalist bir sistem kurmaktır.[11] Örgüt İngilizlerin desteğiyle kurulmuş ve yine İngilizlerin desteğiyle Zervas 23 Temmuz 1942'de Epir'in dağlık bölgelerinde faaliyet göstermeye başlamıştır. Böylece EDES Epir bölgesine hâkim olmuş ve General Napoleon Zervas İngilizlerle işbirliği yaparak onların desteğiyle güç kazanmaya devam etmiştir.[12]

İlk etapta ELAS ile EDES arasındaki ilişkiler olumlu yönde seyretmiştir. Ancak Zervas'ın bölgede bulunan Aris Veluhyotis'e bağlı ELAS'çı direnişçilerle rekabete girişmesi sonucunda taraflar arasındaki ilişki bozulmuştur. Diğer yanda Aris Veluhyotis ELAS'tan başka hiçbir Direniş gücünün olmasını istememiş ve tüm küçük grupları ELAS'a katılmaları için zorlamıştır. Aynısını EDES için de yapmaya

[8] Stathis, N. Kalivas- Nikos Marancidis, *Εμφύλια Πάθη,* (İç Savaş İhtirasları), Metehmio Yayınları, Atina 2015, s. 119.
[9] Stathis, N. Kalivas- Nikos Marancidis, *a.g.e.*, s. 123.
[10] Dominique Eudes, *a.g.e.*, s. 18.
[11] Stathis, N. Kalivas- Nikos Marancidis, *a.g.e.*, s. 118.
[12] Yoannis V. Athanasopoulos, *Ναπολέων Ζέρβας – Άρης Βελουχιώτης* (Napoleon Zervas – Aris Veluhyotis), Pelasgos Yayınları, Atina 2018, s. 27.

kalkıştığında, Zervas ve örgütü buna karşı çıkmış ve bu iki grup birbirlerine rakip olmuştur. ELAS kırsal bölgelerde hâkim olmayı başarmıştır. Özellikle de Pindos Dağları Aris'in, Epir Bölgesi de Zervas'ın hâkimiyeti altındadır. Bu iki bölge Acheloos Irmağı ile ayrılarak iki rakip örgütün sınırlarını çizmektedir. Bu durumda bölgedeki örgütlerin çatışmaması kaçınılmazdır.[13]

Aynı dönemde Almanlarla işbirliği yapan Atina Hükümeti ELAS direnişçilerine karşı savaşan "Güvenlik Taburları"nı kurmuştur. Bu gruplar Almanlar tarafından örgütlenmiş ve başlarına işbirlikçi Yoannis Rallis geçmiştir.[14] Voglis Polimeris'e göre Güvenlik Taburları Almanlar tarafından kurulmuştur. Çünkü işbirlikçilerin düşmanı Yunan direnişçilerdir. Bu durumda Güvenlik Taburları işgalci Almanlara karşı değil de direnişçilere karşı savaşacaktır. 1943 yılının sonundan itibaren Güvenlik Taburlarının sayısı artmaya başlamıştır.[15]

İtalya'nın savaştan geri çekilmesinden sonra Eylül 1943'te İtalyan tümen komutanı General İfande ile ELAS lideri kaptan Aris arasında bir anlaşma imzalanmıştır. Buna göre İtalyan kuvvetleri ELAS'a teslim olmuş ve ELAS birlikleriyle Almanlara karşı savaşmaya başlamıştır. İtalya tüm askeri güçlerini ELAS'a vermiştir. Böylece artık ELAS örgütü de İngiltere'nin desteğiyle güç kazanan EDES kadar iyi bir şekilde silahlanmış ve ülkenin kontrolünü ele almak için EDES'e saldırmaya hazır hale gelmiştir.[16]

İşgallerden sonra Aris ile Zervas'ın ülkeyi kimin yöneteceği konusunda anlaşamaması üzerine ELAS, Ekim 1943'te örgütü dağıtmak amacıyla rakibi EDES'e saldırmış ve bunun sonucu olarak kardeş çatışması başlatmıştır. EDES de

---

[13] Dominique Eudes, *a.g.e.*, s. 32.
[14] Yorgos Margaritis, *Ιστορία του Ελληνικού Εμφύλιου Πολέμου* (Yunan İç Savaşı Tarihi), Vivliorama Yayınları, Atina 2005, s. 216.
[15] Polimeris Voglis, *Η Εμπειρία της φυλακής και της εξορίας* (Hapis ve Sürgün Tecrübesi), Aleksandria Yayınları, Atina 2002, s. 72-73.
[16] Dominique Eudes, *a.g.e.*, s. 136.

ELAS'a saldırarak ordunun bir kısmını silahsızlandırmayı başarmıştır.[17] Böylece Yunan halkı ikiye bölünmüş ve iki tarafın tek hedefi birbirlerini yok etmek olmuştur.

Ocak 1944 Pire Limanı Britanya ile Amerika tarafından bombalanmıştır. Bazı mahalleler resmen yerle bir olmuştur. İnsanlar yıkıntılar altında kalmış ve ölü sayısı üç yüzü aşmıştır. Yüzlerce kişi kayıp, çocuklarını kaybeden kadınlar, annelerini arayan çocuklar kalmıştır. Yarı çıplak bir halde çoğu Atina yolunu tutmuştur. Atina'ya vardıklarında ise Kitsos Maltezos ve arkadaşları mağdurlara canı gönülden yardım etmişlerdir. Yaralıların bakımını ve iaşesini üstlenmişlerdir.[18]

Yukarıda adı geçen Kitsos Maltezos tez konusunu oluşturan romanın kahramanlarında biridir. Bu nedenle hayatı ve faaliyetleri hakkında kısa bilgi vermek faydalı olacaktır.Kitsos Maltezos, 14 Ağustos 1921'de Atina'da doğmuştur. Köklü bir aileden gelmektedir. Çocukluk yıllarını Atina'nın Zappion semtinde geçirmiştir. Ortaokul ve lise öğrenimini Makris Okulunda tamamlamıştır. Öğrencilik yıllarında kendisi gibi edebiyata meraklı Theofilos Frangopulos ile sıkı arkadaşlık kurmuştur. 1938 yılında henüz 17 yaşındayken EON (Ulusal Gençlik Örgütü)'a gönüllü olarak katılmış ve aynı yıl "yüzbaşı" rütbesine yükseltilmiştir.[19]

Maltezos Ekim 1940 yılında Atina Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydolmuştur. Sınıf arkadaşları arasında Theofilos Frangopulos ve başka arkadaşları da vardır. 1941 yılında İtalyan İşgali sırasında hem annesini hem babasını kaybeden Kitsos, aynı yaz içerisinde Niovi Zoidu adında genç bir kıza âşık olmuştur. [20] 1942 yılının sonlarında OKNE(Yunanistan Komünist Gençler Federasyonu)'ye katılmıştır.

Maltezos zamanla komünizme karşı duyduğu korkuyu yenerek OKNE'ye daha da bağlanmıştır. Ev toplantıları düzenleyen Kitsos gençleri OKNE'ye

[17] Yoannis V. Athanasopoulos, *a.g.e.*, s. 62.
[18] Petros st. Makris-Staykos, *Kitsos Maltezos*, Estia Yayınları, Atina, 2019, s. 209.
[19] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 43-48.
[20] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 55 ve s. 75.

katılmaları için etkilemeye çalışmış ve etkin bir figüre dönüşmüştür.[21] Üniversitedeki yiyecek dağıtımından sorumlu olan Kitsos, Amfi ve Kimya Laboratuarında konuşmalar düzenlemiştir. Ancak 1942 yılının Eylül ayında herhangi bir sebep belirtmeden OKNE'den ayrılma kararı almıştır. Örgütten ayrılma sebebi incelediğimiz eserde yer almaktadır. Buna göre ülke özgürlüğü için savaşan kişilerin yok edilmelerine dayanamadığından yalnızca komünizmden uzaklaşmıştır ve ancak sosyalist olmaya devam etmiştir.[22] Kitsos'un OKNE'den ayrılması komünistlerin rahatsız etmiş ve bu hareketi hainlik olarak görülmüştür.[23]

Ardından Maltezos Büyük Yunanistan kurmayı amaçlayan milliyetçi, RAN(Doğu Rumeli Avlonya Adalar) örgütünü kurmuş ve kendi başkanlığında Atina Üniversitesinde Ulusal Sınıf örgütlenmiştir.[24] 1943 sonbaharında Kitsos yazarımız Rodis Rufos ile sıkı arkadaşlık kurmuştur ve ESAS(Milli Yüksekokul Birliği) örgütüne katılmıştır. Rufos'un evinde toplantılar düzenliyorlar. Ocak 1944 EAM Yunanistan'ın her bölgesine yayılmış ve hâkim olmuştur. Bu sırada RAN örgütü bölüğü, Rodis Rufos vs. gibi dönemin aydınları ESAS örgütünün Atina Teknik Üniversite öğrencileriyle işbirliği yaparak örgütlerini korumaya çalışmışlardır.[25]

Yukarıda da belirtildiği üzere 11 Ocak 1944 Britanya ve Amerika uçakları Pire'yi bombalamıştır. Bu durum üzerine Kitsos ve arkadaşları Atina merkezine gelmiş olan yaralı ve mağdurlara yardımda bulunmuşlardır. Üniversite kapılarını açarak orada konaklamalarına, ardından onlara gıda dağıtılmasını ve yaralılara bakım yapılmasını sağlamışlardır. Aynı dönemde OPLA(Halk Savaşçıları Muhafız Örgütü) Kitsos'un çok şey bilmesi sebebiyle onu öldürme kararı almıştır. Çünkü Kitsos'un OKNE'den ayrılışı ona hayranlık duyan pek çok kişinin de yapıdan ayrılmasına sebep olmuştur. Bu da "hainlik" olarak görülmüştür.[26]

---

[21] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s.127-128.
[22] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 168.
[23] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 155-156.
[24] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 174-176.
[25] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 196 ve s. 203.
[26] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 208 ve s. 210.

30 Ocak 1944'te RAN üyeleri bir partide toplanmışlardır. Partide yazarımız Rufos ile Frangopulos da vardır. Gece partiden evlerine dönecekleri sırada sokağa çıkma yasağını olduğunu öğrenmişlerdir. Fakat Kitsos tek başına evine dönme kararı almıştır. Aynı Kitsos evinin önünde silahlı saldırıya uğramış fakat kurtulmayı başarmıştır. Ertesi sabah arkadaşlarını aramış ve iyi olduklarında emin olduktan sonra başına gelenleri anlatmıştır.[27]

İki gün sonra, 1 Şubat 1944 Salı günü saat dokuz buçukta, Kitsos onu üniversitede bekleyen Rufos ve arkadaşlarıyla buluşmak üzere evinden çıkmıştır. Bu sırada dört kişi tarafından takip edilmektedir. Kitsos kaldırıma çıktığı sırada silahlı saldırıya uğramış ve öldürülmüştür. Kitsos öldürülmesinden EPON(Yunanistan Gençler Birliği Örgütü) sorumlu görülmüştür. [28]. Kitsos cinayetinden sonra çok sayıda insan Atina'daki EPON örgütünden ayrılmıştır. Solcu örgütlere karşı aşırı bir nefret duygusu uyanmıştır.[29]

Kitsos'un ölümünden sonra arkadaşları örgütlenerek ESAS'a katılmışlar ve 28 Şubat 1944'te Kutsal Bölüğün kurulmasına karar vermişlerdir. ESAS ile bağlantıyı kuran kişiler Rodis Rufos ve Yorgos Mazarakis'dir. Böylelikle Haziran 1944'te ESAS öğrencilerinden oluşan 30 kişilik Kutsal Bölük Teselyalı öğrencilerin de bulunduğu EDES evzon askerlerine katılmışlardır. Savaşın ardından Kitsos'un arkadaşları Rodis Rufos *Bir Haçlı Seferinin* ilk cildi olan *Efsanenin Kökeni* ve Theofilos Frangopulos *Duvar Savaşı*'nı Kitsos Maltezos'a atfen kaleme almışlardır. Böylece Kitsos Maltezos artık bir roman kahramanı olarak eserlerde yer almıştır. [30]

Bu sırada Almanlar dağlardaki direnişçilere karşı saldırarak Direnişi bastırmaya çalışmıştır. Bu süreçte birçok ormanlık alan yanarak yok olmuş ve binlerce Yunanlı ölmüştür. Bu durum 4 Şubat 1944 tarihine kadar aynı hızda devam etmiştir. 4 Şubat'ta ise ELAS ve EDES arasında ateşkes imzalanmıştır. EAM daha da

[27] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 211 ve s. 213.
[28] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 217-226.
[29] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 231-234
[30] Petros st. Makris-Staykos, *a.g.e.*, s. 237-239.

güçlenmiş ve 1944 yılının baharında Yunanistan'ın dağlık bölgesinde kendi hükümetini PEEA(Milli Özgürlük Mücadelecileri Komitesi) kurmuştur. PEEA, 9 Nisan 1944 tarihinde seçimler düzenleyerek kontrolü altındaki toprakları yönetmeye başlamıştır. Bu Komitenin amacı milli bir hükümet kurmak, halk yönetimini etkin kılarak milli özgürlüğü sağlamak ve böylece toplumsal-siyasal reformu gerçekleştirmektir.[31]

Aris, adını giydikleri siyah yünlü berelerden alan özel bir muhafız birliği kurmuştur. "Siyah Bereliler" olarak adlandırılan bu birlik, 22 Nisan 1944 tarihinde Almanlarla işbirliği yapan Güvenlik Taburlarını temizlemek için Mora Yarımadası'na giderek acımasız bir şekilde katliamlar uygulamış ve dağları temizleyerek kontrolü ele geçirmeyi başarmıştır.[32]

Eylül 1944'te Churchill, Papandreou dâhil tüm hükümet üyelerini ve Yunanistan'daki direnişçileri İtalya'da Kazerta(Caserta) kasabasına davet etmiştir. Churchill'in amacı; Kahire'de bulunan Yunan Hükümetini EAM görüşlerini benimseyenlerin etkisinden kurtarmaktır. 26 Eylül'de imzalanan "Kazerta Anlaşması"ndan sonra Yunan Komünistleri İngiliz birliklerinin Yunanistan'a girmesini kabul etmek zorunda kalmış ve İngiliz General Scoobie Yunan silahlı kuvvetlerinin ve dağ örgütlerinin başına getirilmiştir. Bu antlaşma ile Yunan Komünistleri EAM ve ELAS koalisyon hükümetine katılmayı ve silahlı kuvvetlerini İngiliz kuvvetlerine vermeyi kabul etmiştir. Böylece direnişçiler İngiliz generali Scoobie'nin emrine verilmiştir.[33]

ELAS birlikleri Alman birliklerine karşı saldırılarda bulunarak birçok kayba sebep olmuştur. 12 Ekim 1944 tarihinde Atina 4 yıl süren İşgalden sonra özgürlüğüne kavuşmuştur. Alman birlikleri ülkeden uzaklaşarak Atina'yı boşaltmış ve 15 Ekim'de ise İngiliz generali Scoobie ve birlikleri Atina'ya giriş yapmıştır. 18

---

[31] Polimeris Voglis, *a.g.e.*, s. 69.
[32] Solon Neok. Grigoriadis, *Ιστορία Της Σύγχρονου Ελλάδος 1941-1974* (Çağdaş Yunanistan Tarihi 1941-1974),2. Cilt, K. Kapopoulos Yayınları, Atina 1975, s. 285.
[33]Dominique Eudes, *a.g.e.*, s. 211 ve s. 213.

Ekim'de "Averof" savaş gemisiyle hükümetin başına gelen ve Pire limanına varan Başbakan Papandreou büyük törenle karşılanmıştır. Halk yorgun ve bitkin olmasına rağmen İşgalin sona ermesini ve ülkenin kurtuluşunu büyük mutluluk, keyif ve şenliklerle kutlamıştır.[34] Dağlardaki komünist direnişçiler Papandreou'ya karşı çıkmaktadır. Oysa Papandreou "Ulusal Birlik Hükümeti" kurmak istemektedir. 1 Aralık'ta Papandreou Hükümeti ile solcuların anlaşmazlığı sonucunda Hükümet düşmüştür.

Dört yıllık İşgal sırasında en çok can kaybı özellikle Atina'da yaşanmıştır. Yunan halkının yaklaşık 450.000'i açlıktan, vitaminsizlikten ve çeşitli hastalıklardan ölmüştür. İşgalciler Direnişi bastırmak için direnişçileri ve ailelerini ölümle cezalandırmıştır. Birçok köylü sabotaj ve isyanlar yüzünden öldürülmüştür. Kaçak İngiliz askerlerine bilgi sızdırmak, yiyecek vb. yardımlarda bulunmak ve yiyecek saklamak ile müttefiklerin radyolarını dinlemek ve broşür dağıtmak gibi hareketler karşısında da ölüm cezası uygulanmıştır. Almanlar tarafından yaklaşık 20.000 Yunanlı katledilmiş, binlerce kişi de İtalyan ve Bulgarlar tarafından öldürülmüştür. Böylece Yunanistan'da yaşayan Yahudi halkın %90'ı yok edilmiştir. Yaklaşık 200.000 ev yıkılmıştır. Limanların ve ticaret filolarının çoğu yok olmuş ve Korent Kanalı yıkılmıştır. Demiryolu sistemleri, telefon ve telgraf şebekeleri, köprü ve tünellerin çoğu havaya uçurulmuş, arabaların çoğuna el konulmuş, mahsul ve ormanların çoğu yakılmıştır. Tüm bu yaşananlar siyasal alanda önemli sonuçlar yaratmıştır.[35]

1941-1944 dönemi tüm Yunanistan için açlık, sefalet, korku ve ölümü beraberinde getirmiştir. Yaşanan İşgallerden sonra Yunanistan köklü bir değişime uğramıştır. 1940-1944 yılları arasında yaklaşık 500.000 kişi hayatını kaybetmiş, 1.770 köy yakılmış, 1.200.000 kişi evsiz kalmış ve tarımsal üretim %60'a kadar azalmıştır.[36] İşgaller sonucunda meydana gelen zararların maliyeti 14 milyar dolar

[34] Solon Neok. Grigoriadis, *a.g.e.*, s. 367-368.
[35] Yannis O. Iatridis, *a.g.e.*,s. 45-46.
[36] Polimeris Voglis, *a.g.e.*,s.68.

olarak hesaplanmıştır.[37] Ayrıca İşgal yıllarında ekmeğin fiyatı ani yükselişler göstermiştir. Örneğin Nisan 1941'de 10 drahmi olan ekmeğin fiyatı Ocak 1942'de 230 drahmi, Temmuz 1943'te 2.000 drahmi, Ocak 1944'te 38.000 drahmi ve Eylül 1944'te 153.000.000 drahmiye kadar yükselmiştir.[38]

Direnişçiler İşgal sonrasında ülkeyi yönetmek istemişler, İngilizler ise buna karşı çıkmıştır. Churchill Komünistleri etkisizleştirmeye çalışmıştır. Papandreou işbirlikçileri cezalandırmak ve ülkenin özgürlüğü için Direniş gösteren komünistleri silahlarından arındırmak istemiştir. Bu durum Komünistler ile Papandreou Hükümeti arasında çatışmalara yol açmıştır. EAM, Kazerta Anlaşmasını tanımadığını bildirmiş, Papandreou ise tüm orduları dağıtmak istemiştir. İngiliz birliklerinin komutanı Scoobie sıkıyönetim ilan etmiş ve 10 Aralık'a kadar ELAS birliklerinin teslim olmalarını istemiştir. Buna karşılık 3 Aralık günü EAM ve KKE tarafından Atina'nın Sintagma Meydanında protesto amaçlı gösteriler düzenlenmiştir. Polisler göstericilerin üzerine ateş açmıştır. Bu olay, 28 kişinin ölmesine ve 100'den fazla kişinin yaralanmasına neden olmuştur.[39] 3 Aralık 1944 gecesi Atina'da resmen terör ve dehşet havası yaşanmaktadır. Herkes evine sığınmış, şehir sessizliğe bürünmüş ve yalnızca uzaklardan gelen silah ve tank sesleri duyulmaktadır.

4 Aralık sabahı Atina ELAS birlikleri, karakol ve milli muhafız taburlarına saldırarak kısa bir süre içinde çoğunu silahsızlandırmayı başarmıştır. Aynı gün sabah 11.00'de ölenlerin cenaze töreninden sonra halk sloganlar ve savaş türküleriyle Omonia Meydanı'nda toplanmıştır. Meydanda sağcılar(EDES) tarafından kalabalığa ateş açılmıştır. ELAS birlikleri de polis karakollarına saldırmış ve durum gittikçe daha kötü bir hal almaya başlamıştır. 4 Aralık akşamı Papandreou istifa etmek istemiş fakat Churchill bunu kabul etmemiştir. General Scoobie sıkıyönetim ilan ederek ELAS çetelerinin Atina'yı terk etmelerini emretmiştir.[40] Bu çatışmalar 6

[37] Yannis O. Iatridis, *a.g.e.*,s. 46.
[38] Solon Neok. Grigoriadis, *a.g.e.*,s. 337.
[39] Dominique Eudes, *a.g.e.*, s. 249-250.
[40] Perikli Rodaki, *Δεκεμβρης 1944*, (Aralık 1944), Epikerotita Yayınaları, Atina 1984, s. 153-154.

Ocak'a kadar kanlı bir şekilde devam etmiştir. Bu olaylar tarihte "Aralık Olayları (Dekemvriana)" olarak adlandırılmıştır.

Aralık Olayları ile ülkede tekrar binlerce kayıp ve ölümler yaşanmıştır. Direnişçiler(EAM) yenilerek 6 Ocak 1945 tarihinde Atina'dan uzaklaşmıştır. Kayıpları oldukça çok büyüktür. Yaklaşık 7.000 kişi hayatını kaybetmiş, 12.000 kişi de Britanyalılar ve hükümet güçleri tarafından tutuklanarak kamplara gönderilmiştir.[41] Aralık olayları sırasında Epir Cephesi yıkılmıştır ve dağdaki sağcılar ile ve ELAS'tan korkan Epirli köylüler İngilizlerin gemileri sayesinde Korfu'ya sığınmışlardır.[42]

25 Aralık günü Churchill Yunanistan'a gelmiştir. 26 Aralık'ta Atina'da Başpiskopos Naibi Damaskinos başkanlığında bir konferans düzenlenmiştir. Bu konferansa tüm parti temsilcileri ve Churchill katılmıştır. Ancak bu toplantıda herhangi bir sonuca varılamamıştır. 3 Ocak 1945 tarihinde yeni hükümet kurulmuş ve hükümetin başına Cumhuriyetçi Nikolaos Plastiras getirilmiştir.[43]

2 Şubat 1945 tarihinde Atina'nın Varkiza Köyü'nde Siantos başkanlığında EAM, İngilizler ve Plastiras Hükümeti arasında bir konferans düzenlenmiştir. 10 gün süren görüşmelerden sonra 12 Şubat 1945 tarihinde EAM ve Plastiras Hükümeti arasında Varkiza Barış Antlaşması imzalanmıştır.[44]

Ertesi gün silahlar toplanmaya başlamış, bazı gruplar ellerindeki modern silahları gömerek saklamışlardır. Silahlarını teslim eden Komünistler köylerine gitmiş ancak oralarda da aşırı sağcıların tepkileriyle karşı karşıya kalmışlardır. Köylerine dönmek istemeyenler ise Arnavutluk ve Yugoslavya'ya geçmiştir.[45]

---

[41] Polimeris Voglis, *a.g.e.*, s. 81.
[42] Yorgos Margaritis, *a.g.e.*, s. 168.
[43] Solon Neok. Grigoriadis, *a.g.e.*, s. 407.
[44] Stathis, N. Kalivas- Nikos Marancidis, *a.g.e.*, s. 256.
[45] Dominique Eudes, *a.g.e.*, s. 300-301.

Parti sekreteri Varkiza Antlaşması'nı imzalamışsa da, parti lideri Aris Veluhyotis silahsızlanmayı reddederek bu Anlaşmayı kabul etmemiştir. Bunun sonucunda bazı gruplar ile birlikte tekrar dağlara çıkmıştır. Bu durum karşısında partisinin tepkisiyle karşılaşmıştır. Bir yandan teslim olmayan ELAS'çıların peşinde polisler, diğer yandan komünistlere saldıran sağcılar derken çatışmalar, ölümler, tutuklanmalar aynı hızla devam etmektedir. Bu bakımdan Aris'in bu Antlaşmayı reddetmekle kendi sonunu hazırlanmış olduğunu söylemek mümkündür.

Varkiza Anlaşması ile Komünist Parti yasallaştırılmış olmasına rağmen iktidardaki sağcılar tarafından binlerce solcu öldürülmüş ve hapsedilmiştir. İkiye bölünen ve birbirlerini öldüren halkın barışması artık çok zordur. Dolayısıyla Varkiza Anlaşması da ülkede barışı sağlayamamıştır ve sonuç olarak ülke pek çok zarar ve kayıplara maruz kalmıştır. Çatışma 1949 yazına kadar devam etmiştir. Grammos ve Vitsi dağlarındaki son çarpışmalar sonucunda söz konusu çatışma sağcıların zaferiyle sona ermiştir.[46]

[46] Tasos Vurnas, *Ιστορία ΤηςΝεότερης και Σύγχρονης Ελλάδας*, (Yeni ve Çağdaş Yunanistan Tarihi), 4.Cilt, Pataki Yayınları, Atina 2002, s. 32.

I. BÖLÜM

RODİS RUFOS'UN HAYATI, ESERLERİ VE BİR HAÇLI SEFERİNİN GÜNCESİ(TO XPONIKO MIAΣ ΣTAYPOΦOPIAΣ) ROMANI

1.1. Rodis Rufos'un Hayatı ve Eserleri

Rodis Rufos 20 Aralık 1924 tarihinde Atina'da doğmuştur. Venizelos taraftarı köklü bir aileden gelmektedir.[47] 1942 yılında Alman İşgali sırasında Atina Üniversitesi Hukuk Fakültesine kayıt olmuştur. Öğrencilik yıllarında önce komünist direnişçi örgütlere, ardından RAN'a sonrasında öğrenci örgütü ESAS'a katılmıştır. Kitsos Meltezos'un öldürülmesinden sonra sağcı öğrencilerden oluşan "Kutsal Bölük"(İeros Lohos) grubuyla 1944 yılında Napoleon Zervas idaresindeki EDES'e dâhil olmuştur.[48]

Yunanistan'da Alman İşgalinin sona ermesinin ardından donanmada askerlik görevini yapmıştır. Askerlik görevinin ardından eğitimine devam etmiş ve 1948 yılında Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur.[49] Aynı yıl içerisinde evlenmiştir. 1949 yılında Yunanistan Dışişleri Bakanlığında çalışmaya başlamıştır. Yine aynı yıl içerisinde ilk oğlu Lukas doğmuştur. *Bir Haçlı Seferinin Güncesi* adlı romanını 1950 yılında yazmaya başlamıştır. 1952 yılında ikinci oğlu Thanos dünyaya gelmiştir. 1952 yılında Yunanistan'ın Viyana Büyükelçiliğinde sekreterlik yapmaya başlamıştır. 1954 yılında *Efsanenin Kökeni*(Η Ρίζα του Μύθου) adlı eserini yayımlamıştır. Aynı yıl Kıbrıs-Lefkoşa'da konsolosluk görevine başlamıştır. Kıbrıs sorununda önemli rol oynamış ve Başpiskopos Makarios ile işbirliği yapmıştır.[50]

---

[47] *Η Μεταπολεμική Πεζογραφία*, (Savaş Sonrası Nesir), Sokoli Yayınları, Cilt 1, s.144.
[48] "Rufos Rodis", *Uluslararası Biyografi Sözlüğü*, 9. Cilt, Ekdotiki Athinon, 1991, s.127.
[49] "Rufos Rodis", *a.g.e.* , s. 127.
[50] "Rufos Rodis", *a.g.e.* , s. 127.

1955 yılında bir diğer eseri olan *Karanlıkta Yürüyüş*(Πορεία στο Σκοτάδι) adlı kitabını yayımlamıştır ve 1956 yılında bu eseri ile Uranis ödülünü almıştır.

1957 yılında *Mahşer Günü*(Η Μέρα της Κρίσης) adlı tiyatro eserini ve 1958 yılında *Karşı Kıyı*(Η Άλλη Όχθη) adlı eserini yayımlamıştır. Karşı Kıyı, devlet roman ödülüne layık görülmüştür. 1960 yılında *Tunç Çağı* romanı ilk olarak Londra'da İngilizce *The Age of Bronze* başlığıyla; ardından da Yunancaya çevirilerek Yunanistan'da yayımlanmıştır. Aynı yıl içerisinde Yunanistan'ın Paris Başkonsolosluğu'nda danışmanlık yapmıştır.

1967 yılında *Yunan Toprakları*(Οι Γραικύλοι) adlı son romanı yayımlanmıştır. 1967-1969 yılları arasında ise Ksenofon'dan çeviriler yapmıştır. 1967 yılında Cunta ile çalışmayı reddettiği için ülke dışına çıkması yasaklanmış ve 1969 yılında Dışişleri Bakanlığındaki görevine son verilmiştir. Cunta'ya karşı çıkan edebiyatçılar arasında yer almış ve *On Sekiz Metin*(Δέκα Οχτώ Κείμενα) başlıklı manifestoyu imzalamıştır. 1970 yılında *Yunanistan Hakkında Gerçekle*r adlı eserini ilk olarak Fransızca, 1972 yılında da Richard Clogg tarafından İngilizce olarak yayımlayarak döneme ait koşulları Avrupa'ya anlatmaya çalışmıştır.[51] 1971 yılında yapılanan *Yunanistan'ın Sorunlarının Analizi Derneği*'nin kurucularından ve başkan vekillerinden biri olmuş fakat dernek, 1972 yılında Cunta yönetimi tarafından kapatılmıştır. Rodis Rufos 48 yaşında, 12 Ekim 1972'de vefat etmiştir.

Rodis Rufos'un farklı edebi türde birçok eseri bulunmaktadır. Kaleme aldığı eserler başlıca şu şekildedir:

Romanlar:

- **Bir Haçlı Seferinin Güncesi(Το Χρονικό Μιας Σταυροφορίας),** Atina, 1954-1958. Bu eseri bir üçlemedir. Eserin birinci kitabı, *Efsanenin Kökeni(Η Ρίζα του Μύθου),* Atina, 1954. İkinci kitabı, *Karanlıktaki Yürüyüş(Πορεία*

[51] "Rufos Rodis*", a.g.e.* , s. 127.

στο Σκοτάδι), Atina, 1955 ve son bölümü ise, *Karşı Kıyı(Η Άλλη Όχθη), Atina, 1958*.[52]

- **Tunç Çağı(Χάλκινη Εποχή),** Atina, 1960. Kıbrıslı Rumların mücadelesi konu edilmiştir. Eser ilk olarak Londra'da İngilizce *"The Age of Bronze*" başlığıyla, ardından da Yunancaya çevirilerek Yunanistan'da yayımlanmıştır.[53]
- **Yunan Tohumları(Οι Γραικύλοι),** Atina**,** 1967. Ölmeden önce yayımladığı son romanıdır. Milattan önce 86 yılı Atina'sını konu alan ve canlandıran roman, Atinalıların Romalıların boyunduruğu altındaki dönemi, isyanlarını ve ortaya çıkan iç çatışmayı ele almaktadır.[54]

Deneme:

Alarik'in Suretinin Değişmesi(Οι Μεταμορφώσεις του Αλάριχου), 1971.

Tiyatro:

Mahşer Günü(Η Μέρα της Κρίσης), Atina, 1957.

Rufos aynı zamanda çeviri, deneme, hikâye ve şiirler de kaleme almıştır. *Nea Estia(Νέα Εστία), Mevsimler (Εποχές), Kıbrıs Yazıları (Κυπριακά Γράμματα)* ve *Devam (Η Συνέχεια)* dergilerinde çok sayıda metni yayımlanmıştır.[55]

[52] Dimosthenis Kurtovik, *Έλληνες Μεταπολεμικοί Συγγραφείς* (Savaş Sonrası Yunan yazarları), Patakis Yayınları, Atina, 1995, s. 200.
[53] Dimosthenis Kurtovik, *a.g.e.* , s.201.
[54] Dimosthenis Kurtovik, *a.g.e.* , s.201.
[55] Evaggelios P. Karavanis, 1941-1944 Atinasında *R. Rufos, Th. D. Frangopulos, Al. Kotzia, G. Theotoka gibi EAM taraftarı olmayanların düzyazı ifadesi*. (Doktora Tezi), Atina Üniversitesi, Felsefe Fakültesi, Tarih ve Arkeoloji Bölümü, 2011-2012, s. 4-5.

1.2. Bir Haçlı Seferinin Güncesi(Το Χρονικό Μιας Σταυροφορίας)

Rodis Rufos önsüzünde de belirtmiş olduğu üzere yirmi beş yaşında yazmaya başladığı *Bir Haçlı Seferinin Güncesi* adlı eserini otuz dört yaşında tamamlamıştır. Daha sonra Tek cilt olarak (765 sayfa) yayımlanan eser aslında *Efsanenin Kökeni* (*Η Ρίζα του Μύθου*), *Karanlıkta Yürüyüş*(Πορεία στο Σκοτάδι*)* ve *Karşı Kıyı*(Η Άλλη Όχθη) kitaplarından oluşan bir üçlemedir.

Bu eserin otobiyografik bir eser olduğu da söylenebilir. Çünkü Rufos söz konusu üçlemeyi İtalyan-Alman şgali ve Yunan İç Savaşı sırasında yaşamış olduğu tecrübelerden esinlenerek yazmıştır.[56] Yazarımız eserin başlığını da, kutsal saydığı Yunan toprakları için işgal güçlerine ve rakip vatandaşlarına karşı mücadele eden Yunan halkına atfetmiş ve kutsal haçlı seferleri ile eşdeğer tutmuştur.

Eserde milliyetçi üniversite öğrencilerinin işgal güçlerinden çok komünistlere karşı verdikleri mücadeleler konu edilmiştir. Komünist karşıtlığını çok yoğun bir şekilde işleyen Rufos, 1942 yılında gerçekleşen Alman İşgalini ve bu İşgale karşı gösterilen Direniş ile komünistlere karşı beslenen nefreti ele almıştır. Yakın tarihin yaşanmış olaylarından esinlenerek kaleme aldığı romandaki kahramanlar da yazarın gerçek arkadaşları yahut gerçek düşmanlarının yalnızca isim değiştirmiş halidir. Eserde pek çok otobiyografik öğeler kullanılmış ve eser bir günce halini almıştır. Modern romanın üç önemli ögesi olan güncel roman, otobiyografik roman ve ideolojik roman türlerinden yararlanmıştır.[57]

Üçüncü şahıs tarafından anlatılan roman; Yunan tarihine, ırkına ve dinine hayran, komünizm karşıtı, milliyetçi Dion ağzından yazılmıştır. Hukuk Fakültesi öğrencisi, kültürlü ve zengin bir aileden gelen Dion aslında yazarın kendisidir (alter egosudur).

---

[56] Dimitris Kokoris, "Χρονικό Μιας Σταυροφορίας" *Λεξικό Νεοελληνικής Γλώσσας* ("Bir Haçlı Seferini Güncesi", Çağdaş Yunan Edebiyatı Sözlüğü), Patakis Yayınları, Atina 2007, s. 2388.
[57] Apostolis Sahinis, *Νέοι Πεζογράφοι (Çağdaş Yazarlar) 1945-1946*, Üçüncü Baskı, Estia Yayınları, s. 159-161.

1.2.1. Efsanenin Kökeni(Η Ρίζα Του Μύθου) Özet

1954 yılında yayımlanan *Efsanenin Kökeni* adlı ilk kitap, 1 Şubat 1944 tarihinde ksrşıtı solcular tarafından öldürülen Kitsos Maltezos'a atfedilmiştir. Roman kahramanımız Dion, henüz on sekiz yaşında ve Atina Hukuk Fakültesine kayıt olmuştur. *Hristiyan Demokratlar* ve *Komünist* gençlerden oluşan üniversite kulübüne gitmeye başlamıştır.

Komünistler her yerde olduğu gibi üniversite içerisinde de yer almaktadır. Burada bulunan komünist sayısı az olmasına rağmen, çok sayıdaki Hristiyan Demokratların aleyhine Üniversite Birliği'nin (Kulüp) yönetiminde etkili olmayı başardıkları daha ilk sayfadan belirtilmiştir. Yazar, İtalyan ve Alman İşgali altında olan ülkede komünistlerin neden Direnişe katıldıklarını ve Yunan sağının neden hemen katılmadığını açıklayarak başlamaktadır. Dion'a göre komünistlerin hemen Direnişe katılmalarındaki amaç, ülke içinde yaşanan iç çatışmalarda güç kazanmak ve İşgal sonrasında iktidarı ele geçirebilmektir. Tüm Yunan halkı İşgal altında yaşamaktan rahatsızdır. Ancak komünistlerin gösterdiği direniş yalnızca Alman İşgaline karşı değildir. Dion, komünistleri ülkeleri uğruna hareket eden kişiler olarak değil, kendi çıkarları için savaşan kişiler olarak tanımlamıştır. Ayrıca komünistler, işgal güçlerine karşı nefret duymuş ve onlara karşı tek başlarına savaşmayı hedeflemişlerdir. Bununla birlikte işgal güçlerine karşı savaşmaya kalkışan diğer örgütleri vurmuşlardır. Bu komünistlerin çoğu Dion'un okul arkadaşlarıdır. Dion, arkadaşı Mihail'in de onlara katılmasına ve rakibi olmasına üzülmüştür.

Komünistlere karşı mücadele eden tek güç ise Hristiyan Demokratlardır. Dion bu yüzden onlara katılmıştır. Dion, çocukluğundan beri milliyetçi bir çevrede büyümüş ve sosyal sorunlara yabancı bir birey olmuştur. Almanlara olan nefreti, onlardan kurtulmak için savaşacağı anı sabırsızlıkla beklemesine yol açmıştır. Kral ve sürgündeki hükümete sadıktır, İngilizleri müttefik olarak kabul etmiştir. Ayrıca savaş zamanı ülkenin iç sorunlarıyla ilgili yapılacak her tartışmayı zamansız ve ülke için zararlı bulmuştur.

Yannopulos, Dion'a, halkı faşizmden yani kral ve Kahire'deki hükümetten kurtarmak için savaşacak olan EAM örgütü hakkında bilgi vermiş ancak Dion bu harekete katılmayı reddetmiştir.

Dion'a göre; komünistlerin çoğu acı bir geçmişe sahiptir. Kimi çocukken kekemedir ve alay konusu olmuştur, kimi baba evinde zorbalık yaşamış, kimi de annesinden ayrı büyüdüğü için psikolojik rahatsızlıklar geçirmiştir. Ülkenin İşgal altında bulunmasına rağmen üniversitenin açık olması ve gençlerin orada toplanıp, İşgale karşı değil de birbirlerine karşı propagandalar yapmaları, birbirlerine karşı savaşmaları, evlerde toplanıp partiler düzenlemektedirler.

Üniversitede seçimler yapılmasına karar verildiğinde komünistler uyguladıkları saldırılar sonucu halkı korkuttukları için seçimlerde oy çoğunluğunu almışlardır. Bu dönemde, Dion Liza'ya âşık olmuştur. Daha önce komünistlere katılan arkadaşlarından olan Mihail, onların uyguladığı acımasızlıklara şahit olduktan sonra yanlarından ayrılma kararı almış ve Hristiyan Demokratlar grubuna katılmıştır.

Dion ve arkadaşları zengin ve kültürlü ailelerden gelmektedir. Lüks bir hayat yaşayan, kültürlü, eğitimli, yabancı dil bilen, yabancı müzik dinleyen, kitaplar okuyan, şiirler yazan, Beethoven hayranı kişilerdir.

İtalyanların ilk olarak bu bölümde 25 Mart (1943) gösterisinde aniden Yunan halkının karşısına çıktıklarını ve saldırıda bulunduklarını görmekteyiz. Ayrıca üniversitedeki çatışmalar, üniversitenin işgal güçleri tarafından kapanmasına sebep olmuştur.

Evlerde toplanıp durumları tartışıp sohbet ettikleri akşamların birinde Renos, Almanların Yunanistan'daki Yahudilere yaptıklarını desteklediğini ve Yahudilere gerektiği gibi davranan tek milletin Almanlar olduğunu belirten söylemlerde bulunmuştur.

Dion, Paskalya tatilini Atina'nın bir köyünde geçirdiği sırada komünistler pek çok bölgeyi hâkimiyeti altına almıştır. Georgiadis, OPLA' nın ne olduğunu merak eden Liza'ya Milli Mücadeleciler Derneği anlamına gelen örgütün, komünistlerin infaz mangası olduğunu söylemiştir.

Dion, artık yorulup mücadeleden geri çekilme kararı almıştır. Stefanos Dion'un bu kararına üzüldüğü için Dion'u katılmış olduğu ARİ (APH) örgütü hakkında bilgilendirmiştir. Dion da bu örgüte katılmaya karar vermiş ve ev toplantıları düzenleme, Mihail'in evinde yeni örgüt üyeleri ile toplanma ve silah atış eğitimi verme gibi etkinliklerde bulunmuştur. Dersten sonra oturup şarap içmiş, sohbet etmiş ve mücadele hazırlıkları yapmışlardır.

Hayalleri dünyanın güzelliği ve kurtuluşu olan bu gençler, hayallerinin peşinden koşmuşlardır. Dion, 1943 yazında kendini yeni bir yaş ve yeni bir hayat içerisinde bulmuştur. Aynı bölümde İtalyanların savaşı kaybetmesine değinilmiştir. Ancak olup bitenler üstü kapalı bir şekilde anlatılmıştır. İtalya'nın düşüşü nedeniyle acil bir toplantı düzenlenmiştir. Savaşı kaybeden İtalyanların, silahlarını Almanlardan gizli bir şekilde Yunanlılara sattıkları anlatılmıştır. Bu durumda birbirine rakip her iki taraf da İtalyanlardan daha çok silah satın alabilmek için rekabete girmişlerdir.

İtalyanların kısa sürede nasıl imaj değiştirdiklerini küçümseyerek dile getirmiştir; henüz birkaç gün öncesinde gururlanarak yürüyen İtalyanlar şimdi başları eğik, utanmış, yırtık pırtık giysilerle Almanlar tarafından sürünmektedirler. Dion, İtalyanlara karşı sempati duyduğunu göstermiş, hatta silahını veren kişinin şans ve iyi dilekte bulunması ile birlikte silahın iyi sonuç vereceği inancına sahip olan İtalyanlar ona şans dilemişlerdir.

Renos ile Dion ilk defa ellerine silah almışlar ve heyecanla eve giderek onları denemişlerdir. O sırada Dion yanlışlıkla Renos'u elinden vurmuş, kurşun Renos'un iki parmak arasını sıyırmıştır. Ertesi gün Yüzbaşı, Dion'u satın aldığı üç

silah ve gösterdiği cesaretten dolayı takdir edip, yaptığının çok tehlikeli olduğunu ve eğer Almanlar tarafından yakalansaydı hayatından olacağını söylemiştir.

Markos ile Renos'un katıldığı örgütün bölüğü askeri alıştırmalar yapmak ve zorluklara karşı mücadele etmeyi öğrenmek amacıyla civar bölgelerde gezilere çıkmışlardır. Liza'yı unutmaya çalıştığı bu dönemde gerçekleşen geziler Dion'a çok iyi gelmiştir.

Mihail, sakinliğini koruyarak İç Savaşın kaçınılmaz olduğunu düşünüyor fakat en azından kısa süreli ve nefret dolu olmamasını umuyordu. Herkes silahlanmış bir şekilde savunma güçleri hakkında konuşurken, Georgiadis kendilerini savunmak için demir yumruk kullanmalarını önermiştir. Mihail bunun doğru olmadığını ve karşı tarafın da insan olduğunu ve kendilerine göre haklı sebepleri olduğunu söyleyerek bu savunma yöntemine karşı çıkmıştır. Mihail, Dion'a evinin önünde şüpheli kişiler gördüğünü ve ayrıca komünistlerden hain oldukları için ayrıldığını söylemiştir.

Mihail, Dion, Markos ve Dinos üç günlüğüne Ekali'ye gittiklerinde orada siyasete dair her şeyin yerini konserler, ziyafetler, deniz banyoları ve keyifli günler almıştır. Mihail ile Dion sohbet ettikleri sırada, daha önce komünist olan Mihail kötü komünistler dışında iyi komünistlerin olduğunu da eklemiştir. İşgal güçleri yüzünden bedenleri zayıflayan ve fazla kilolardan kurtulan Mihail ve Dion sanat, şiir, müzik ve spor hakkında konuşmuşlardır.

1943 sonbaharında OPLA'nın halkı terörize etmek için harekete geçtiği öğrenilince silahlar hazırlanmış ve ev toplantıları düzenlenmeye başlanmıştır. Atina halkı, henüz komünizm tehlikesinin farkına varmış değildir. Dion, babasının politikacı, avukat, işadamı ve emekli arkadaşlarının savaştan sonra ne olacağı konusunda yapmış olduğu konuşmalara kulak kabartmıştır. Kralın geri dönüp dönmeyeceği, demokrasinin tesis edilip edilmeyeceği ve genel olarak partiler ile milli talepler gibi konular tartışılmıştır.

Geceleri ıssız sokaklardan silah sesleri duyulmuş, ertesi sabah da kırmızı sloganlar yazan duvarlar arasında cenaze aracı ile komünist partiye katılmayı reddeden asker, jandarma ya da işçiler taşınmıştır. Zaman zaman ise güvenlik taburları girdikleri semtlerde saldırılar düzenlemiş ve ertesi sabah her iki taraftan da cesetler toplanmıştır.

Dion'un Geçmişteki lideri Megali İdeacı Venizelos'tur. Venizelosçuluğu Yunanistan'ı çağdaş bir devlet haline dönüştüren yeni bir soluk olarak görmüştür. Dion'a göre Venizelos Yunanistan'ı eski günlerine döndürmek için kahramanca ve tutkuyla mücadele etmiştir.

Mihail, Stefanos ve Dion yeni çıkan sağcı örgütlerle ve geri kalan Hristiyan Demokratlarla işbirliği yaparak Ulusal Yüksekokullar Birliği'ni kurmuştur. Aralarında yer alan askeri öğrencileri komünistlere karşı saldırılarda bulunmuş ve birçok kişiyi öldürmüşlerdir. ESAS, Kahire'deki hükümetin emirlerine itaat ettikleri için işgal güçlerinden uzak durmaktadır ve komünistlerden nefret ettikleri kadar Almanlardan da nefret ettiklerini belirtmektedir.

Bir gün Dion, altı komünistin eline düşmüş ve aralarından birini vurarak kurtulmayı başarmıştır. Üniversite içinde birçok çatışma olması sebebiyle işgal güçleri tarafından kapanacağı duyurulmuştur. Mihail kan akıtmaktan uzak durmalarını önermiştir.

Yılbaşı arifesi (1944) Mihail, Markos, Stefanos ve Dion Kostas'ın evinde toplanmıştır. Sohbet ettikleri sırada Kostas; hükümet Kahire'den dönenene kadar silahlı çatışmaların olacağını söyleyerek ne zaman özgürlüğe kavuşacaklarını merak ettiğini belirtmiştir. Markos buna yanıt vererek; Almanya'nın artık daha fazla dayanamayacağını, yıl içerisinde her şeyin biteceğini ve özgürlüğe kavuşacaklarını söylemiştir. O sırada komünistler tarafından alıkoyulan 12 yaşındaki bir çocuktan İngiliz işbirlikçisi Binbaşı Panutsos'un öldürüldüğünü öğrenip telaşlanmışlardır. Durumların gittikçe ciddileştiğini anlayarak her gün yeni birilerinin ölmesine

müsaade etmemek ve korunmak için çözümler aramaya başlamışlardır. Georgiadis, geceleri evlerine tek başlarına dönmemelerini ve ikişerli olarak gitmelerini önermiştir.

Komünistler, Stefanos'un evindeki silahlardan haberdar olmaları üzerine onları ele geçirmek amacıyla saldırı planlamış fakat bunu fark etmiş olan Stefanos hemen Dion'u arayıp silahları paketleyerek Markos'a götürmesini söylemiştir.

9 Ocak (1944) tarihinde Atina Pire bölgesi ittifak güçleri tarafından bombalanmıştır. Barınacak yer arayan binlerce aile Atina'ya gelmiştir. Yollar; baygın, fakir, ellerinde bebekler ve bohçalar taşıyan nereye gideceğini bilmeyen insanlarla dolmuştur. Üniversiteler, yaralı ve mağdur halka yardımcı olma amacıyla kapılarını açmıştır. Ardından gıda dağıtımı yapılmıştır ve yardım etmek isteyen gönüllü çalışanlar üniversitede kalmıştır. Üçüncü günden itibaren yardımları Kızıl Haç üstlenmiştir.

Komünistler Kimya laboratuvarında, sağcılar ise hukuk fakültesinde toplanmışlardır. Bu Ocak ayı, alışılmış hayat tarzlarından daha yoğun geçmektedir. Müzik, ziyafet ve aşk dolu geceler neredeyse unutulmuştur. Ayın son haftalarına doğru durumlar biraz sakinleşmiştir. Sığınmacıların çoğu evlerine dönmüştür. Komünistler, kimya laboratuvarına kapandıkları sırada bazı askeri örenciler tarafından yakalanarak dövülmüş olmalarına rağmen sakinliklerini korumuşlardır. Komünistlerin bu sakinliği adına, Magda'nın evinde kutlama toplantısı düzenlenmiştir.

İşgal döneminde, karaborsacılar ve işgal güçleri halkın gıdalarına da el koyduğu için davetlilerin yanlarına içki ya da yiyecek gibi bir şeyler götürdükleri dikkatimizi çekmektedir. Eğlence başlamış, müzik, ziyafet, içki derken; Renos ciddi bir konuya değinmiştir. Mihail'in öldürülme tehlikesi altında olduğunu söyleyip onu bu tehlikeden kurtarmak için Türkiye'ye göndermenin bir yolunu bulduğunu da dile getirmiştir. Aralarından kimse Renos'un söylediklerine katılmamıştır.

Georgiadis, bir askeri öğrencilerinin feci şekilde öldürüldüğünü söyleyerek geceleri evlerine tek başlarına dönmemelerini, koruma tedbirleri almalarını önermiş ve Mihail'i de özellikle korumalarını söylemiştir.Yemeğe oturduklarında Mihail bardağını ele alarak; Yunanistan için, mücadele için, zafer için sözleriyle kadehini kaldırmıştır. O gece savaş, örgütler, ölümler dışında bir hayatın devam ettiğini de hatırlamışlardır.

1 Şubat 1944 sabahı güzel, güneşli ve neşeli bir güne uyanır uyanmaz Dion'un telefonu çalmıştır. Arayan Mihail'dir. Gece evine dönerken saldırıya uğradığını söylemek için aramıştır. Saat onbirde Teknik Üniversitenin bahçesinde buluşmak üzere randevulaşmışlar fakat her zaman dakik olan Mihail yarım saat gecikmiştir ve Dion endişelenmeye başlamıştır. Koşarak gelen Balafaras, Mihail'in öldürüldüğünü söylemiş ve yanına gittiklerinde saat dokuz buçuk olmuştur. Zappion'un arkasında, sırtından yedi kurşunla öldürüldüğünü öğrenip yıkılmışlardır.

Birinci kitabın sonunda Dion'un hayranlık duyduğu arkadaşı Mihail, 1 Şubat 1944 tarihinde komünistler tarafından sırtından yedi kurşunla vurularak öldürülmüştür. Burada Mihail olarak adlandırdığı Rodis Rufos'un arkadaşı aslında 1 Şubat 1944 tarihinde ELAS güçleri tarafından öldürülen 22 yaşındaki üniversite öğrencisi *Kitsos Maltezos*'dur. Bu olay gerçekte yaşanmış olan ve romanda yer alan tek olaydır. Zaten ilk kitabı da onun anısına atfedilmiştir. Ayrıca Rodis Rufos'un Zervas'a katılarak dağlara çıkmasını ve komünistlere karşı savaşmasını teşvik eden sebeplerden biri de bu cinayet olmuştur.[58]

Yazarın birinci kitabını tam da bu kısımda bitirmesi tesadüf değil belki de bu durumun üzüntüsünü gizlemek için bir kaçış yolu arayışı olduğu da söylenebilir. Mihail'in ölümü hem Dion'u hem de arkadaşlarını önemli derecede etkilemiştir.

[58] Evaggelios P. Karavanis, *1941-1944 Atina'sında R. Rufos, Th. D. Frangopulos, Al. Kotzia, G. Theotoka gibi EAM taraftarı olmayanların düzyazı ifadesi* (Doktora Tezi), Atina Üniversitesi, Felsefe Fakültesi, Tarih ve Arkeoloji Bölümü, 2011-2012, s. 246.

Yokluğunu her an hissetmiş ve intikamını almak için mücadele etmeye devam etmişlerdir.[59]

1.2.2. Karanlıkta Yürüyüş (Πορεία Στο Σκοτάδι) Özet

Karanlıkta Yürüyüş adlı ikinci kitap, "Yaşanan korkunç dönemin dürüst mücadelecileri, Kutsal Bölük üyeleri ve rakiplerine" atfedilmiştir. Mihail'in cenazesi ve bu yaşananların Dion'un hayatında oluşturduğu etkiler ele alınarak başlamaktadır. Dion, Mihail'in ölümünden sonra mücadeleye aktif olarak katılmış ve sağcı öğrencilerden oluşan *İeros Lohos*(Kutsal Bölük) birliğinde yerini almıştır.

Herkesi sarsan Mihail'in ölümünden iki buçuk ay sonra, sağcılar sabahlara kadar süren toplantılar yapmıştır. Mihail'in eksikliği hissedilmiştir. Toplantıların başkanı Lambru'dur ve toplantıdaki kararlar 12 üyelik bir yönetim kurulu tarafından alınmaktadır. Alınan bazı kararlar şu şekildedir: Yönetim kurulu, uç bölgelerde yapılacak olan direnişçi mücadelesine ESAS'ın da katılmasına gerek duymuştur. Yükseköğrenim gönüllü öğrencilerinden oluşacak olan bu mücadele Kutsal Bölük(İeros Lohos) adını alacaktır ve genç askeri öğrenciler ile güçlenecektir. Kutsal Bölük'ün teçhizat temin etmeye gücü olmadığından, diğer direnişçi örgütlere bağlanmalıdır. ELAS güçleri Makedonya'yı yönetim altına almıştır. Kutsal Bölük Epir'e doğru yol alacaktır. İlk anlaşmalar Atina'da yapılmıştır. Ancak geri kalan konular ordu ile bulundukları yerde yapılacaktır. Bu vesileyle, üç kişiden oluşacak olan bir temsilci heyet gönderilecektir ve aralarından biri geri dönüp bilgilendirme yapacak ve geri kalan gönüllü üyeler de bölüğü oluşturma amacıyla dağlara çıkacaktır.

İlk gönderilecek üç kişi Dion, Lihnos ve Kostas olmuştur. Yola çıkmadan önce Metropolit karşısına çıkıp yemin edeceklerdir. Dion için, barbar olarak gördüğü Almanlara karşı savaşmanın vakti gelmiştir. Son zamanlarda tüm dikkatler diğer düşman komünist partisine verilmiştir. Sonuç olarak her ikisine karşı da verilen

[59]Evaggelios P. Karavanis, *a.g.e.* , s. 251-252.

mücadele aynıdır. Mihail'i komünistler vurmuştu ve kuzey cepheye gitme vaktinin geldiğini düşünmüştür.

Mihail'in cenazesinden hemen sonra kızgın ve üzgün halk, komünistlere saldırmak üzere kimya laboratuvarına gitmiş ve komünistleri acımasızca dövmüşlerdir. Atina mücadelesine artık intikam da eklenmiştir. Bu sırada yazar, İç Savaşın korkunç bir şey olduğunun bilincindedir.

Mihail'in ölümünden sonraki ilk haftalarda Dion, evinden dışarı çıkmamıştır. Bunu en çok oğlunun tehlikeli işlere karıştığını anlamış olan ve oğlunun hayatı için endişelenen annesini sakinleştirmek adına yapmıştır. Ayrıca her çıktığında güvenlik önlemi olarak örgütün iki silahlı üyesiyle birlikte çıkmıştır ki bu da Dion'u rahatsız etmiştir. Bir gün Mihail'in evine giderken takip edilmekten korkmuş çünkü aynı gün içerisinde komünistler tarafından bir asker öğrencisi öldürülmüş ve bir Teknik Fakülte öğrenicisi ciddi derecede yaralanmıştır. Mihail'in evine giden Dion, biraz kitaplarını karıştırmış ve hatıra olarak bir kaç şiir kitabı almıştır. Mihail'in hiç kullanılmamış silahını da bulup yanına almıştır. Üniversite artık milliyetçilerin elinde olduğundan oradaki olaylar yatışmıştır.

Mihail hayali için mücadele etmiş ama hayali hakkında konuşamadan öldürülmüştür. Haçlılardan biri kaybolmuştur ve kutsal şehri göremeyecektir. Bir Mart günü (1944) Markos, Dion'un yanına gitmiş ve sağcı öğrenciler ile birlikte Kutsal Bölük'ü oluşturup dağlarda çatışan orduya katılarak Direniş mücadelesi başlatmalarını önermiştir. Bu fikir Dion'u heyecanlandırmıştır. Bu mücadeleyi, Atina'nın boğucu atmosferinin uzağında kalmak için bir fırsat olarak görmüştür. Yaklaşık yirmi subay ve yüz genç üyeden oluşan bir bölük düşünülmüştür. Dion, kuzey cepheye çıkmanın tam zamanı olduğunu düşünerek Kostas'ın fikrine katılmıştır.

Kutsal Bölük ile dağlara çıkacak olan gönüllüler; sahte kimlik, Alman komutanlığından yolculuk izni belgesi ve sevk kâğıdı gibi belgeleri temin etmişler,

ardından kurul tarafından tüm belgeler onaylanmış ve gönüllü üyelere para verilerek yolcuğa çıkmaları sağlanmıştır. Yanya'ya giden ilk araçta yer ayırttıktan sonra Metropolit karşına giderek and içmişlerdir.

Sıra yolculuk için hazırlık yapmaya geldiğinde eski valizler, botlar, sırt çantaları çıkarılmıştır. 1 Mayıs 1944 günü bir kamyonetle yaklaşık yirmi kişi yola çıkmış ve Dion gittikçe gözlerinden uzaklaşan Atina'yı seyretmiştir. (Yazarımız Rufos 1944 yılında Napoleon Zervas yönetimindeki EDES'e katılmıştır).

Korinthos(Korent) Kanalına vardıklarında ilk büyük Alman kontrolünden geçtikleri sırada kontrol noktasındaki Almanlara öğrenci değil satıcı vb. olduklarını söylemişlerdir. Patra'da ikinci Alman kontrolünden geçtikten sonra, Dion Alman askeri Willy ile tanışmıştır. Viyanalı genç çocuk, kız arkadaşı Gretel'in fotoğrafını göstererek savaş sona erdikten sonra onunla evleneceğini söylemiştir. O sırada Dion, kendisinin dağa çıkınca Willy'i öldürebileceğini ve bu masum kızın sevgilisiz kalmasına sebep olacağını aklına getirmiş ve *"Avrupalılar arasında yaşanan bu savaş ne kadar aptal bir şey!* diye düşünmüştür.

Yanya'ya varıp geceyi orada geçirmişlerdir. Ertesi gün ovalardan ilerleyerek şehri geride bıraktıkça dağlara yaklaşmışlardır. Oradaki evlerden birine girerek ev sahibinden Almanlar ve dağdaki direnişçiler hakkında bilgi almışlardır. Ardından yollarına devam edip hedeflerine vardıklarında bir asker tarafından karşılanıp bekçi kulübesine götürülmüş, orada da hoş bir şekilde karşılanmalarının ardından içki içip sohbet ederken Dion ve arkadaşları dağlara çıkış amaçlarını, Kutsal Bölük kurma hedefini dile getirmişlerdir. Aralarından Kostas, I. Balkan Savaşı'nda dedesinin de o bölgelerde savaşmış olduğunu söylemiştir.

Oradan Komuta yerine varmaları iki gün sürmüştür. Katırlar, kulübelerle dolu dağlar ve ormanlar arasından geçerken gördükleri köylüleri selamlar gibi ilerlemişlerdir. Bölgedeki tek ahenksizlik yanmış olan köyler ve çaresiz köylülerdir.

Aheronda Vadisinin üzerindeki bir dağın yamaçlarındaki köye vardıklarında gördükleri manzara, zengin ve henüz zarar görmemiş olan bu köyde iki katlı evler olduğudur. Bazı evlerden radyo sesleri gelmektedir. Bu köydeki direnişçiler ve subaylar iyi giyinmiş ve düzenlidir. Komuta yeri köyün en büyük evinde yerleşmiştir. Dion ve arkadaşlarına geçici olarak konaklama yeri ve yemek verilmiştir. Bölgede İngilizlerin olduğunu da öğrenmişlerdir. Bu İngilizlerden bazıları sadece yemek yiyip içki içip gönül eğlendiriyor, bazıları sabotajlar düzenliyor, bazıları da Kahire Hükümeti ile ilgili iletişimi ve teçhizatlandırmayı sağlıyordu. Tanıştıkları üç Atinalı genç ile yemekten sonra sohbet etmişler ve Atina şarkıları söylemişlerdir. Dion ertesi sabah her tarafı tutulmuş bir halde uyanmış ve seslerin yankılandığı yöne bakınca direnişçilerin çeşmeye çay hazırlamaya gittiklerini görmüştür.

Dion ile Komninos dağda yürüdükleri sırada, Dion doğayı ve dağları ne kadar sevdiğini söylemiş, aylardır dağlarda olan Komninos ise benzin ile asfaltı özlediğini ve bir daha ağaç görmek istemediğini söylemiştir. 10 aydır dağlarda bulunan Komninos'un 10 yıldır ordaymışçasına yorulduğu ve sıkıldığı yüzünden okunmaktadır.

Kostas, İngiliz heyetinde tercüman olarak görev yapan eski arkadaşı Andreas ile karşılaşmış ve Andreas onları yemeğe davet etmiştir. Bu teklifi düşünmeden kabul etmişlerdir çünkü dağıtılan karavanalarla karınları doymuyordu ve sürekli açtılar. Yemeğe gittiklerinde İngilizlerin ne kadar iyi geçindiklerini fark etmişlerdir. Yatak, yastık, radyo, içki şişelerine sahip olan İngilizler hizmetlerini İtalyanlara yaptırıyorlardı. Neden dağlara çıktıklarını öğrenen Andreas, bu tür işlere bulaşmamalarını ve onun yanında tercümanlığa başlamalarını önermiştir. Ancak bu hainlik ve verilen söze itaatsizlik olarak değerlendirileceği için bunu kabul etmeleri imkânsızdır.

Dört gün sonra komutanlıktan çağrılmışlar ve çatışan ordunun başkanı Kutsal Bölüğün kurulmasını kabul ettiğini açıklamıştır. Bunun üzerine Dion, bu

haberi iletmek ve geri kalan üyeleri almak için Atina'ya geri dönmüştür. Diğer ikisinin ise hemen orduya katılmalarına karar verilmiştir.

Dion, yola çıkmadan önce ayağını burkmuştur. Tam da o sırada bulundukları bölge Alman saldırısına uğramış ve Dion kendini kurtaracak gücü bulamamıştır. Teğmen Gerondopulos onu bulup bölüğüne götürmüştür. Ertesi gün Almanlar yön değiştirip köy eski haline döndüğünde ayağı iyileşmiş olan Dion yola çıkmış ve Pentolakkos köyünde ilk molasını vermiştir. Orada Dion, kendini köyün başkanına tanıtmış ve köy ahalisi ona ikramlarda bulunmuştur. Ardından araba beklerken, Alman bekçi kulübesinde, bekçi ile sohbet etmeye başlayan Dion, teğmenleri ile tanışmış ve Almanca konuştuğunu duyan teğmen onu hoş karşılayıp içki ikramında bulunup sohbet etmeye başlamıştır. Alman askeri Dion'un yüksek kültürüne hayran kalmıştır. Dion onun yanından ayrılırken Alman askeri havaya ateş ederek onu selamlayıp onurlandırmıştır.

Dion Atina'ya varır varmaz yönetim kuruluna durumu anlatmaya başlamıştır. Yolculuğunun kolay geçtiğini, Alman kontrolünün rahatlığını, Yanya'daki durumu izah ederek direnişçi ordunun gücünden, düzenli ordusundan, oradaki iyi geçinmelerinden, modern silahlarından ve en önemlisi Kutsal Bölüğün kurulmasındaki arzularından bahsetmiştir.

Yönetim kurulu, gönüllülerin gönderilmesi konusunda hızlanma kararı almıştır. Kutsal Bölüğün Almanlara karşı savaşması ve Yunanistan topraklarındaki Almanları tutuklamaları gerektiğini konuşmuşlardır. Ardından, yasal hükümet Kahire'den dönene kadar savaşan ordu ELAS güçlerini zapt edecektir. Dion 20 gün Atina'da kalacak, ardından tekrar dağa çıkacak ve Kutsal Bölüğü orada karşılayacaktır. Arkadaşlarından Stefanos ve Markos da onunla dağa çıkmaya hazırlanıyorlardı. Renos ise Mihal'in ölümünden sonra herkesten kopmuştur. Renos, bir arkadaşını bir kardeşini değil biricik oğlunu kaybetmiş gibi üzülmüştür.

Mihail'in mezarına gittikleri bölümde, mezar taşındaki yazıyı da öğreniriz. Yazı şu şekildedir: *"Mihail, 1922-1944. Yunanistan için savaşırken ölmüştür."*

Rea'yı ise Mihail'in ölümünde sonra kimse görmemiştir ve yurt dışına gittiği söylenmiştir. Dion, dağa gitmeden önce bir parti yapmalarını önermiş Markos da kabul etmiştir. Bu sırada uzaklardan silah sesleri duyulmuştur. Komünistler ve Papayannis askeri öğrenciler grubu arasında çatışma çıkmıştır. Parti dağa çıkmadan iki gün önce Markos'un evinde yapılacaktır.

Dion daha önce kendisini terkeden Liza'yi özlediğini fark etmiştir. Şimdi önünde iki gün vardır ve bu günleri güzel bir şekilde geçirmeyi planlamıştır. Markos partide Dion'u aralarına yeni katılan Silvia ile tanıştırmıştır. Son zamanlarda Atina mahallelerinde neredeyse her gün çatışmalar duyulmuş ve Dion bu son günlerini Silvia ile geçirmiştir.

Alman komutanlığı Yanya'ya giden tüm gidişleri durdurmuş böylece Dion ve Kutsal Bölük'ten arkadaşlarının gidişi ertelenmiştir. Temmuz ortasında Dion yanında bir kimya öğrencisi bir de askeri öğrenci ile Larissa-Tırhala üzerinden yola çıkabilmiştir.

Askeri genç daha önce dağlara çıkmış ve komünistlerin eline düşmüştür. ELAS tarafından esir alınmış ve işkence edilmiştir. Tekrar aynı durumla karşılaşmaktan endişe duymuştur. Yolculukları başından beri tersliklerle başlamıştır. Araba arızalanmış ve Thebai'ye yakın bir yerde tamamen durmuştur. ELAS güçleri tarafından etrafları sarılmıştır. Saat gece 11.30 sularında ıssız bir yerde arabanın etrafını silahlı, sakallı direnişçiler sarmıştır. Tüm yolcular korkarak iniyor, askeri öğreci genç korkudan titriyordu. Bu üç kişi birbirlerini tanımadıklarını söyleyecekti. Dion bir anlığına solcu direnişçilerin kuşandıkları fişekleri görmüş ve görüşlerinin doğruluğuna olan sarsılmaz inançlarıyla *"nasıl da bizimkilere benziyorlar"* diye düşünmüştür. Liderleri durumundaki kişi tüm yolcuları sıraya dizerek ilerlemelerini

söylediğinde tarlalar arasından geçerek 15 dakika yürütüp ifadelerinin alınacağı bir kulübeye götürmüşlerdir.

İfade sırası Dion'a geldiğinde sahte kimlikteki ismini kullanmış ve ailesi için Yanya'ya yemek almaya gittiğini ve EAM örgütünde mücadeleci olduğunu söylemiştir. Sorgudan sonra Dion ve iki arkadaşının kalmasını söyleyip ilk olarak Dion'dan başlayarak tekrar sorgulamışlar ve hatta üstlerini aramışlardır. Dion bu sırada oldukça heyecanlanmıştır çünkü sevk kâğıdı içinden giydiği kısa pantolonun cebindedir ve onu bulmalarından korkmuştur. Neyse ki sevk kâğıdını bulamamışlar ancak bu üçünü şüpheli olarak tutmuşlardır.

Dion, solcu direnişçilerin Almanlardan daha kötü işkenceci olduklarını ve nasıl vahşice adam öldürdüklerini anlatmıştır. Dion bir çıkış yolu aramaya çalışırken komünist olduğunu söylemiş ve ancak bu şekilde gözlerine girmeyi başararak ellerinden kurtulmuştur. Dion, yolculuğa devam etmesi mi yoksa Atina'ya geri dönüp bilgilendirme yapması mı gerektiği konusunda emin olamadığı için arabaya binerek yoluna devam etmiştir. Araba Thebai'ye varır varmaz lastiği patlamış ve şoförün yedek lastiği olmadığından şehre gidip aramak zorunda kalmıştır. Geceyi orada geçireceği belli olan Dion, her an komünist direnişçilerin kontrole gelmelerinden ve sonsuza dek tutuklanacak olmaktan korkmuştur. Yoldan geçen bir taksi ile Thebai'ye gitmiştir. Ertesi gün Dion, Atina'ya varmış ve hemen arkadaşı Stefanos'un da olduğu grubu durum hakkında bilgilendirmiştir. Bu sefer demiryolu üzerinden yola çıkmaya karar vermiştir ancak bunun için de yeni izinler, yeni işlemler gerekecek ve bunların tamamlanması haftalar boyunca sürecektir. Bu süreçte Atina'daki normal hayatına devam etmiştir.

Ardından güvenlik taburlarının nasıl ortaya çıktığına değinerek kurulmalarını haklı göstermiştir. Güvenlik taburları İşgal altındaki hükümetin şehirlerini, zorla Alman silahlarıyla donatarak komünistlere karşı savaşmalarını gerektirmiştir.

Dion'un güvenlik taburlarına katılmasını mecbur kılan haber evine giden bir polis memuru aracılığıyla bildirilmiştir. Dion bir kaç gün sonra dağa çıkacağı için lanet okumaya başlamıştır çünkü bu karmaşa sonucunda ailesine bir zarar gelmesinden korkmuştur. Taburların bilgilendirme başkanı yaptığı soruşturmalar sonucu, komünistleri her halükarda vuran kişilerin sevkiyle ilgili gereken değişikliği yapabileceğini öğrenmiştir. Komünistlere karşı kimse Pangrati'deki askeri öğrenci Papayannis kadar savaşmamıştır. Şimdi de her gün ELAS saldırılarına uğrayan Papayannis'e komünistler tarafından 14 kere öldürme teşebbüsünde bulunulmuştur. Her seferinde kurtulmayı başarmıştır ancak bunların yanında altı arkadaşını kaybetmiştir. Tüm bunlar o karmaşa döneminde yaşanmıştır ve Almanlar hiç müdahale etmemiştir. Dion, Papayannis'i tanıyan bir askeri öğrenci ile tanışmış ve Dion'un taburlara alınması konusundaki değişikliği yapması için Papayannis'in evine gitmişlerdir.

Papayannis, Dion'a gereken raporu imzaladıktan sonra Dion ve arkadaşı yola koyulmuş ve taburların karargâh kurmuş olduğu Gudi'ye varmışlardır. Güvenlik taburları başkanına gittiklerinde yakalanmış olan iki komünistin başkan tarafından nasıl dövüldüklerine şahit olup oldukça etkilenmişlerdir.

Dion, subaya Papayannis'in raporunu göstererek yapmak istediği değişikliği belirtmiş ancak subay bunu kabul etmemiştir. Bunun üzerine Dion ile arkadaşı sonuçsuz bir şekilde geri dönmüşlerdir. Ayrıca Dion, güvenlik taburlarına katılmakla Kutsal Bölüğe hainlik yapmış olmaktan endişe duymuştur. Atina'ya geri döndükten sonra kız arkadaşı Silvia ile vakit geçirip vedalaşmıştır. Stefanos'un belgeleri de hazırlanınca ertesi gün dağa gitmek üzere yola çıkacaklardır ve Markos da bir kaç gün sonra yola çıkabileceğini belirtmiştir.

Dion ile Stefanos tren ile yola çıkmışlar ve Dömeke'de Almanlar treni durdurmuşlardır. Dion ve arkadaşı on dört saat sıkılarak bekledikten sonra Alman treninin mayınla havaya uçurulmuş olduğunu öğrenmişlerdir.48 saatlik yolculuktan sonra Larissa'ya varmışlardır. Ertesi gün Tırhala'ya gitmek için izin alıp bir Alman

koluyla birlikte gitmeye karar vermiş ve bu yöntemle komünistlerin eline düşmekten kurtulacaklarını düşünmüşlerdir. Ertesi sabah Tırhala'ya varıp kalacak bir hotel aradıkları sırada tıp fakültesi öğrencisi olan Atina'lı bir tanıdıklarıyla karşılaşmışlardır. Aynı şekilde o da dağlara çıkmak için yola çıkmıştır ancak 1 haftadan beri Tırhala'da beklediğini çünkü Almanların artık Yanya'ya seyahat için izin çıkartmadığını söylemiştir. Aynı durumda bulunan onlarca kişinin de parası bitmiş ve güvenlik taburlarına benzer yerel bir örgütün yardımları sayesinde idare edebilmişlerdir.

Başkanları Hristidis olan bu örgüt, komünistleri apaçık vurup sağcılara gizlice yardım etmiştir. Dion, Hristidis'i, üniversitedeki kavgalara karışan ve komünistleri vuran hangi örgüte ait olduğunu kimsenin bilmediği gösterişli biri olarak tanımlamıştır.

Dion, Hristidis ile görüşerek kendini tanıtmıştır. Silahlanmak için Almanlarla işbirliği yapıp aslında çatışan orduya üye olan Hristidis, Dion'a yardım edeceğini söylemiştir. Dion ve Stefanos, Hristidis'e acilen komuta yerine gitmeleri gerektiğini ve Kutsal Bölük kurucularından olduklarını söyleyerek onun yardımını istemiştir. Hristidis yardımda bulunmuş, izinlerini imzalamış ve Alman koluyla birlikte yola çıkmalarını sağlamıştır.

Yolculuk esnasında bir önceki ve bir sonraki kolun İngiliz uçakları tarafından saldırıya uğradığını öğrenmişlerdir. Kutsal Bölüğün yerleşmiş olduğu komuta yerine vardıklarında ise, bölüğün altmış-yetmiş adamı olduğunu ve Direniş örgütleri arasında çatışan en iyi bölük olduğunu görmüşlerdir. Bölük, Arhagelos ve Menina'da yaşanan çatışmalarda çok iyi savaşmıştır. Menina'da tank/süvari üsteğmeni yaralanmıştır ve tedavi için İtalya'ya sevk edilmiştir. Arhagelos'da ise Tsuhnikas adında biri öldürülmüştür.

Dion, Menina'da, arkadaşı Kostas'ın el bombası patlaması sonucu öldüğünü öğrenmiştir. Kendisine arkadaşının acı çekmeden, mertçe öldüğü söylenmiş ve

sakinleştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Kutsal Bölüğün mert, cesur ve iyi savaşçı üyelere sahip olduğundan bahsedilerek övünülmüştür. Dion o geceyi hüzünlü ve Kostas'ı düşünerek geçirmiştir. Diğer gruptan da Yatridis ölmüştür.

Şehrin merkezinde oturmuş sohbet ederlerken aniden tercüman arkadaşı Andreas gelip Dion'a seslenmiş ve kendisine bir kaç günlüğüne İngiliz heyetinde tercümanlık yapması için alınan kararı iletmiştir. Dion bunu istemediğini belirtmişse de karar alınmıştır ve böylelikle göreve gitmek zorunda kalıp Kutsal Bölüğe katılması biraz daha ertelenmiştir.

Durumları çok daha farklı olan İngiliz heyetinde büyük bir rahatlık ve bolluk yaşanmıştır. Zengin yemekleri, seçilmiş içkiler, elektrik, radyo, gıda ve lüks ürünlerle dolu depolar oluşturulmuştur ve bütün hizmetleri İtalyanlar vermektedir. Dion, Albay Harri'ye kendisini tanıttıktan sonra Teğmen Erik ile Pentolakkos köyüne gitmek üzere yola çıkmıştır.

Pentolakko ve Variades köyü, komuta yerinden 5 saat uzakta Arta yolu üzerinde kurulmuş iki büyük köydür. Her iki koyde de birer büyük aile ikamet etmekteydi. Beşyüz sakin “Kaliodimitrei” olarak adlandırılmıştır. Baba isimleri ve vaftiz edildikleri isim ile ayırt edilebiliyorlardı. Keçi hırsızlığı yapıyorlardı ve oldukça zengindiler. Bağımsız tabur kurmuşlardı. Hiç bir zaman köylerinden dışarı çıkmaz, maaş, giysi, bot ve karavana alır, kendi binalarında çalışır ve bazen de dişlerine kadar silahlanıp yağmalamalar yaparlardı.

Milliyetçi oldukları için sadece kendi çıkarları adına çalışmışlardır. Dion, bu insanlara yaptıkları hırsızlık nedeniyle hiç ısınamamıştır. Ekonomik durumları iyi olmasına rağmen hırsızlık onlar için bir gelenek ve alışkanlık olmuştur. Dion'un 1 ayakkabısı, iki çift çorabı, çakısı, sigaraları, şeker ve konserveleri kısa bir süre içerisinde kaybolmuştur. Buna rağmen oldukça misafirperverdiler. Misafirleri iyi ağırlamak için en iyi hayvanlarını kesip ikramda bulunuyorlardı. Erik ve Dion'un bu

köylere gönderilmesinin sebebi ise yavaş yavaş Yunan topraklarından uzaklaşmaya başlayan Almanları takip etmektir.

Yapılan bir toplantıda Kaliodimitrei'nin bağımsız tabur başkanı Almanların Emin Ağa bölgesindeki ana yolu ağır makineli tüfekler, beton ve dikenli tellerle kuşatmış olduğunu söylemiştir.

Erik sıtmaya yakalanmış ve çok halsiz olduğu bir sırada Kaliodimitrei başkan yardımcısı koşarak Alman kulübesinin ve tahkimatlarının terk edilmiş olduğunu haber etmiştir. Erik'in oraya inmesi imkânsız olduğu için Dion'a heyeti aramasını ve yerine birini göndermelerini söylemesini istemiştir.

Akşama doğru, İrlandalı Üsteğmen Mak gelip herkesi selamladıktan Erik ile görüşmek istemiştir. Dion, kendini Erik'in ona taktığı isim olan Mak Tercüman Henri olarak tanıtmıştır.

Mak, Erik'in yanına gidip gerekli bilgileri aldıktan sonra bir astsubay ve 12 direnişçi ile Emin Ağa'ya gitmek üzere yola çıkmışlardır. Emin Ağa'ya yaklaştıklarında, Dion Emin Ağa hanının yıkıntılarını görünce, 1913 yılında Bizani anlaşmasının orada yapıldığını anımsamıştır.

Tarif edilen yere yaklaştıklarında tuğlalardan yapılmış bir ev ve önünde taş yığınlarından oluşan üç tane ağır makineli tüfek yuvası ile karşılaştıklarında hayal kırıklığına uğramışlardır. Mak öfkesinden çıldırıp bağırmaya başlamış ve yanlarındaki çok sayıda patlayıcı maddeyi geri götürmemek için bulduklarını patlatmaya karar vermişti.

Tüm patlayıcılar yerleştirilip kulübe ile taş tüfekler patlatılmıştır. Yüz metre ileriden patlamayı izleyen Dion ilerleyen zamanlarda, patlatılan kulübenin sahibinin Alman komutanlığından tazminat aldığına sevinmiştir. Erik iyileşememiş ve Anadolu'ya dönmüştür. Mak onun yerine görevi devam ettirmiştir. Mak, Dion'a daha

iyi davranmış ve hiçbir zaman onu terslememiştir. Hiçbir zaman onun önünde Yunanistan hakkında kötü konuşmamış ve arkadaşca sohbet etmiştir.

Bir Alman kolunun o tarafta görüldüğü ve Yanya'ya doğru yol aldığı duyulunca anayola mayın yerleştirilmesi emrinin gelmesi gecikmemiştir. Yanına her türlü patlama malzemesi almış olan Mak yakınlarda bulunan bir köprüyü patlamak istemiş ancak köprüler gıda ulaşımında yardımcı olacağı için buna müsade edilmemiştir. Bu yüzden yeni hedef olarak bir telgraf direğini seçmiştir.

Gece saat 3'te anayola çıkıp küçük çukurlar açarak mayınları patlatmışlar, ayrıca iki telgraf direğini bombalamışlardır. Ertesi gün, Emin Ağa ormanında gizli Alman zırhlarının bulunduğu haberi gelmiştir. Mak hemen İngiliz heyetini arayarak havan topu mermileri gönderilmesini istemiştir. Dion keyifli günler geçiriyordu ancak memnun değildi çünkü bu yaşadığı lüks bir gerilla savaşıydı oysa onlar Kutsal Bölük ile çok farklı bir savaş için ayaklanmışlardı.

Komünist Parti Ateş ve Balta sözlerini söylüyordu düşmanlarına. Dion hergün atış yapan eline güvenerek kızılların tehdit ettiği Atina için zor bir savaşa girmeye hazırlanmıştı. Dion, Kutsal Bölüğü ve arkadaşlarımı düşünerek bulunduğu durumdan ve konumdan sıkılmaya başlamıştır. Hatta yerine gelecek olan tercümanın ne zaman geleceğini sormak için komuta yerine gitmiş (5 saat yol) Andreas ile yemek yiyip durum hakkında konuşmuşlardır.

Andreas, Almanlar ile yapılan bir müzakereden söz etmiş ve Almanların teklifi üzerine çatışan ordu, Almanların askeri yönetimi ile görüşmüştür. Bunun üzerine Almanlar Yunanistan'ı boşaltma kararı aldıklarını belirtmişlerdir. Uzaklaşma esnasında rahatsız edilmemeleri için çatışan ordu ile ateşkes imzalamak istemişlerdir. Bunun karşılığında tüm ağır makineli silahları onlara bırakacakları için bu teklif sağcı ve milliyetçilerin işine gelmiştir. Hiç şüphesiz Alman silahlarıyla komünistler karşısında daha da güçleneceklerini düşünmüşlerdi fakat günlerdir sürmüş olan görüşmeler aniden araya giren İngiliz heyeti nedeniyle duraksamıştır. İngilizler Orta

Doğu komutanlığından talimat istemiştir. Gelen cevap koşulsuz bir şekilde teslim olmalarını istiyordu ki bu kararı Almanların kabul etmesi imkânsızdı. Almanları ne vuracaklar ne de engel olacaklardı ve uzaklaşmalarına müsaade edeceklerdi. Yalnızca İngilizlerin gözüne girmek için küçük saldırılar yapabilirlerdi.

Dion yumuşayıp Kutsal Bölüğe katılmak istediğini ve yeni tercümanın ne zaman geleceğini tekrar sormuştur. Andreas üç dört gün içerisinde yeni bir tercümanın geleceğini söylemiş ve Stefanos'un da orada bulunduğunu iletmiştir. Dion da onu görmeye dönüyorken köyde Gerondopulos ile karşılaşmış ve Kutsal Bölüğün nerede olduğunu öğrenip onları görmeye gitmiştir. Bölüğe vardığında zayıflamış, kararmış, sakalları uzamış ve üstü başı kirli olan insanlar hemen onun etrafında toplanmışlardır. Böylece Dion, Kutsal Bölüğün zor durumda ve aç olduğunu, iyi geçinemediğini, her şeyden yoksun olduğunu görmüştür. Bölük, sabah akşam sadece yemek düşünmektedir.

Papayannis'in öldürüldüğünü öğrendikten sonra Dion, komünistlere karşı mertçe savaşan yiğitlerin tek tek hayatlarını kaybettiklerini düşünmüştür. Nasıl öldürüldüğünü sorması üzerine makineli tüfekli bir komünist tarafından vurularak öldürüldüğünü öğrenmiştir. Onunla birlikte iki kardeşi de öldürülmüştür.

Çatışan ordu başkanının sağ kolu Paris Kranakis, Dion ve bir arkadaşını yemeğe davet etmiştir. Yemek esnasında durumlardan konuşurken, Kutsal Bölüğü kurdukları için gençleri kutlamış ve ardından Almanlarla yapılacak olan savaşın geçmeyeceğini dile getirmiştir. ELAS onlara saldırıda bulunursa savaşı Atina'da yapacaklarını ve orada yeni, canlı, güçlü bir Yunanistan kuracaklarını söylemiştir. Kranakis, bu iki gence demokratik kadrolarına girmeleri için teklifte bulunmuştur. Ancak Dion ile Stefanos bunu kabul etmemiş, Kutsal Bölükten ayrılıp Kranakis'e katılmalarının doğru olmayacağını düşünmüşlerdir. Biraz da sohbet ettikten sonra iki genç birbirlerine şans dileyerek ayrılmışlardır.

Sabah Pentolakkos'ta uyanır uyanmaz Alman zırhlarının bulunduğu Emin Ağa ormanına gitmek üzere yola çıkmışlardır. Mak saatlerce dürbünle baktıktan sonra kimseyi görememiş ve Kaliodimitrei başkanına Alman zırhlıları gördüklerinden emin olup olmadıklarını sormuştur. Başkan şaşkın bir ifadeyle onlara karşı tarafın bu haberi verdiğini söylemiştir. Mak sinirlenerek lanet okumaya başlamış ve havan topu mermileri ile uçaklar gönderilmesini istemiştir. Uzaktan atışlar duyulmuş ardından da direnişçilerin iki Alman arabasına tuzak kurarak vurduklarını öğrenmişlerdir. Tüm köy kutlama yaparcasına yollara çıkmış ve başkanları köye vardığında Almanların çoğunu öldürdüklerini yaklaşık kırk kişinin de esir olarak alıkonulduğunu söylemiştir. Esirleri getirdiklerinde onlara sıcak yemek ve çay ikramında bulunmuşlar ve bu adamların muhtemelen Mak'ın patlattığı telgraf direklerini onarmak için gönderilen grup olduğunu düşünmüşlerdir.

Hepsi korkmuş ve öldürüleceklerini sanmışlardı. Dion ise onları tutsak varsaydıklarını ve Yunanlıların esirleri vurmadığını söyleyerek içlerini rahatlatmıştır. Kalodimitreiler esirlerin bir takım şeylerine el koymuşlardır. Bu sırada Mak'ın dikkatini çeken nokta, arabaların, mayınları yerleştirdikleri yerden geçmesine rağmen hiçbir patlama gerçekleşmemesidir. Ardından mayınları test ettiklerinde sorunlu olduklarını fark etmişlerdir.

Bunun üzerine heyetle gereken anlaşmalar yapıldıktan sonra, patlamalar üzerine uzmanlaşmış olan Üsteğmen Arthur, Mak ile görüşüp ona yeni patlayıcılar getirildiğinin haberini vermiştir. Arthur, Almanları engellemek için bu sefer bir bölüm yolu da havaya uçuracaklarını eklemiştir.

Yapacakları sabotaj için gece yola çıktıklarında ana yola varmadan Dion, kötü bir koku almıştır. Çok geçmeden; günler önce tuzağa düşen ve yolun ortasında gömülmeden bırakılmış olan Alman cesetlerinin koktuğunu anlamıştır. Patlayıcıları yerleştirip yolu patlatmışlar ve ertesi sabah yeni tercüman geldiğinde Dion nihayet bu görevden çekilmiştir. İngilizler gitmemesi için ikna etmeye çalışmış olsalar da Dion, Yunan askeri gibi hizmet etmek istediğini belirtip yola çıkmak için

hazırlanmıştır. Kendi bölüğünün Dodoni Alepohori bölgesinde olduğunu ve Yanya'ya doğru yol alacaklarını orada bulunan öğrenciye söyleyerek hemen sevk kâğıdını alıp yola çıkmıştır.

İlk yolculuğunu katırlar eşliğinde yapan Dion, yolculuk esnasında bir Alman ile sohbet etmiş ve köye vardıklarında ayrılmışlardır. İki üç köylü tarafından karşılanan Dion, Dodoni'ye arkadaşlarını bulmaya gittiğini söylemiştir. Köylüler ona ikramda bulunmuş, karnını doyurmuş ve çatışmalar hakkında konuşmak istemişlerdir.

Ardından Dion, Dodoni Alepohori'ye gitmek üzere yola çıkmıştır. Dion'un yaptığına kimse anlam verememiş, İngizlerin yanında yaşadığı rahat ve bolluğu bırakıp dağlara çıkıp savaşmak istenmesi herkes tarafından garip karşılanmıştır. Dion ise kurdukları Kutsal Bölük ve arkadaşları ile özellikle de Mihail adına savaşmayı tercih etmiş ve dağdaki köylülerin çıkarcı ve sadece parayı düşünen yüreksiz kişiler olduklarını düşünmüştür. Özgür bir dünya için savaştıklarını belirten Dion, tek başına yürümeye devam etmiş ve mola verdiği sırada Atina'daki kız arkadaşını düşünmüştür.

Dion Alepohori'ye vardığında tüm alay köyün etrafında ve vadinin içinde karargâh kurmuştur. Kutsal Bölüğün yanına gitmiş ve kiminin spor yaptığını kiminin de silah eğitimi aldığını görmüştür. Atinalı tanıdıklar ve Balafaras ile karşılaştığında Dion'u gördüklerine sevinerek onu karşılamışlardır. Hepsi zayıf ve yorgun bir haldeyken çok geçmeden atış seslerini duymuş ve Alman saldırısı olduğunu anlamışlardır. Alabildikleri kadar cephane alarak dağa doğru tırmanmaya başlamışlar fakat saldırılar akşamüstü durmuş ve Almanlar anlaşmış oldukları gibi ağır savaş silahlarını çatışan orduya bırakmışlardır.

Olitsika (Tomaros Dağı) bölgesinde tekrar örgütlenip geçen akşam kalmış olduğu köye gitmek için binbaşıdan izin alarak yola koyulmuştur. Köylüler, mısır

ekmeği ve üzüm ikramında bulunmuş ancak evlerinde misafir ağırlamaları Almanlar tarafından yasaklanmıştır.

Ertesi gün Almanlar Alepohori bölgesinden uzaklaştığında Dion orada Kutsal Bölüğün hiçbir kayıp vermediğine sevinmiştir. Bununla birlikte bütün bölük yorgun ve bitkin hale gelmiştir. Öyle ki Dion, arkadaşı Markos'u tanımakta bile zorluk çekmiştir. Öte yandan kızamık hastalığına[60] yakalanmış olan arkadaşının perişan haline şahit olmuştur. Komünistlerin ne kadar boş inançlı, başıboş, kaba, hırsız olduklarını söylediği Teselyalıların, ailelerini öldürdüklerini ve onların da intikam almak için Kutsal Bölüğe katıldıklarını öğrenmiştir.

Dodoni çatışmasından sonra çok kayıp veren alay günlerdir, erzak ve teçhizat olmadan yer değiştirmişlerdir. Dion, İngilizlerin yanında iyi beslendiğinden ilk üç gün sadece üzüm ve mısır ekmeği yemelerine rağmen kendini iyi hissetmiştir. Arkadaşları ise yavaş yavaş güç kaybetmiş ve bir süre sonra ise Dion da dâhil olmak üzere açlık ve susuzluktan çırpınmaya başlamışlardır. Bölük Plesia bölgesine gönderilip küçük gruplara ayrılarak bölgeyi kuşatmış ve koruma altına almıştır. Köyde su bulunmamaktadır ve her bekçi kulübesinde 8 kişinin içebileceği bir su matarası vardır. Dion diğer arkadaşlarından makineli tüfeğin kullanımını öğrenmiştir. Ayrıca açlığa daha çok dayanabilmek için tüm gün bir şey yapmadan yatmayı tercih etmiştir. Sadece mısır ekmeği, üzüm ve mısır yiyerek ayakta durmaya çalıştıkları için çok kez bayılma raddesine gelmişlerdir. Yüksek rütbeliler hariç kimsenin kaput ve kışlık kıyafeti olmadığı için açlık, hijyensizlik ve bitlerden dolayı çeşitli hastalıklara yakalanmışlardır.

Nöbet tutanlar tüm gece ayakta, donar vaziyette durdukları halde kendilerini en çok rahatsız eden şey yaşanan durgunluktur. Günlerdir değişen bir şey yoktur. Almanlar hiçbir girişimde bulunmamış, ara sıra kendi aralarında kavga edip tartışmışlar, aşk ve başka konuları konuşmuşlardır. Havaların git gide soğuyup

[60] Kızamık virüsü ile meydana gelen akut, döküntülü bir enfeksiyon hastalığıdır. "Kızamık" *Tıbbı Terminoloji*, T. C. Anadolu Üniversitesi yayını:2525. Derleyen: Didem Arslantaş, 1. Baskı, Eskişehir 2012, s.194.

yağmurun yağdığı yaklaşık yirmi günden beri ilk kez çay dağıtılacağı haberiyle güne güzel başlamışlardır.

Bir gün Dion, Lihnos'a savaşın ne zaman sona ereceğini sorduğunda Markos, Yunanistan'da özgür seçimler yapıldığında onun için bu mücadelenin bitmiş olacağını söylemiştir.

Dion ve bölüğü Paossus bölgesine doğru ilerlemiş, tek sıkıntının açlık olduğu durgun günler devam etmiştir. Botların tabanları eridiği için doğrudan taşın üzerine basmışlar ve bitlerden dolayı bedenlerinde yaralar oluşmuştur. Gece yatacak yerleri olmadığı için köyün kilisesinde uyumuşlar fakat bu sefer de kilisenin soğuk zemini yüzünden üşütmüşlerdir. Açlığa dayanamayarak artık son kalan değerli eşyalarını ve kıyafetlerini yiyecek ile takas etmek zorunda kaldıklarında Dion, İngilizlerin yanındaki rahatlığı hatırlamış ve şu anki durumlarına üzülerek, İngilizlerden ayrıldığı sırada neden herkesin gitmesini garip karşıladığını çok iyi anlamıştır.

Ancak bölükteki Atinalılar arasında zaman zaman güzel ve eğlenceli vakit geçirdiklerini de şu cümlelerle dile getirmiştir: ... *bazen güneşli bir günde aç değilken her şey daha farklı görünüyor direnişçilerin gözlerine. Akşamları ateş yakarlar ve etrafında toplanırlar. Muruzis gitarını alır ve hep birlikte Atina şarkıları söylerler ve gözlerinden yaşlar gelircesine duygulanırlar. Böyle anlarda kardeşlik, birlik ve Yunanistan'a karşı olan sadakatleri ortaya çıkar ve herkes mutluluk, keyif duyar.*

Keyiflerinin yerine gelmesi için çok küçük şeyler yeterli olmuştur. Örneğin fasulyelerine bir gün yağ eklense yahut sıcak çay dağıtılsa inanılmaz derecede keyiflenirler.

Almanlar ülkeden ayrılmaya başlamış, Kutsal Bölük saldırı düzenlemek amacıyla Yanya'ya doğru yol almıştır. Her çatışma sonunda Almanlar demirden,

direnişçiler ise tahtadan haçlar dikmişler ve yaklaştıklarında Almanlara görünmemek için gizlenmeye çalışmışlardır. Yağmur yağmaya devam ederken henüz hiçbir taraf saldırıda bulunmamış ve ıslanmaya, çamurlar içinde kalmaya devam etmişlerdir. Hatta Balafaras suların üzerinde uyuya kalmıştır. Herkes mahvolmuş, açlık tekrar hissedilmeye başlamıştır. Gece kalktıklarında birer parça mısır ekmeği dağıtılmıştır.

Yağmurlu sisli ve karanlık gecenin ardından ertesi günün sabahında albay, bölüğe iki havan topu mermisi kurup Almanlara saldırmalarını emretmiştir. Üç başarısız atıştan sonra Almanlar ateş etmeye başlamış ve saldırıya hazırlıklı oldukları anlaşılmıştır. Nihayet Kutsal Bölük boş durmayıp savaşacaktır.

Dion, ilk defa silahını kullanacağı için keyifli ve heyecanlı bir haldedir. Mermi yağmuru başladığında ise Dion ve arkadaşları kıpırdayamamış, çok korkmuşlardır. Ardından arkadaşlarından biri, geçen yaz Atina'yla ilgili yazmış olduğu şarkı sözlerini söylemeye başlamış ve pek çok kişiyi duygulandırmıştır. Karşı tarafın yer değiştirdiğini öğrenmiş ve çok geçmeden yola çıkmışlardır.

Günlerdir süren yürüyüş, yağmur, tabansız botlar, çamurlara batan ayaklar, aç karınlar... Aylardan Ekim'dir ancak Atina'da yaşanan Ekim aylarından çok farklı olduğu açıkça fark edilmiştir. Tüm köylüler, direnişçiler ve aşırı isteklerden sıkılmış olan herkes artık yardımda bulunmayı kesmiş ve açlığın giderek hissedilmesine sebep olmuştur. Dion kırılan gözlüklerini tamir etmek için komutandan izin istemiş, komutan izin vermiş ancak aynı zamanda İngilizlere katılmaması şartını koymuştur.

Komutan, Dion'un İngilizlerin yanındaki refahı ve bolluğu özlediğini anlamış ve onlara dönmesine müsaade etmemesi gerektiğini düşünmüştür. Dion gerçekten oradaki hayatı pek çok kez aklından geçirmiş ve bundan dolayı kendinden utanmıştır. Ardından albay ile iyi geçindiğini ve bu yüzden böyle davrandığını düşünmüştür. Öte yandan Dion da onun gibi beslense, çizme, yatak, çarşaf ve katır sahibi olsa farklı görüşte olacağını anlamıştır.

Preveza yolculuğu üç gün sürmüştür. İkinci gün yolda Preveza'ya giden bir ELAS subayıyla karşılaşıp birlikte ilerlemeye devam etmişlerdir. Subay Dion'un ne kadar bitkin halde olduğunu görünce ona katırını vermiş ve sona eren savaş hakkında konuşmuşlardır. Subay komünist olmadığını ve demokrasiye inandığını ayrıca faşizm için savaşmış olduğunu ve her şeyden önce Yunanlı olduğunu belirtmiştir. Ardından Dion, ELAS'ta görev yapan arkadaşı Yannopulos'u sormuş ve subayın Yannopulos'u öven cümleleri karşısında gururlanmıştır. Dion, subayın yanında ELAS şarkıları söyleyen genç direnişçiyi de çok sevmiştir ve onlara hatıra olarak bir şey bırakmak istemiş ancak üniforması ve silahı hariç hiçbir şeyi olmadığını fark etmiştir. Ayrıldıkları sırada sigaralarını paylaşmışlar, sıkıca tokalaşmışlar ve birbirlerine şans diledikten sonra vedalaşmışlardır.

Almanların Prevaza'dan uzaklaşmasıyla birlikte Komünistler orayı İşgal etmeye çalışmışlar, ancak oradaki güvenlik taburları tarafından yenilgiye uğramışlardır. Preveza halkı dağdan inenlere büyük iyiliklerde bulunmuş, Dion için bunlardan en önemlisi yapılan yemek ikramı olmuştur. Preveza'ya varır varmaz tanıdık bir çevirmen ile İtalyan bir aşçıbaşı tarafından kendisine yemekler sunulmuş ve karnını iyice doyurmuştur.

Şehirde ise eski sınıf arkadaşı, Dion'a kalacak yer ayarlamıştır. Şehirdeki direnişçiler dağdakilerden farklı hayat yasadıkları için Dion, Preveza'daki arkadaşlarını kıskanmıştır. Şehirdekilerin dağdakilere kıyasla daha iyi geçindikleri, daha iyi giyindikleri ve açlık çekmedikleri sürekli olarak dikkatini çekmiştir. Ancak onların sorunu da tek başlarına olmaları ve Kutsal Bölük gibi toplu halde bulunmamalarıdır. Dion gözlük bulamamış ama 10 günlük iznini Preveza'da arkadaşlarıyla geçirmeyi ve İngiliz heyetiyle yemek yiyerek karnını doyurmayı planlamıştır. Arada da garnizon komutanlığından geçerek bölüğü hakkında bilgilendirme alacaktır.

Garnizon komutanlığına gittiğinde bir büroda beklediği sırada sigara yakan Dion'a yüzbaşı küfürler saydırmış, Dion sinirlenerek dışarı çıkmış ve sigarasını

dışarıda bitirmiştir. Dağdaki gibi herkesin önünde sigara içemeyip resmiyete göre değişkenlik göstermesi onda şaşkınlık yaratmıştır. İngiliz Albay Harry'yi görmeye gittiğinde ise beklemediği bir tepki ile karşılaşmıştır. Harry onu yanlarında görmek istemediğini, tercih ettiği bölüğü ve karavanlarıyla yetinmesini söyleyerek Dion'u şaşırtmıştır. Preveza'daki bu iki tatsız olayın ardından Dion iki haber birden almıştır; Almanlar Atina'yı boşaltmış ve bölüğü Yanya'ya giriş yapmıştır. Bunun üzerine Dion, onları bulmak üzere yola çıkacaktır. Yola çıkmadan önce Dimitris ile bir buçuk ay aradan sonra denize gidip yüzecek ve iç çamaşırlarını temizleyebilecektir.

Dion, kumsala uzanarak savaşın sona ermiş olduğunun farkına varmış ve neler yaşadıklarını düşünmüştür. Üç yıl önce giriştikleri, 1943 yılının sonlarından itibaren işgal güçlerine karşı verilen mücadelenin neredeyse unutulduğunu ve ikinci planda kaldığını anlamıştır. Asıl mücadele sağcı ve solcuların birbirlerini yok etme mücadelesidir. Dion, bu bağlamda yaptıklarından dolayı pişman olmadığını ve yaptığı doğru muhakemeler ve milli nedenlerle komünistlere karşı yapılanları haklı görmüştür.

Tüm kitap boyunca komünist olmayanların düştükleri mağduriyet dile getirilmiştir. Kitabın sonunda ise Almanlar Atina'dan çıkmış, halk özgürlüğüne kavuşmuştur. Haçlılar için Kudüs görünmüş ve haç şeklini almıştır. Savaş bitmiş ve haçlı seferi tam olarak anlamına kavuşmuştur.

1.2.3. Karşı Kıyı(Η Άλλη Όχθη) Özet

Üçüncü kitap, belirtilen iki kitaptan farklıdır ve daha ilgi çekicidir. Bu kitapta Dion'un günlüklerindeki yaşantıların yorumları ve dağlarda savaştığı sırada ona Atina'da ne olup bittiği konusunda yazılmış mektuplar ele alınmaktadır.

Burada Rufos, bir yazarın tarihi olaylara atıfta bulunmasının okuyucu üzerindeki etkisinin farkındadır. Bir edebî metindeki tarihi atıfların masum olmadığını, bu atıfların yazar ve okuyucu arasında bir tür şifre oluşturduğunu ifade eder. İstanbul'un fethi gibi bir tarihi olayın okuyucunun zihninde pek çok çağrışım yaptığını söyler. Ayrıca bu tür atıflar ortak hislerimizin coşmasına yardımcı olur. Bu sebeple Rufos, bilinçli olarak tarihsel olaylara atıfta bulunmuştur.

Dion'un 1944-1945 döneminde direnişçiler ile geçirdiği zaman dilimi, özellikle de Ekim ayında Almanların ülkeyi terk edişlerinden Şubat ayında direnişçilerin Atina'ya geri dönüşlerine kadar geçen 4 aylık süreç, Dion için savaş ile barış arasında geçip giden garip, acı, tatlı ve sarsıntılı bir dönem olmuştur. Üstelik Aralık olayları gibi büyük olaylara hiç karışmamışlardır. Bu dönemin ortalarına İşgal döneminde başlayan ve haçlı seferi olarak adlandırılan mücadelenin bitişi yerleştirilebilir.

O dönemi kısaca; İşgal sırasında Almanlara karşı direniş göstermek amacıyla harekete geçen yirmili yaşlarda küçük bir öğrenci grubunun: "*Atina İç Savaşına karışarak, komünistlere karşı savaşmaları ve çeşitli örgütlere katılmaları*" olarak özetlemiştir. Ardından Mihail'in ölümü ve onun adına yapılanlar, Atinalı öğrenciler tarafından kurulan Kutsal Bölük ve yaşananlar durumu özetlemiştir. Almanlardan kurtuldukları sırada Dion, bölüğünden ayrı kalarak, tek başına Preveza'da bulunmuştur. Önce farklı kışlalarda, daha sonra Yanya'da ve son olarak Korfu'da bulunmuştur.

Bu bölümde savaş bitmiş ve Preveza limanına yeni varmış olan İngiliz savaş gemilerinin parlayan ışıkları beraberinde barış getirecek olan yeni bir hükümetin kurulması ümidini getirmiştir.

Arada geçen silahlı direnişçilerin keyifle vatandaşlarla şakalaşması sağcılar ile solcular arasındaki gerginliğin yatışmış olduğunu göstermiştir. Dion tek başına durumun tadını çıkararak yürüyüş yapmış ve artık savaşın bitmiş olduğunu, her şeyin iyi olacağını ve herkesin "aynı güneşin altında" yaşayabileceğini düşünmüştür. Dağa ilk çıktığında tanıştığı Teğmen Komninos ile karşılaşıp akşam yemeğine çıkarak durumlar hakkında konuşmuşlardır. Komninos hariç diğerleri tezkerelerinin gecikmeyeceğini ümit ediyorken Komninos bundan emin olamamıştır. Komünistlerin silah bırakmamış olduklarını söyleyerek bunun İç Savaşa neden olacağını belirtmiştir.

Dion ise solcuların da yorgun olduğunu ve anlaşabileceklerini düşünmüş, bunun üzerine Komninos ELAS silahlı güçlerini Atina etrafında topladığını anlatmıştır. Sağcılar bu sefer tek başlarına savaşmayacak ve İngiliz ordusunun desteğini alacaktır. Komünistler ise şiddet uygulayarak iktidarı ele almayı deneyecektir. Hükümet Kahire'den dönmüş ve Atina ile Pire'ye yerleşmiştir. Güvenlik taburlarına gelince; bazıları kendiliğinden dağılmış, bazıları silahlarını teslim etmiş, kalanlar da ELAS tarafından temizlemiştir. Komünistlerin 40.000'den fazla olan silahlı askerleri kolay kolay teslim olmayacaktır. Eylül ayının son günlerinde Dion, Preveza'daki arkadaşlarıyla vedalaşıp Yanya'daki bölüğüne gitmek üzere yola çıkmıştır. Arkadaşları ona iki battaniye ve konserve yiyecek vermişlerdir. Ana yolun tümü yıkıldığı için Lelova'ya giden araçla yola koyulmuş, oradan da dağların arasından üç günlük bir yürüyüş yapmıştır. Lelova'da inerek şehir merkezindeki kahvehanede oturmuş, biraz mısır unu istemesinin ardından kahveciye nerede kalabileceğini sormuştur.

İngiliz subayı Mak'ın yakınlarda olduğunu öğrenip evine gitmiştir. Mak Dion'un geçen yazdan sonra ne kadar değiştiğini ve zayıfladığını fark etmiş fakat

kendisi bolluk ve lüks içindeki yaşantısını hiç değiştirmemiştir. Her ikisi de Kaliodimitrei köylerinden yolları ayrıldıktan sonra neler yaşadıklarını anlatmaya başlamış ve Mak Almanların ülkeyi terk etmeden önce Kaliodimitrieileri kendi köylerinde nasıl yerle bir ettiklerini söylemiştir. Dion'u yanında kalmaya ikna etmek için ona ziyafet hazırlatıp ardından çizmelerinin tabanlarını yaptırmıştır. İkinci gece Arthur da bir geceliğine Lelova'da kalmak için yanlarına gelmiş ve sohbet etmişlerdir. Ertesi sabah Dion, önceki gün Arthur'un geldiği katır ile yola koyulmuştur. Yanya'ya İngilizlerin yanlarına vardığında onu karşılayan Erik, onunla ilgilenmiş ve ona yiyecek içecek ikramında bulunmuştur. Ardından Dion dört saatlik yolculuğu dokuz saatte yaptığını anlatmaya başlamıştır.

6 Kasım'da Komünist direnişçi askerlerini terhis mi edeceği yoksa İç Savaşı göze alıp savaşmayı mı tercih edeceği herkesi merak içinde bırakmıştır. Soğuklar, yağmurlar başlamış ve Kutsal Bölük üyeleri içeride battaniyelere sarılmış titredikleri halde, günlerdir yıkanmadıkları ve bitlere de alıştıkları için savaş ortamına uyum sağlamışlardır. Dion, Markos ve Stefanos dışarı çıktıklarında aralarında para toplayarak iki baklava alıp üçe bölerek yemeye başlamış ve sohbet etmişlerdir. Yanya'daki açlık dağdaki gibi devam ettiği için ara sıra İngiliz tercümanlarından para ödünç almışlardır.

Yanya 'ya giriş yaptıklarında halk korktuğu için bir ev bile kapılarını açmamıştır. Orada sürekli aç ve yağmur altında kalmışlar, bu kötü dönemi atlatmaları için gün saymışlardır. Yanya'daki iki ordunun ilişkileri iyi olarak ilerlemiştir. Yanya'da ölen bir ELAS subayı olduğunda Kutsal Bölük cenazeye saygı yürüyüşünde bulunarak şeref vermek amacıyla gönderilmiştir. Aynı dönem içerisinde ELAS birlikleri Atina'ya inmiş bazıları da Yanya'da çatışan ordunun karşısında yer almışlardır. Dion'un tanımış olduğu komünistlerin çoğu şehirli ve burjuva sınıfına ait öğrenciler olup aralarında akademisyen, taşıyıcı, memur, işçi, çiftçi, mal sahipleri, avukatlar ve manavlar bulunuyordu. Dion'un tanımış olduğu komünistler, Rusya'ya ve Rusya'nın geçmişine bağlı oldukları için Yunanca sözlerle Rus besteleri söylemişlerdir.

İtalyanlar, savaşı kaybetmelerinin ardından Almanlara ve İngilizlere hizmetçilik yapmışlardır. Kutsal Bölük üyelerinden daha fazla eşyaya sahiplerdi ve diğerleri onların eşyalarını alıp kullandıkları için bazen dayak attıkları da olmuştur. Yanya'da uzun bir süreliğine altın para tek değişim aracı olmuştur. Dion, Çevirmen Andreas'tan aldığı paraları tatlıcı Stamtis'te bozdurmuş ve bu paraları yemek ile tatlıya harcamıştır.

Bölüğün terhis olması beklenirken, Korfu'ya gitmelerine karar verilmiştir. Herkes şaşırmıştır, ancak orada Epir'den daha iyi geçineceklerinden de emindiler. Ayrıca 3 Aralık'ta ELAS'ın dağılacağını, ardından Atina 'ya geçeceklerini ve yılbaşını evlerinde kutlayacaklarını hayal etmiştir. Lihnos, Dion'a ilk postanın geldiğini ve adına mektuplar getirdiğini söylediğinde Dion heyecanlanmış ve nerede olduklarını sormuştur.

Korfu'ya gitmek üzere hazırlıklar başlamıştır. Dion daha önce Korfu'ya gitmemiş olmasına rağmen Yanya'dan daha iyi olacağını düşünmüştür. Bu hazırlıklar arasında Atina'dan mektuplar ulaşmış ve Dion'a ailesinden, Lena'dan ve üniversite hocası Kokos'dan mektup gelmiştir. İlk olarak ailesinden gelen mektubu açmış, babası iyi olduklarını, vatan borcunu yerine getiren oğulları ile gurur duyduklarını, oğullarının sağlığı için endişelendiklerini ve geri dönüşünü sabırsızlıkla beklediklerini yazmıştır. Kokos'un mektubu ise daha uzundur. Son günlerde Atina'da, işgal güçleri ve komünist teröründen kurtulma adına yapılan kutlamalar esnasında Kutsal Bölüğü düşündüğünü belirterek mektubuna başlamıştır.

Komünistlerin gittikçe güç kaybettiklerini ve yapılacak olan seçimlerde sağcıların halkın desteğini alacağından emin olduğunu ve Asimatos'un onunla birlikte çalıştığını söylemiştir. Ayrıca solcuların henüz silahlarını teslim etmiş olmadıklarını, nerdeyse her gün gösteriler düzenlediklerini, ancak düzenli ordusu olan yasal bir hükümet oldukça herhangi bi korku olmadığını söyleyerek devam etmiştir. Bir kaç gün öncesinde yapılan büyük bir gösteride komünist karşıtı halkın gücü belli olmuştur. Mektubu sadece Dion'a değil tüm eski öğrencilerine yazdığını

ve en kısa zamanda tekrar bir araya gelmelerini ümit ettiğini belirterek mektubuna son vermiştir.

Sıra Lena'nın mektubuna gelmiştir. Lena, sağcıları İstanbul fethedilmek üzereyken kutsanan ve şehri savunan romantik, iyi niyetli kahramanlarla özdeşleştirmiştir. Solcuları; Devrim'in ideolojik kurtları ve yunan halkı için tehdit olarak betimler. Kurtuluşun ilk günlerinde Atina yolları, sloganlar söyleyen, sağcılara küfür ve tehdit eden komünistlerle dolmuştur. OPLA da tutuklamalar yapmıştır. Ayrıca komünistlerin genç, yaşlı ayrımı yapmadan insanları dövdüklerini ve hakaret ettiklerini söylemiş ve tüm sağcıların katıldığı komünizm karşıtı büyük gösteriler düzenlendiğini eklemiştir. Bir gün bir öğrenci grubu gösteri yürüyüşü yaptıkları sırada Zappion'a vardıklarında aniden karşılarına komünistler çıkarak öğrencilere saldırmış ve yürüyüş bu nedenle sona ermiştir.

Lena, Mihail'in katilleriyle mücadele ettiğini ve her sabah tedirginlikle uyandıklarını ekleyerek mektubuna devam etmiştir. Aşağılara doğru inen ve komünistleri sistemli bir biçimde öldüren ELAS'ı tam bir terör örgütü gibi tanımlamıştır. Mora Yarımadası'nda güvenlik taburlarına ait binlerce kişiyi öldürdüklerini dile getirmiş, en sonunda Dion ve arkadaşlarının da Atina'da yanlarında olmasının ne kadar güzel olacağını eklemiştir. Ayrıca Kostas'ın ölümünden haberleri olduğunu ancak yasını tutmaya fırsat kalmadığını belirterek, Markos ile Stefanos'u selamlamış ve mektubuna son vermiştir.

Dion Lena'nın mektubunu iki kez okuduktan sonra arkadaşlarına okutmuş ve Magda'nın Markos'a, Silvia'nın Stefanos'a yazdıkları mektupları alıp okumaya koyulmuştur. Magda; İngilizlerin yanında çok iyi geçindiklerini, Dinos'un çok memnun olduğunu, orada Silvia'yla tanıştığını söylemiştir. En son nerede bulunduklarını, ne zaman geri döneceklerini ve onları çok özlediğini yazarak mektubunu sonlandırmıştır. Silvia'nın mektubuna gelince; Piano çaldığını ve bir İngiliz teğmen ile arkadaşlık ettiğini ve bunun ona çok iyi geldiğini söylemiş, onun sayesinde Dinos ve Magda'yı tanımış olduğunu ve Markos'un âşık olduğu Dayzi

hakkında yazmıştır. Ardından nefret döneminin geçmesi ile Atina'nın çok daha güzel olacağını söyleyerek, Atina'nın barışa, sevimli, güzel şeylere ihtiyacı olduğunu eklemiştir. Komünistlerin yaşlı bir kadına balkonundaki bayrağı indirmediği için bağrışlarını ve kabalıklarını anlatmıştır. Mektubun sonlarına doğru yaklaşınca Silvia; İç Savaşın yaşanmamasını yahut yaşanırsa da kısa süreli olmasını ümit ettiğini, hayatını sevdiği şeylere adamak istediğini ve herkesi tekrar sağ salim görebilmeyi umduğunu belirterek mektubunu bitirmiştir.

Dion, Markos ve Stefanos Yanya'daki son gecelerini gece geç saatlere kadar uyumayıp sohbet ederek ve okudukları mektupları değerlendirerek geçirmişlerdir. Kutsal Bölük, hiçbir zaman düşman eline düşmeyen, güzelliği, temizliği ve saflığı dillerde olan Korfu'ya varır varmaz adalılar tarafından çok güzel bir şekilde karşılanmıştır. İlk olarak adanın kalesine yerleşmişler, ertesi gün dışarıya çıktıklarında halk tarafından övgüler içinde kahvehaneye davet edilip çeşitli ikramlarda bulunulmuşlardır. Böylelikle Kutsal Bölüğün Korfu halkı ile ilişkileri iyi bir şekilde başlamıştır. Korfu'daki iklim, huzur ve bolluğa şaşırdıkları sırada üçüncü gün Dion'u görmeye Olga teyzesi gelmiştir. Olga teyze Dion'u o halde gördüğüne şaşırmış ve hemen ertesi gün Dion'u evine almıştır. Dion üç ay aradan sonra tıraş olmuş, sıcak suyla dolu küvet, kokulu sabun, kokulu ve temiz bornoz, parfüm ve diş fırçası bulmuştur. Olga teyzesi ihtiyacı olan her şeyi kendisine sunmuştur. 50 yaşını geçmiş, dinç, zevkli, sosyetik, keyifli bir dul olan teyzesini sadece Attika'da bir kaç kez görmüş fakat Olga teyze Dion'a bir anne gibi davranmıştır.

Olga teyze Dion'u yanına alarak Korfu adasının en ileri gelen Monçenigioların evine götüreceği için üniformasını yıkamış, ütülemiş, çizmelerini tamir ettirmiştir. Markos ile Stefanos da adada iki tanıdık bulup kendilerine çeki düzen vermişlerdir. Olga teyze onları da tanımış, üçünü de yanına alarak Monçenigioların konağına varmışlardır. Konağın içindeki 17. yüzyıla ait mobilyalar, duvardaki çeşitli tablolar, Venedik'e ait el yazmaları ve Türklerin 1716'daki kuşatmasını gösteren haritalar dikkatlerini çekmiştir. Ayrıca Markos, Venedik ve Korfu tarihinde önemli rol oynamış olan Monçenigioların portrelerini görünce ev

sahibinden onları bilgilendirmesini rica etmiştir. Açıklama bittikten sonra diğer herşeyi özledikleri kadar özlemini çektikleri müzik dinletisi için başka bir salona geçmişlerdir.

Dion, müzik dinletisi esnasında evin kızı Margarita ile tanışmıştır. Ardından Olga teyze Dion'u diğer misafirlerle de kuzeni olarak tanıştırmıştır. Dion, çabucak ortama uyum sağlamış ve sohbet etmeye, yemek yemeye ve içki içip eğlenmeye başlamıştır.

Dion ve arkadaşlarının kültürlü ailelerden geldikleri Korfu halkı arasında tanıdıkları çıkmasıyla belli olmuştur. Markos'un tanımış olduğu Anna Moncenigio, Markos'u yaşadığı yazlığına davet etmiş, Markos da izin alarak çiftliğe gitmiştir. Burdaki askerlerin çoğu izinli olduklarında kalacak yerlerini ve yiyecek yemeklerini garantilemek için Korfu'lı kızlarla nişanlanmıştır.

Balafaras vaktini yazarak ve okuyarak geçirmeyi tercih etmiştir. Dion Korfu'nın güzelliklerinin tadını çıkarıyorken ELAS birliklerinin büyük bir saldırı hatta İç Savaş hazırlığı yaptığını düşünmüştür. Stefanos Dion'u bulup yolda ELAS'lı Teğmen üniforması giyen Komünist Yorgos Ynnopulos'u gördüğünü söylemiştir. Dion Yannopulos ile görüşmek istediğini belirtip bir tavernada görüşmüş, sakin bir şekilde uzun uzun sohbet edip durumları tartışmışlardır. Yannopulos bir takım hatalar yapmış olduklarını kabullenerek aşırı terör girişimlerinde bulunduklarını ve tüm bunların komünistlerin çocukluk hastalıklarından dolayı olduğunu söylemiştir. Tavernada oluşan sessizlik ardından radyoda başlayan halk müziği ile direnişçilerden bazıları ayağa kalkmış ve kasap havası oynamaya başlamışlardır. Yannopulos, komünistlerin kendilerini 1821'deki Girit ve Makedonya mücadelesindeki gerillaların devamı olarak gördüklerini söylemiştir.

Sakin geçen sohbet ve eğlencenin ardından iki grup arasında tartışma yaşanmış, Kutsal Bölük üyesi Mitsos kadehini kaldırdığı sırada solculara karşı kadeh kaldırarak ölmeleri dileğinde bulunmuştur. Ardından Yannopulos, Mitsos'a bakarak

ELAS birliğinin subayı olduğunu söylemiştir. Etrafta küfürler, kırılan tabaklar ve bağırış çağırış gittikçe artmış ve durum ciddileşmiştir. Sonunda Mitsos arkadaşı Lihnos'a, komünistlerin kardeşini ve babasını öldürmüş olduğunu söyleyerek nefretinin nedenini açıklamıştır.

Markos Anna Moncenigio'nun yazlığına gitmiş ve oradan Dion'a mektup yazmıştır. Dion ve bölüğü nöbet değişimi yaptığı sırada yeni uyanıp nöbete hazırlanan askerler silahlarını hazırlamış ve çantalarında bir parça ekmek, sigara arayarak sessizce söylenmişlerdir. Nöbet başlarken Üsteğmen Dimakis, ELAS'ın dağılmaya niyeti olmadığını ve durumların karışık olduğunu iletmiştir. Bunu duyanlar üzülerek suratlarını asmışlar çünkü bu haber onların terhis edilmelerinin gecikeceği anlamına gelmektedir. Dion dinlenmek ve ayaklarını iyileştirmek bahanesiyle yüzbaşıdan yazlığa gitmek için 5 günlük izin almıştır.

(Dion'un günlüğünden)

Yazlığa gittiği gün günlük yazmaya başlayan Dion, aylar sonra ilk kez neşe ile yürümüştür. Silahsız, çantasız yürümek ona oyun oynar gibi gelmiştir. Yolculuk esnasında bir köyde durmuş ve tanımadığı biri para kabul etmeden ona kahve ve portakal vermiştir. Bu nefret dolu dönemde iyilik alışılmışın dışında kaldığı için bu hareket Dion'u şaşırtmıştır. Uzun bir aradan sonra bembeyaz temiz çarşaflar üzerinde uyumuş ve sabah Markos'la yürüyüşe çıkmışlardır.

Anna; Stefanos, Magda, Silvia, Renos ve Liza'yı yıllardır tanıyor gibi davranmıştır. Liza Anna ile Dion hakkında konuşmuş ve Markos'la olan ilişkisini anlayamadığını, yalnız arkadaş gibi göründüklerini belirtmiştir. Anna'nın babası 55 yaşında küçük yapılı, çukur yüzlü, beyaz seyrek saçlı, tatlı bir gülüşü olan sessiz ve içine kapanık biridir. Sürekli yazıp okumasına istinaden Dion'a kütüphanesini serbestçe kullanabileceğini söylemiştir. Başka bir gün de işçilerden biri, komünistlerin gösterileri sonucunda solcu bakanların istifa ettiğini duyurmuştur. Bu olayla birlikte izni bitmiş olan Markos Bölüğe geri dönmüş ve Markos'un gitmesiyle

evdeki keyifler de değişmiştir. Dion sabahları çiftlikteki işleri takip etmiş, Anna erkek gibi çalışmıştır. Ve Dion son gece Markos'a Anna'yı çok sevdiğini söylemiştir.

Bir Pazartesi akşamı Dion, Epir'de kendi grupları sağcılar ile ELAS arasında çatışmalar başladığı söylentisini günlüğüne eklemiştir. Yüzbaşı, komünistlerin bir gece kayıklarla karşıdan geleceklerini ve herkesi boğazlamak isteyeceklerini söylemiştir. Atina'daki komünistler Epir'in ordusunu da vurmuştur. Korfu'daki sağcılar toplam iki yüz yetmiş kişi ELAS'ın ise bin iki yüz kişi olduğu için sağcıların iki yüz yetmiş kişi ve iki-üç havan topu mermisi ile herhangi bir saldırıya karşı çıkamayacaklarını belirtmiştir.

Epir Cephesi yıkılınca, dağdaki sağcılar ve onları destekleyen ELAS'tan korkan Epirli köylüler İngilizlerin gemileri sayesinde Korfu'ya sığınmışlardır. Yazar Korfu'daki durumu ve karmaşayı "Küçük Asya Felaketi" sonrasındaki Yunanistan'a benzetmiştir. Tüm okullar ve boş evler yeni gelen grupların sığınmaları için açılmış, Epir'de savaşı kaybeden Kutsal Bölük üyeleri Korfu'ya gelmiş ancak Atina'ya gitmek ve mücadelelerine orada devam etmek istememişlerdir. Korfu halkı ve oradaki direnişçiler eğlenceli hayatlarına devam ederken aralık ayında Atina'da yaşanan kanlı olaylardan bile habersiz kalmışlardır. Ocak ayında Varkiza Antlaşmasının imzalandığını öğrendiklerinde bu antlaşmanın ELAS ve İç Savaş'ın sonunu getirdiğini düşünmüşlerdir.

Dion ve grubu bir samanlığa yerleşmiş ve gecelerini çok keyifli bir şekilde geçirerek esas konuları olan Atina'ya dönüşleri ve döndüklerinde neler yapacakları hakkında konuşmuşlardır. Bölüğün yarısı pazartesi günü Pire'ye doğru yola çıkacağı için Margarita Moncenigio Cumartesi günü evinde onlara bir parti vereceğini duyurmuştur. Subay Anastasopulos, Dion ile gidişlerini konuştuğu sırada, Yannopulos ve diğer komünistlerin tutuklanmış olduklarını söylemiştir. Ayrıca ulaşan ilk mektupların dağıtılacağını ve pek çok kişiye ailelerinin komünistler tarafından öldürüldüğü bilgisinin verileceğini söylemiştir. Komünistlerin yaptıkları suça göre serbest bırakılmış olabileceğini ya da tutuklu kalabileceğini de eklemiştir.

ELAS'çılar pek çok bölgede kendilerine destek vermeyen halka eziyet etmişlerdir. Almanlar Kalamata bölgesinden çekildiğinde, bölgeyi ele geçiren ELAS örgütünün tüm sağcıları feci şekilde öldürdüğünü söylemiştir. Dion ele geçirilen sağcı esirlerin (Vali, savcı, subay) komünistler tarafından linç edilişlerini anlatan yerel Kalamata gazetesini okumuştur.

Tehlikeden uzak olmaları için tarafsız kalmayı tercih eden ve bunu komünistlere kabul ettirdiklerini sanan Koliodimitrei halkı komünistler tarafından dağıtılmıştır.

Son akşam Margarita'nın evindeki partiye katılmışlar ve subay Anastasopulos'un ricası üzerine Dion ve arkadaşları her iki saatte bir değişerek Yannopulos' un tutuklu bulunduğu kalede nöbet tutmuşlardır. Dion, Yannopulos'un yanında nöbet tutuyorken onunla sohbet etmiş onların da adalet istediğini belirterek işbirliği yapmalarını teklif etmiştir. Ancak Yannopulos bunu kabul etmeyerek Dion'dan Atina'da bulunan annesine iyi olduğunu söylemesini rica etmiştir.

Dion'un nöbeti bittiğinde yerine Markos gelmiş ancak Markos Atina'dan gelen mektuplardan bahsederek Dion'u endişelendirmiştir. Ardından ailesinden kimsenin öldürülmedigini ve kendisinin o akşam Anna ile nişanlandığını söylemiştir. Dion partiye geri döndüğünde bir tarafta keyifle dans edenleri görmüş diğer tarafta ise bir köşede sessizce ağlayan Balafaras dikkatini çekmiştir. ELAS Atina'daki en küçük kardeşini öldürmüştür. Lihnos gözleri kızarmış bir halde Dion'a mektubunda yazılanları göstererek komünistlerin yaptıkları yüzünden babasının ağır hasta olduğunu söylemiştir.

Lenan'nın yazdığı mektuba göre bazı genç ELAS'çılar ateş eden İngiliz uçaklarına karşı gereksizce ateş etmeye başlamıştır. Ayrıca aralarında bazılarının iyi olduğunu ve yaşanan katliamlardan hepsinin sorumlu olmadığını belirtmiştir. Okunan mektuplardan sonra, ölenlerin üzüntüsünün yanı sıra komünistlere karşı hissedilen öfke ve lanet artmıştır. Tüm Atina halkı yasal bir Hükümet ile birlikte

suçluların cezalandırılmasını istemektedir. Yollarda dolaşan silahsız solcular halk tarafından linç edilme tehlikesi altındayken polis onları korumak zorunda kalmıştır. Gençler yollardaki solcu gazetelerini yırtarak kırmızı kravat takanları dövmüş ve *Beyaz Terör* dönemi başlamıştır. Lena mektubunda, Dion'un çevresinden ölenler, yaralananlar, evleri yıkılanlar olduğunu yazmıştır.

Ayrıca arkadaşları sonuna kadar savaşmış, çeşitli yardımlarda görev yapmışlardır. Herkesin öfkeli, mutsuz ve yoksul olduğu bu dönemde eğer ordan dönerlerse eğlence ve kutlama beklememelerini yazmıştır. Atina ve halkı bu zor süreçten geçerken zaten Dion ve arkadaşları Korfu'da eğlenerek güzel vakit geçirmiştir ki Dion o anda Atinadakilerin yaşadıklarını ve kendilerinin Korfu'da yaşadığı hayatı düşününce kendinden utanmıştır. Yanlarında olup onlarla savaşamadıkları için de üzülmüş ancak bunu kasten yapmadıklarını ve mücadele etmek adına Atina'dan ayrıldıklarını hatırlaması kendisine moral olmuştur. Bunun yanı sıra, partide kötü haber almamış olanlar dans etmeye devam etmişlerdir.

Dışarıya çıkmış olan Kopasantos, yollarda direnişçi grupların gezdiğini ve adadaki tüm komünistleri öldürmekle tehdit ettiklerini söylemiştir. Anlaşılan herkese mektuplar ulaşmıştır. Balafaras cama doğru yaklaştığında yeşil ışık dikkatini çekmiş ve yanan şeyin işaret fişeği olduğunu kaleden alarm gönderilmek amacıyla yandığını anlamıştır. Tüm Kutsal Bölük dışarı çıkıp kaleye doğru koşarak ilerlerken benzinli bir teknenin uzaklaştığını duymuşlar ve esir solculardan birinin kaçtığını anlamışlardır. Kapıya vardıklarında kapı kolunun demirlerini parçalanmış olduğunu görmüşlerdir. Etrafı öfkeli direnişçiler sarmış ve o an nöbetçi olan Markos'un kafası kanlar içinde kalmıştır. Nişanlısı Anna Markos'un başucunda çaresizce bekliyorken çok geçmeden Lihnos gelmiş ve olay ile ilgili bildiklerini anlatmıştır. Bir direnişçi grubun mektuplardan aldıkları haberlerden ve içtikleri içkilerden sonra tahrik olarak komünistleri vurmaya başladığını iletmiştir. Hemen kaledeki tutuk evinde olan komünist Yannopulos'u hatırlayarak oraya gitmişlerdir. Nöbetçi Markos kapıyı açamayınca kırarak içeri girmiş ve odayı boş, denize karşı çıkan kapıyı da açık bulmuşlardır. Markos, Yannopulos'un silahını kullanmasına engel olmuş ve işaret

fişeğini haber vermek amacıyla atmayı başarmıştır. Bu sırada Mitsos onu kafasından vurarak önceden hazırlıklı olarak orada bekleyen benzinli teknenin sesi duyulmuştur.

Ertesi sabah saat 10'da tüm Kutsal Bölük üyeleri limana gidip gemiye bineceği sırada Dion son kez Markos'un bulunduğu odaya giderek Markos'u alnından öpmüş ve ardından başucunda bekleyen Annayla da vedalaşarak Atina'ya geri dönmek için gemiye binmiştir.

Sona yaklaşıyorken mücadelenin sonunun pek güzel ve tatmin edici olmadığı görürüz. Eserin son sayfalarında direnişçilerin Atina'ya dönmelerinin ardından yaşananlar hakkında Dion'un günlüğünden bazı alıntıları okuyoruz.

22 Şubat tarihli notunda; Korfu'dan Markos'un hayati tehlikeyi atlattığını haber eden telgrafın geldiğini yazmıştır.

9 Mart: Yannopulos'un Florina dışında öldürüldüğünü yazmıştır.

Devamındaki notlarda; Silvia ile Julian ve Magda ile Dinos evlenmiş, evlerdeki partiler devam etmiş ancak Mihail, Kostas ve Markos'un eksikliğini hissetmiştir. Ayaklarındaki yaralar iyileşmiştir. Renos ile Lena birlikte yaşadığını belirtip Mihail'in mezarına gittiğinde Rea'ya benzeyen bir kadının oradan uzaklaştığını görmüştür.

Kişilerin normal hayatlarına döndüklerini görürüz; Liza çalışıyor, Dion hukuk eğitimine devam ediyor. Anna'dan Markos adına herhangi bir haber almamış ancak başka yerden duyduklarına göre tedavi amacıyla İsviçre'ye gittiğini yazmıştır.

Anna Korfu'dan Atina'ya Liza'yı görmeye gelmiştir. Toplantlara katılıp sonrasında hep birlikte sohbet etmişlerdir. Konu Markos'a gelince, Markos yaralanıp

kontrolden geçtikten sonra bir akciğerinin rahatsız olduğu ortaya çıktığını ve kesinlikle dinlenmesi gerektiğini söylemiştir.

Anna onunla birlikte gitmek istemiştir ancak Markos bunu kabul etmemiş ve Anna'ya; Dion'a gidip onunla mutlu olmasını yazan bir not bırakarak adres vermeden Korfu'yu terk etmiştir. Bu sebepten dolayı Anna Atina'ya gelmiştir. Eser; Dion ile Anna'nın Saronikos'a sahile gitmesi ile biter.

1.2.4. Roman Kahramanları

Dion: Ana karakter, Atina Hukuk Fakültesi öğrencisidir. Kökü bir ailenin çocuğudur. Komünist karşıtıdır. İlk başta komünistlere karşı savaşan Hristiyan Demokrat grubuna katılır. Ardından ise sağcı öğrencilerden oluşan Kutsal Bölük grubuna kalır ve kurucularından biri olur. Sakin, zeki, vatansever ve mücadeleci bir gençtir.

Stefanos: Dion'un arkadaşı. Görünüşüne ve giyinişine özen gösteren, bakımlı ve rasyonalist biridir.

Yorgos Yannopulos: Komünistlerin ileri gelen üyelerinden. Gururlu, güler yüzlü, esmer, sporcu ve yakışıklıdır.

Mihail: Şair, saf, sakin, gururlu, mücadeleci, soğukkanlı ve itibarlı bir kişiliğe sahiptir. Mihail, romanın başında komünistlerin tarafında yer alır, ardından ise komünistlerin uyguladıkları acımasızlıklara şahit olduktan sonra yanlarından ayrılır. Ve Hristiyan Demokratların tarafında yer aldığı için kısa bir süre sonra komünistler tarafından öldürülür.

Kokos: Merkez komitenin temsilcisidir. Ortaokul hocası, genç filolog, aydın ve konuşmacıdır. Öte yandan kısa, şişman, bebek yüzlü, ağzı kokan, miyop gözlüklü, geniz sesli, öğrencilerin sürekli eğlendiği biridir.

Bay Filis: Üniversite konuları hakkında bilgilendirme yapan, uzun, zayıf, genç biri. Ayrıca Yannopulos taraftarı ve eski arkadaşıdır.

Liza: Dion'un sevdiği kız. Genç ve güzeldir, emekli generalin kızıdır.

Markos: Şair. Eski arkadaşı olan Mihail'i seven ve hayranlık duyan iri yapılı biridir. Kerkira'da komüstlerin saldırısına uğramış ve ağır yaralanmış olan Markos, tedavi için yurt dışına gitmiş ve bir daha kendisinden haber alınamaz.

Balafaras: Kısa boylu, ince yapılı, hafiye (ispiyoncu) bir filoloji bölümü öğrencisidir.

Asimatos: Son sınıf filoloji bölümü öğrencisidir. Kavafis tarzı şiirler yazmıştır.

Russos: Hristiyan Demokratlara üyedir, Tıp Fakültesi öğrencisidir, boksördür.

Renos: Değerli ve Eğlenceli bir gençtir. Mihail'in eski dostlarından, Markos'u da tanıyan, edebiyatçı ve kendine has masalsı bir dil kullanan biridir.

Dafni: Renos'un sevdiği kızdır. Renos'u terk eder.

Rea: Mihail'in sevdiği kızdır. Başta komünisttir fakat Mihail'in ayrılmasıyla o da geri ayrılır.

Dayzi: Magda'nın 16 yaşındaki kardeşidir, Markos'un ilk aşkıdır. Markos ona karşı sevgi dolu şiirler yazar.

Lena: Dion'un yeni kız arkadaşı, aynı zamanda üniversite arkadaşı, 17 yaşında, öksüz ve teyzesinin yanında büyümüştür.

Varelas: Lena'nın kuzeni, solcu, felsefeci, 35 yaşında, zayıf, kel, sarı tenli biridir.

Lihnos: Sessiz, sakin, az konuşan bir gençtir.

İlyadis: Gerçek ismi Georgiadistir, 30 yaşında, ARİ Örgütünün başkanlarından biridir.

Yannis- Yannis: OPLA örgütünün başkanı, Kapetan Agamemnon olarak da adlandırılır. Kendisini komünist olmasına neden olan ve ardından Maniadakis'i cinayet teşebbüslerinden kurtaran İlyadis'e karşı minnettarlık duyar.

Maniadakis: Yannis-Yannis'i üç kez öldürmeye kalkışan kişidir.

Magda: Liza ile Markos'un arkadaşıdır. Sevimli, şirin, tatlı, kibar, herkes tarafından sevilen bir genç kız ve aynı zamanda Dayzi'nin ablasıdır.

Dinos: Hristiyan Demokratlara üyedir. Yaşça büyük ancak yaşından daha genç gösteren, sarışın, güzel yüzlü, giyiniş tarzı ve bedeni kusursuz, düzenli, bakımlı, sohbeti eğlenceli, yeni insanlar keşfetmeyi seven aynı zamanda kıskanç ve sürekli ilgi odağı olmak isteyen, Oxford'ta okumuş Yunan dostu bir kişidir.

Kostas: Dion'un üniversiteden arkadaşıdır, neşeli, sporcu, önceden komünist olmasına rağren sonradan tarafsız olmuştur. Ardından da ARİ ve Milli Birliğe katılır. Kısa bir süre içinde herkesle samimi ilişkiler kurabilen, neşeli ve cesur birisidir. Menina çatışmasında öldürülür.

Bay Anastasopulos: Dağdaki direnişçilerdendir, Dion ve arkadaşlarını iyi bir şekilde karşılayan cana yakın Atinalı bir subaydır.

Alekos Yatridis: Dağdaki Atinalı üsteğmendir. Derin sesli, güler yüzlü, kızıl sakallı dev gibi bir adamdır.

Komninos: Kısa boylu, simsiyah sakallı, yeşil gözlü, hareketli, keyifli, neşeli, küçük yapılı, el kol hareketleri yapan, adamları tarafından sevilen, bir teğmendir. Tıp Fakültesi öğrencisi olduğu halde asker olmayı tercih etmiştir.

Gerondopulos: Sakin ve sarışın bir teğmendir.

Andreas: Uzun, zayıf, temiz, düzgün ve bakımlı Kostas'ın eski okul arkadaşıdır. İngilizlerin yanında tercüman olarak görev yapar.

Papayannis: Askeri okul öğrencisidir. Kısa boylu, kumral, kendine güvenen biridir. Komünistlere karşı çok ciddi bir şekilde savaşan sağcılardandır. Komünistler tarafından suikaste uğrar.

Silvia: Markos'un Dion'a tanıştırdığı yeni kız arkadaşıdır. Piyano aşığı ve Holderlin çevirileri yapar.

Sissi: Çevredeki güzel kızlardan biridir.

Hristidis: Almanlarla işbirliği yapan Atinalı biridir. Yoksul ama güzel giyinen, yağlı saçlı, altın yüzük takan Hristidis üniversitedeki kavgalara karışarak komünistelerle takışır fakat hangi örgütten olduğunu kimse öğrenemez.

Albay Harry: İngilz albayı.

Teğmen Erik: Zayıf ve kızıl saçlı bir İngiliz teğmenidir.

Üsteğmen Mak: Erik'in meslektaşıdır. İrlandalı uzun, zayıf, koyu saçlı, mavi gözlüdür, sakallıdır. Tıp Fakültesi öğrencisi olduğu halde. Filistin'de özel sabotaj eğitimi almıştır.

Paris Kranakis: Ordunun önemli kişilerinden başkanın sağ kolu, eski fizik öğretmeni, son 15 yıldır katılmadığı suikast ve isyan kalmayan Kranakis hem sağcıların hem solcuların tarafını tutar. Zengin, şişman, yuvarlak yüzlü, koyu uzun saçlı ve ayrıca kurnaz biridir.

Üsteğmen Arthur: Sıcakkanlı, kırklı yaşlarında, kızıl sakallı, patlayıcılar konusunda uzmanlaşmış bir İngilizdir.

Giakos: Bir zamanlar 50 komünisti birden asmış olan Teselyalı sağcılardandır.

Aleksandros Muruzis: Bazen gereksiz yere sinirlenerek adam döven, uzun, zayıf, eğlenceli, korkusuz, deli dolu, gitar çalabilen sağcı takım komutanıdır.

Harvalidis: Bir yıl öncesinde ELAS tarafından tutuklanmış ve çektiği işkencelerden dolayı sinirleri bozulmuş olan kadrolu yüzbaşıdır.

Polihandritis: Kutsal Bölükte Atinalılar yanında yer alan ve bir yıldır Atina'da yaşayan 18 yaşında Selanikli bir gençtir.

Komutan Delanos: Sarışın, mavi gözlü, sakallı, düzgün giyimli, parlak çizmeler giyen bir kişidir.

Dimitris: Dion'un eski okul arkadaşıdır. Deniz kuvvetlerine gönderilmiş ve Preveza liman müdürlüğünde görev yapmıştır.

Alekos: Dimitris'in kuzeni, zayıf, sakin, Hukuk Fakültesi son sınıf öğrencisidir. Öğrenci kavgalarından uzak durmuştur. Yalnızca bir keresinde kavgaya karışmış onda da Balafaras'ı yirmi komünist tarafından linç edilmekten kurtarmıştır.

Julian: Silvia'nın tanışıp her şey bittikten sonra onunla evlenen İngiliz teğmendir.

Olga Teyze: Korfu'da yaşayan, iyi, sağlığı yerinde, 50 yaşının üzerinde, zevkli, piyanist, sosyetik, keyifli, coşkulu dul bir kadındır. Savaştan önce sık sık Londra ve Paris'e seyahat etmiş, Dion ve ailesiyle Atina'da tanışmıştır. Korfu'da buluan Dion'a çok iyi davranmakla kalmayıp resmen annelik yapmıştır.

Margarita: Korfu adasının ileri gelenlerinden Monçenigio ailesinin kızıdır. Esmer, güzel, hareketli, güler yüzlü ve cana yakın biri olmasının da etkisiyle Dion ve arkadaşlarıyla tanışır.

Anna: Korfu'lu, çiftlikte yaşayan ve hayvancılık işleriyle ilgilenmeyi seven Monçenigio ailesi kızlarındandır. Ciddi ve sevecen biri olan Anna, Markos ve Dion'u çiftiğine davet eder ve çok iyi ağırlar. Üstelik Markos ile nişanlanır.

Mitsos: Babası ve kardeşini komünistlerin öldürmüş olması sebebiyle, onlara karşı aşırı nefret duyan sağcılardan biridir.

Mavrakos: Şık giyimli, sakin, mert ve bölüğün en iyi çocuklarından biridir.

II. BÖLÜM

"BİR HAÇLI SEFERİNİN GÜNCESİ":TEMATİK İNCELEME

Rodis Rufos'un *Bir Haçlı Seferinin Güncesi* başlıklı üçlemesi, Estia Yayınevi tarafından 2015 yılındaki baskısı esas alınarak incelenmiştir. Alıntılar aynen aktarılmış ve bakıdaki imla kurallarına sadık kalınmıştır.

2.1 Alman-İtalyan İşgali

Üçlemenin birinci kitabı *Efsanenin Kökeni(Η ρίζα του μύθου)* 1942 yılının sonbaharında yaşanan olaylarla başlamaktadır. Bu tarihte Atina, Alman ve İtalyan İşgali altındadır. İşgale karşı Direniş örgütlenmeye ve ilk direnişçiler dağlara çıkmaya başlamıştır.[61]

Roman kahramanı Dion Almanlar hakkında olumlu görüşlere sahip değildir. Dion'un düşünceleri şu ifadelerle aktarılmıştır: *"Çocukluğundan beri milliyetçi biriydi, milliyetçi bir çevrede büyümüştü, sosyal sorunlara yabancıydı, Almanlardan nefret ediyordu ve onlardan kurtulmak için savaşacağı anı sabırsızlanmadan bekliyordu."*[62]

Yunanistan'ın Ulusal Bayramı vesilesiyle 25 Mart öncesi büyük gösteri yürüyüşü yapılmıştır. Yürüyüşe her görüşten Atinalı katılmıştır: *"... parkın ortasına vardıklarında birden bire İtalyan karabinyerler ortaya çıkarak ellerindeki silahlarla saldırmaya başladılar. Gösteri belirsiz bir süreliğine sona erdi, kız çığlıkları duyuldu, daha sonra İtalyanlar yaklaştıkça göstericiler, hızlıca kaçarak kendilerini*

[61] Rodis Rufos, *Χρονικό μιας Σταυροφορίας*(Bir Haçlı Seferinin Güncesi), Okeanida Yayınları, Atina 2002 s. 19.
[62] *"Εθνικιστής από ανατροφή και περιβάλλον, ξένος στα κοινωνικά προβλήματα, μισούσε τους Γερμανούς και περίμενε χωρίς ανυπομονησία την ώρα να τους πολεμήσει."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 37.

kurtarmaya çalıştılar. Dion ile Yannopulos birden bire yapayalnız kalarak ilerlemeye devam ettiler, sağ ve sollarından ise, kaçmaya çalışanları dipçikle vurarak kovalayan karabinyerler geçiyordu.''[63]

Dion'a göre ülkeyi İşgal eden Almanlara ve ülke yönetimini ele geçirmeye çalışan komünistlere karşı savaşan tek güç Hristiyan Demokratlardır ve bundan dolayı bu gruba katılmıştır. [64]

İtalyanların savaşı kaybetmesi üstü kapalı bir şekilde anlatılmaktadır. Yalnızca İtalyanların silahlarını Almanlardan gizli bir şekilde Yunanlılara sattıklarına değinilmektedir. Sağcı ve solcu direnişçiler ise İtalyanlardan silah satın almak için birbirleriyle yarışmaktadır. Bu dönemde Yunan İç Savaşı başlama aşamasındadır: *''İtalya'nın düşüşü bölüğün acilen toplanmasına neden oldu. […] İtalyanlar Almanlardan gizli bir şekilde silahlarını satıyorlar. Toplayabildiğiniz kadar silah toplamanızı istiyorum. Açık krediniz var. Unutmayın bizim alamadıklarımızı diğerleri alacaktır. Kaçırdığımız her mermi aleyhimize olacaktır.''*[65]

İtalyanların durumunun kısa bir süre içerisinde nasıl değişitiği küçümseyici bir dille aktarılmıştır: *''İki gün öncesinde şık elbiselerle, bakımlı üniformalarla gururlanarak yürüyen İtalyanlar şimdi başları eğik, utanmış, yırtık pırtık giysilerle sürünüyorlar, daha kötüsü ise hiçbir şey umursamadan kahkaha atıyorlar ve iki üç*

---

[63] *''… την ώρα που' χαν φτάσει στη μέση του του πάρκου, ξεπρόβαλαν καραμπινιέροι κι όρμισαν κατά πάνω τους με τα όπλα στο χέρι. Η διαδήλωση σταμάτησε αναποφάσιστη λίγα δευτερόλεπτα, ακούστηκαν τρομαγμένες φωνές κοριτσιών κι έπειτα, καθώς οι Ιταλοί πλησίαζαν τρέχοντας, οι διαδηλωτές έστριψαν και προσπάθησαν να γλιτώσουν. Ο Δίων και ο Γιαννόπουλος βρέθηκαν ξαφνικά ολομόναχοι κι εξακολουθούσαν να προχωρούν ήσυχα, ενώ δεξιά κι αριστερά τους προσπερνούσαν καραμπινιέρη κυνηγώντας όσους το σκάγανε και χτυπώντας τους με τους υποκόπανους.''* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 54-55.

[64] *''Το προηγούμενο καλοκαίρι είχε προσχωρήσει στην παράταξη αυτή γιατί ήταν η μόνη που υποσχόταν να πολεμήσει και τους Γερμανούς και κομμουνισμό…''* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 57.

[65] "*Η πτώση της Ιταλίας προκάλεσε έκτακτη συγκέντρωση του λόχου. […] –Οι Ιταλοί πουλάνε τα όπλα τους, κρυφά από τους Γερμανούς. Θέλω να μαζέψετε 'οσα μπορείτε. Έχετε ανοιχτή πίστωση. Μην ξεχνάτε: όσα δεν πάρουμε εμείς θα τα πάρουν οι άλλοι. Κάθε σφαίρα που μας ξεφεύγει είναι και ένας πυροβολισμός εναντίον μας*." Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 140.

silahlı Alman asker tarafından sürüler halinde götürülüyorlar…"[66] Dion İtalyanları o halde gördükten itibaren onlara karşı sempati hissetmiş ve acımıştır.[67]

İtalyanların silahlarını satışı: *"Dion ve Renos epeyce dolaştıktan sonra Renos Sintagma Meydanı'nın bir köşesinde üç İtalyan hava kuvvetleri astsubaylarıyla sohbete başlamayı başardı, Dion ise heyecanlı bir şekilde Alman nöbetçileri için bakınıyordu…"*[68] *"Etrafa hızlı bir bakış attıktan sonra silahlar el değiştirerek hızlıca Dion'un evrak çantasına girdiler, İtalyanlar ise aldıkları parayı kendi aralarında paylaştılar."*[69]

Bir gün Dion ve arkadaşları bir araya gelmiş ve gelişmelerle ilgili konuştukları sırada grubun başkanı komünistlerden nefret ettikleri kadar Almanlardan da nefret ettiklerini dile getirmiştir. Ayrıca gelecekte nasıl bir muameleye maruz kalabileceklerine dair korkularını şu şekilde ifade etmiştir: *"Biz kendimizi feda ediyoruz, yarın öbür gün ise bize Alman işbirlikçileri diyecekler, oysa komünistlerden nefret ettiğimiz kadar onlardan da nefret ediyoruz."*[70]

Almanlar "barbarlar" olarak betimlenmiştir. Onların da komünistler kadar acımasızca ateş ettikleri ve saldırılarda bulundukları dile getirilmektedir: *"Barbarlar… Evet, Dion için Almanlara karşı savaşma vakti. Mücadelenin başladığı iki yıl öncesinden beri bu cephe faal değildi. Tüm dikkat diğer düşmana, Komünist Partisine verilmişti. Son tahlilde bu mücadele Yunan soyuna ve milletine eziyet eden*

---

[66] "*Το θέαμα των Ιταλών αυτών που δυο μέρες πριν βάδιζαν κομψοί και περήφανοι, με περιποιημένες στολές, και τώρα σέρνονταν σκυφτοί, ντροπιασμένοι, κουρελήδες ή, ακόμα χειρότερα, χαχανίζοντας αδιάφορα, οδηγημένοι κοπάδια κοπάδια από δύο τρεις οπλισμένους Γερμανούς."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 141.

[67] "*Από εκείνη την ημέρα ο Δίων ένιωσε για τους Ιταλούς συμπόνια και κάποια συμπάθεια, καμιά διάθεση ειρωνείας.*" Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 142

[68] "*Ο Δίων κι ο Ρένος τριγύρισαν κάμποσο και κάποτε ο Ρένος πέτυχε να πιάσει κουβέντα σε μια γωνιά της Πλατείας του Συντάγματος με τρεις Ιταλούς υπαξιωματικούς της αεροπορίας, ενώ ο Δίων στεκόταν ανήσυχος παράμερα κοιτάζοντας για γερμανικές περιπολίες."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 142.

[69] *"Υστερα από ένα γοργό βλέμμα τριγύρω, τα πιστόλια άλλαξαν-χέρια μπήκαν βιαστικά στο χαρτοφύλακα χρήματα του Δίωνα, ενώ οι Ιταλοί μοιράζονταν τα λεφτά." Rodis Rufos, a.g.e.*, s. 143.

[70] *"Εμείς θυσιαζόμαστε, είπε, και μεθαύριο θα μας πούνε συνεργάτες των Γερμανών, ενώ τους μισούμε όσο και τους κομμουνιστές." Rodis Rufos, a.g.e.,* s. 192.

ve kan akıtan iki barbara karşıydı. Komünistler geceleri öldürüyor, Almanlar da gündüzleri vuruyordu."[71]

Dion kendi ülkesinde yaşanan Alman İşgalinden artık çok rahatsız değildir göstermektedir. Zaten onu dağlara çıkarak harekete geçiren şey İşgale karşı savaşmak değil, arkadaşı Mihail'in komünistler tarafından öldürülmüş olmasıdır. Bu bağlamda pek çok kez Alman askerleriyle sohbet ettiği görülmektedir: *"Dion ilk Alman bekçi kulübesinde durdu, bir arabanın geçmesini beklerken vakit geçirmek için sohbet etmeye başladı."*[72]

Hatta bazı kısımlarda Alman askerlerine karşı sempati duyduğu da fark edilmektedir. Dion'un bir Alman askeriyle sohbet ettiği ve armonikayla klasik müzik parçaları çaldıkları görülmektedir. Alman askeri Dion'un yüksek kültürüne hayran kalmıştır. Dion onun yanından ayrılırken Alman askeri havaya ateş ederek onu selamlamakta ve onurlandırmaktadır: *"Az sonra arabanın dışarıda beklediği haberi gelince eski dostlar gibi tokalaştılar. Diğer yolcular şaşırarak Dion'a bakıyorlardı. Hareket ettikleri sırada bir silah sesi duyuldu, tüm bakışlar kulübeye doğru yöneldi. Alman subay, elinde silahla, Dion'a son bir dostça bir selam verdi. Havaya ateş açmak bir saygı selamlamaydı."*[73]

Almanlar Yunanistan'dan ayrılırken bazı sağcı direnişçilerin desteğine ihtiyaç duyarak onlara ateşkes teklifinde bulunmuştur: *"Görüşme gizlice yapıldı ve Almanlar, direnişçi temsilcilerine Yunanistan'ı boşaltma kararı aldıklarını dile getirdiler. Boşaltma esnada ise sorunlar yaşamamak için, sadece bireysel silahları*

---

[71] *"Οι βάρβαροι… Ναι, καιρός ήταν για τον Δίωνα να πολεμήσει τους Γερμανούς. Αρκετόν καιρό είχε αδρανήσει το μέτωπο, εκείνο από το οποίο είχε ξεκινήσει ο αγώνας δυο χρόνια πριν. Όλη η προσοχή είχε δοθεί στον άλλο εχθρό, στο Κομμουνιστικό Κόμμα. Σε τελευταία ανάλυση ο ίδιος αγώνας ήταν, αγώνας εναντίον των δύο βαρβάρων που μάτωναν και βασάνιζαν τον ελληνισμό. Οι κομμουνιστές δολοφονούσαν τη νύχτα, οι Γερμανοί ντουφέκιζαν την ημέρα."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 248-249.

[72] *"Ο Δίων σταμάτησε στο πρώτο γερμανικό φυλάκιο, περιμένοντας να περάσει κανένα αυτοκίνητο, και στο μεταξύ έκανε κουβέντα στο σκοπό για να περάσει η ώρα."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 289.

[73] *"Όταν σε λίγο τους ειδοποίησαν πως τ' αυτοκίνητο περίμενε έξω, έσφιξαν τα χέρια σαν παλιοί φίλοι. Οι άλλοι επιβάτες του φορτηγού κοίταζαν τον Δίωνα παραξενεμένοι. Τη στιγμή που ξεκινούσαν ακούστηκε ένας πυροβολισμός κι όλοι τινάχτηκαν και γύρισαν τα μάτια στο φυλάκιο. Ο Γερμανός αξιωματικός, με το πιστόλι στο χέρι, έκανε ένα τελευταίο φιλικό νεύμα στον Δίωνα. Η πιστολιά στον αέρα ήταν τιμητικός αποχαιρετισμός."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 293-295.

tutacak şekilde tüm ağır savaş melezlemelerini çatışan orduya devretmeleri karşılığında ateşkes teklif ettiler."[74] Ancak direnişçiler, Almanlara tuzak kurarak iki Alman arabasını havaya uçurmuştur:*"-Mesele kapanmıştır, Almanların çoğunu adamlarım bölgede öldürdü, kırka yakın da esir yakaladık, birazdan onları buraya getirecekler."*[75]

Dion ve arkadaşları sabotaj hazırlıkları yaptıkları sırada etrafta çalı kokusundan hariç mide bulandırıcı, garip bir başka koku alırlar. Ardından, günler önce tuzağa düşen ve yolun ortasında gömülmeden bırakılmış olan Alman cesetlerinin koktuğunu anlarlar.[76]

Köylülerin direnişçilere yardımda bulunmaları Almanlar tarafından yasaklanmıştır. Dion çok acıkmış bir halde bir köye vardığında köylüler ona, mısır ekmeği ve üzüm ikramında bulunmuş ancak evlerinde misafir olarak ağırlamaya korkmuştur. Çünkü yakınlarda bulunan Almanlar, köyün içinde direnişçi gördükleri takdirde köylüleri ağır şekilde cezalandırmaktaydılar.[77]

> *"Ertesi gün Almanlar Alepohori bölgesinden çekildiler, Dion, hiçbir kayıp vermeyen Kutsal Piyade grubuyla orada karşılaştı."*[78]

Günler sonra köydeki bir teyzenin yardımı sayesinde karınlarını doyurduktan sonra hayattan zevk almaya başlamış ve Almanların artık geri

---

[74] *"Η επαφή πραγματοποιήθηκε μυστικά, κι οι Γερμανοί δηλώσαν στους αντιπροσώπους των ανταρτών ότι σκόπευαν να εκκενώσουν την Ελλάδα. Για να εξασφαλιστούν από ενοχλήσεις κατά την εκκένωση, ζητούσαν ανακωχή με το Μαχόμενο Στρατό, στον οποίο δέχονταν να παραδώσουν όλα βαρύ πολεμικό υλικό τους, διατηρώντας μονάχα ατομικό οπλισμό για την υποχώρηση."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 381.

[75] *"-Τελείωσε η υπόθεση, είπε. Τους πιο πολλούς Γερμανούς τους σκότωσαν οι άντρες μου στον τόπο. Πιάσαμε και καμιά σαρανταριά αιχμάλωτους. Σε λίγο θα τους φέρουν εδώ."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s.396.

[76] *"Λίγο πριν φτάσουν στο δημόσιο δρόμο ο Δίων ένιωσε παράξενη μυρουδιά, γλυκιά κι εμετική μαζί. Κάτι, άλλο ανακατευόταν με το συνηθισμένο άρωμα των θάμνων. Σε λίγο κατάλαβε, μ' ελαφριάν ανατριχίλα, πως ήταν τα πτώματα των Γερμανών που' χαν σκοτωθεί Λίγες μέρες πρωτύτερα στην ενέδρα χι είχαν μείνε άθαφτα στο δρόμο."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 403.

[77] *"Αφού ξεδίψασε, γύρεψε φαΐ και ύπνο, καταλαβαίνοντας. πως ήταν αδύνατο να γυρίσει πίσω το ίδιο βράδυ. Οι χωρικοί του δώσαν μπομποτόψωμο και σταφύλια, μ' αρνήθηκαν, τρομαγμένοι, να τον φιλοξενήσουν –οι Γερμανοί ήταν κοντά, κι αν έβρισκαν αντάρτη το χωριό θα το τιμωρούσαν πολύ σκληρά."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 422-423.

[78] *"Την άλλη μέρα οι Γερμανοί τραβήχτηκαν από το Αλεποχώρι κι ο Δίων συνάντησε εκεί όλο τον Ιερό Λόχο, που δεν είχε καμιά απώλεια."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 423.

çekildikleri haberini almışlardır. Böylece her şeyin iyi gideceğini ümit etmişlerdir. Hatta hastanede bulunan iki arkadaşının bu huzurlu günü kaçırdıklarına üzülerek: *"Bu zor günleri atlatmamıza az kaldı. Almanlar kaçıyorlar."*[79]

Almanların ülkeden uzaklaşmasıyla komünistler Preveza'yı ele geçirmeye çalışırlar ancak orada bulunan sağcı çeteler tarafından yenilgiye uğratırlar. Yaşanan çatışmalar sonucunda Preveza'daki binaların duvarları kurşunlardan ve atılan havan topu mermilerinden delik deşik olmuştur.[80] Bu sırada Dion iki güzel haber alır: *"Almanlar Atina'yı boşaltmıştı, bölüğü Yanya'ya girmişti. Kendisi onları bulmak için yola çıkmaya hazırlandı."*[81]

İşgal sona erdikten sonra Dion'un konu hakkında düşünceleri şu şekilde aktarılır: *"Dion bir gün kumsala uzanmış savaşın sona ermiş olmuş olduğunu fark eder. […]Üç yıl önce ulusun özgürlüğü için Alman ve İtalyanlara karşı başlatmış oldukları mücadeleyi hatırlar. İşgal başında on altı, on yedi yaşlarında çocuktular, Arnavutluk harekâtına yetişememişlerdi ve bu eksikliği Direnişteki eylemlerde etkin rol alarak tamamlamayı düşlüyorlardı. […] Dion Hristiyan Demokrat gençlerine katıldığında, on yedi, en iyi ve ileri gelen öğrenci; hain nazist bürolarını havaya uçurttukları için Almanlar tarafından öldürülmüşlerdi."*[82]

---

[79] *"Πάντως η υπόθεση δε θ' αργούσε πια να τελειώσει. Οι Γερμανοί έφευγαν"* Rodis Rufos, *a.g.e.,* s. *453.*

[80] *"Η Πρέβεζα έδειχνε πολύ τα σημάδια της τρομερής μάχης που είχε δοθεί λίγες μέρες πρωτύτερα για την κατοχή της: οι κομμουνιστές είχαν προσπαθήσει να την καταλάβουν μόλις έφυγαν οι Γερμανοί, μα τους είχε τσακίσει σε σκληρές οδομαχίες το τάγμα όπου υπηρετούσε ο Κομνηνός. Πολλά κτήρια ήταν κόσκινο απ' τις σφαίρες και στους τοίχους έχασκαν μεγάλες τρύπες από όλμους."* Rodis Rufos, *a.g.e.,* s. 474.

[81] *"Οι Γερμανοί είχαν εκκενώσει την Αθήνα, το σύνταγμα του είχε μπει στα Γιάννενα. Ο ίδιος ετοιμάστηκε να πάει να το βρει."* Rodis Rufos, *a.g.e.,* s. 479.

[82] *"Ξαπλωμένος στην αμμουδιά, ο Δίων άρχισε να συνειδητοποιεί πως ο πόλεμος είχε τελειώσει. […] Παιδιά δεκαέξι δεκαεφτά χρόνων στην αρχή της Κατοχής, που δεν είχαν προφτάσει την εκστρατεία της Αλβανίας, ονειρεύονταν να ξεπληρώσουν αυτή την απουσία με δράση στην αντίσταση.[..] την εποχή που ο Δίων προσχωρούσε στη χριστιανοδημοκρατική νεολαία, δεκαεφτά από τα πρώτα και καλύτερα στελέχη της -όλοι σπουδαστές- ντουφεκίζονταν από τους Γερμανούς γιατί είχαν τινάξει στον αέρα τα γραφεία μιας προδοτικής εθνικοσοσιαλιστικής οργάνωσης."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 480.

> *"Tarih öncesini bilmeyen birine; İşgal sırasında Almanlara karşı direniş göstermek amacıyla kalkışan yirmili yaşlarda küçük bir öğrenci grubunun; Atina İç Savaşına karışarak, komünistlere karşı savaştığı ve çeşitli örgütlere katıldığı söylenebilir."*[83]

Yazar Almanları Yunanlılara kıyasla daha az kötülemektedir: *"Aslında Almanlar, özgürlük mücadelemizde karşımızda bulunan Yunanlara kıyasla, rakip olarak, daha az suçlanabilirler. Almanlar bir nevi ulusal savaş yapmaktaydı, oysa bizi vuran Yunanlılar, inkâr edilemez bir şekilde Almanların müttefiki oldular ve dolayısıyla tutumları ulus karşıtıydı."*[84]

Savaşı kaybettikten sonra Yunanistan'dan uzaklaşmayı başaramayan İtalyanların İngilizlere hizmet eden kölelere dönüştükleri ve kötülendikleri görülmektedir: *"Birçok İtalyan hızlıca ve zekice İngilizlere ve tercümanlara hizmet ediyordu, daha önce lüks restoranlarda garsonluk yapanlardan biri, hala Roma'nın en lüks restoranında bulunuyormuş gibi tavır sergiliyordu."*[85] *"Her birimde olduğu gibi bir süredir Bölüğün de angarya işleri yapan esir İtalyanları vardı. Bunlar, dışarı çıkma hakkı olmadan kampta kapalı bir halde yaşıyorlar, süpürüyorlar, temizliyorlar, yemek pişiriyorlar."*[86] *"Bir gün ikinci bir İtalyan grup geldi. Onları bodrum katına yerleştirdiler ve işleri paylaştırdılar."*[87]

---

[83] *"Έτσι, σ' ένα συνομιλητή που δεν ήξερε την προϊστορία, μπορούσε να διηγηθεί πώς μια μικρή συντροφιά από σπουδαστές γύρω στα είκοσι τους χρόνια ξεκίνησαν στην Κατοχή να κάνουν αντίσταση εναντίον των, Γερμανών, πως μπλέχτηκαν στον εμφύλιο πόλεμο της Αθήνας και βρέθηκαν διαδοχικά σε διάφορες οργανώσεις που μάχονταν τους κομμουνιστές…"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 499.

[84] *"-Θα μπορούσε μάλιστα να υποστηριχτεί πως οι Γερμανοί ήταν λιγότερο κατακριτέοι, σαν αντίπαλοι, από τους Έλληνες που βρέθηκαν αντίθετο, στον-απελευθερωτικό μας αγώνα. Οι Γερμανοί έκαναν μ' έναν τρόπο εθνικό πόλεμο, ενώ οι Έλληνες που μας χτυπούσαν έγιναν αντικειμενικά σύμμαχοι των Γερμανών, και κατά συνέπεια η στάση τους αντεθνική."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 624-625.

[85] *"Ενα πλήθος Ιταλών εξυπηρετούσε γρήγορα κι έξυπνα τους Άγγλους και τους διερμηνείς, ένας πρώην μετρ ντ' οτέλ σέρβιρε σα να βρισκόταν ακόμα στο κομψότερο ξενοδοχείο της Ρώμης."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 361.

[86] *"Οπως κάθε μονάδα, είχε κι ο Λόχος από καιρό λίγους Ιταλού αιχμαλώτους για τις αγγαρείες. Ζούσαν κλεισμένοι στο στρατώνα χωρίς δικαίωμα εξόδου, σκούπιζαν, καθάριζαν, μαγείρευαν."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 551.

[87] *"Μία μέρα έφτασε μια δεύτερη φουρνιά από Ιταλούς. Τους εγκατάστησαν στο υπόγειο και τους μοίρασαν δουλειές."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s.552.

Ancak Korfu halkının İtalyanlara karşı olan nefreti Almanlara kıyasla daha fazlaydı: *"Tüm vatandaşlar gibi o da İtalyanlardan daha çok nefret ediyordu. Çünkü İtalyanlar Yedi Adaları kendi topraklarına katmıştı oysa Almanlar sadece İşgal etmişti. Yedi adaların İtalya'ya geçmesi Korfu halkı için resmen bir darbeydi."*[88] *"Olga teyzenin de anlattığı bir hikâyeyi hatırladım: İşgal döneminde, en büyük açlık esnasında İtalyanlar Moncenigio'ların yağlarına el koymaya kalkıştı."*[89]

2.2. İç Savaş

Daha önce de belirtildiği üzere Yazarın "ötekisi" ülkeyi İşgal eden ve savaşa sokan güçler değil, komünistlerdir. Bu bakımdan eserde sık sık komünistleri ve yaptıklarını dile getirerek onları her fırsatta kötülemektedir.

Komünistlerin üniversitede az sayıda bulunmalarına rağmen, çok sayıda bulunan Hristiyan Demokratların aleyhine Üniversite Birliği'nin (Leshi) yönetiminde etkin role sahiptiler:*"Dion, henüz Hukuk Fakültesi'nin ilk yılına kayıt olmadan önce, birkaç gündür, eski Hristiyan Demokratlar, azınlıktaki komünist öğrencilerin faaliyette, disiplinde ve sıkı bağnazlıkta ilerleyerek Üniversite Birliği'nin (Leshi), buna bağlı olan derneklerin ve yemekhanenin yönetimini ele geçirdiklerini açıklamışlardı. Ve tüm bunlar 1942 sonbaharında dağlarda ilk direnişçilerin görülmesiyle daha da keskin bir hal almaya başlayan, Alman ve İtalyanlara karşı yapılan özgürlük mücadelesi adınaydı."*[90]

---

[88] *" Όπως όλοι οι συμπατριώτες του, μισούσε τους Ιταλούς περισσότερο από τους Γερμανούς, γιατί οι πρώτοι είχαν προσαρτήσει τα Εφτάνησα ενώ οι δεύτεροι τους είχαν κάνει απλή κατοχή. Κι η προσάρτηση στην Ιταλία ήταν για τους Κερκυραίους, μ' όλες τις ιστορικές συγγένειες και τις καντσονέτες-ή ίσως ακριβώς γι' αυτές ένα είδος αιμομικτικού βιασμού."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 555.

[89] *"Θυμήθηκα μιαν ιστορία που μου' λεγε γι' αυτόν η θεία Όλγα: στην Κατοχή, την εποχή της μεγάλης πείνας, οι Ιταλοί πήγαν να επιτάξουν το λάδι των Μοτσενίγων."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 678.

[90] *"Πριν ακόμα γραφτεί στο πρώτο χρόνο της Νομικής, εδώ και λίγες μέρες, οι παλαιότεροι χριστιανοδημοκράτες του είχαν εξηγήσει πως οι κομμουνιστές φοιτητές μ' όλο που αποτελούσαν ασήμαντη μειοψηφία, είχαν τόσο επιβληθεί με τη δραστηριότητα, την πειθαρχεία και τη σκληρή*

Komünistler ülkeleri uğruna değil, kendi çıkarları için harekete geçen kişiler olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca komünistler işgal güçlerine karşı tek başına savaşmayı hedef kılmış ve kendileri hariç işgal güçlerine karşı tek başına savaşan örgütleri de düşmanca vurmuşlardır: *"Asıl prensipleri bu mücadelede tek başlarına savaşmaktı ve işgal güçlerine karşı tek başına savaşmaya kalkışan herhangi başka bir örgütü acımasızca vurmak: Üniversitede bu tür bir eylem başlatan ve Komünistlere boyun eğmeyen Dion'un Hristiyan Demokrat on, on beş genç arkadaşı, kendilerini derhal, tamamen güçsüz bir halde Üniversite Birliği'nin demir örgütünün karşısında buldular. O kadar güçsüzdüler ki Komünistler onları birkaç defa dövdükten sonra hesaba katmayı bıraktı ve uslu durdukları sürece neredeyse serbestçe dolaşmalarına izin verdiler."*[91]

Dion, komünistlerin Üniversite Birliği yönetimini tamamen ele aldıklarını görür ve hatta komünistleri ayırt etmeye başlar: Fanatizmden parlayan enerji dolu gözler, uykusuzluktan ve yaşadıkları anormal hayattan dolayı sararmış tenler. Bunların yorulmadan her hareketi, tüm ofisleri ve girişleri gözlemledikleri, istemedikleri kişileri uzaklaştırdıkları belirtilmiştir.[92]

Kimi zaman da bir kız öğrenciye el kaldıracak kadar gaddar oldukları dile getirilmiştir: *"Komünistlerden biri kızın sıkıca tuttuğu muhasebe kitabını yakaladı ve kız direndikçe komünist yüzüne yumrukla vurdu. Derhal başkan ona tokat attı ve*

μισαλλοδοξία τους ώστε να' χουν στα χέρια τους όλη τη ζωή της Λέσχης, των συλλόγων που εξαρτιόταν απ' αυτήν και του συσσίτιου –κι, όλα αυτά στ' όνομα του απελευθερωτικού αγώνα εναντίον των Γερμανών και τον Ιταλών, που εκείνο το Φθινόπωρο του 1942 αρχίζει να μπαίνει σε οξύτερη φάση με την εμφάνιση των πρώτων ανταρτών στα βουνά." Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 19.

[91] *"Βασική τους αρχή ήταν η διατήρηση του μονοπωλίου στον απελευθερωτικό αγώνα και το ανήλεο χτύπημα κάθε άλλης οργάνωσης που ξεκινούσε να πολεμήσει μονάχη της τις κατοχικές δυνάμεις: οι χριστιανοδημοκράτες φίλοι του Δίωνα, δέκα δεκαπέντε νέοι που' χαν αρχίσει τέτοια δράση στο πανεπιστήμιο και δε δέχτηκαν να υποταχτούν στους κομμουνιστές, είχαν γρήγορα βρεθεί ολότελα ανίσχυροι μπροστά στη σιδερένια οργάνωση της Λέσχης τόσο ανίσχυροι που οι κομουνιστές, αφού τους έδειραν κάμποσες φορές, έπαψαν να τους λογαριάζουν και πολύ και τους επιτρέπανε να κυκλοφορούν περίπου ελεύθεροι όσο κάθονταν φρόνιμα."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 20.

[92] *"...ο Δίων μπήκε γρήγορα στο νόημα: είδε πόσο ολοκληρωτικά ελεγχόταν η Λέσχη από τους κομμουνιστές και άρχισε να ξεχωρίζει τα πρόσωπά τους με τα μάτια που γυάλιζαν από φανατισμό και ενεργητικότητα μέσα στο δέρμα πρόωρα κιτρινισμένο απ' την αγρυπνία και την αφύσικη ζωή. Ακούραστοι, περιφρονώντας κάθε άνεση και κάθε σκέψη που δεν εξυπηρετούσε το Σκοπό, βρίσκονταν σε συνεχή επιφυλακή, παρακολουθούσαν κάθε κίνηση φρουρούσαν τα γραφεία και την είσοδο, δίναν οδηγίες για όλα απομάκρυναν τους ανεπιθύμητους."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 24.

başka bir zaman komünistler yumruk ve tekmelerle altı zavallının üzerine çullandılar ve birkaç dakika içinde onların kitaplarını alarak parçalanmış ve kana bulanmış halde bodrumun dışına attılar."[93]

Kahramanımız Dion arkadaşının Komünistlere katıldığını öğrenir*:"Dion, daha Üniversiteye girmeden önce, Mihail'in ateşli bir komünist, üstelik de üst düzey kadroda olduğunu öğrenmişti."*[94]

Dion'a göre komünistlerin yüzleri bile çirkindir.[95] Genç Komünistlerden biri olan Yannopulos Dion'a, halkı faşizmden yani kral ve Kahire'deki hükümetten kurtarmak için savaşacak olan EAM örgütü hakkında bilgi verir. Ancak Dion her bu harekete katılmayı reddeder.[96]

Dion'a göre komünistlerin çoğu acı bir geçmişe sahiptir. Yannopulos kekeme olduğu için ilkokul yıllarında alay konusu olmuştur, bir diğeri on dokuz yaşına kadar baba evinde tiranlık altında yaşamış, Mihail annesinden ayrı büyüdüğü her gece tek başına ağlamıştır.[97]

Bir gün Komünistler sağcı bir konuşmacıya, konuşmanın ortasında saldırırlar ve büyük bir kargaşa yaşanır: *"Beş komünist konuşmacıya saldırarak zorla*

---

[93] *"Ενας απ' τους κομμουνιστές έπιασε το βιβλίο των λογαριασμών μέσα απ' τα χέρια της κοπέλας που το κρατούσε σφιχτά, κι όταν αυτή αντιστάθηκε, τη χτύπησε με τη γροθιά του καταπρόσωπα. Αμέσως ο πρόεδρος τον μπάτσισε, και την άλλη στιγμή οι κομμουνιστές έπεσαν όλοι μαζί πάνω στους έξι δυστυχισμένους με γροθιές και κλωτσιές, και σε λίγα λεπτά τους είχαν αρπάξει τα βιβλία και τους πέταγαν έξω απ' την υπόγα, κουρελιασμένους και καταματωμένους."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 25.

[94] *"Πριν ακόμα μπει στο Πανεπιστήμιο ο Δίων είχε μάθει πως ο Μιχαήλ είχε γίνει ένθερμος κομμουνιστής, και μάλιστα ηγετικό στέλεχος."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 27.

[95] *"...πιστεύω ότι οι φάτσες των περισσότερων κομμουνιστών θα'πρεπε να καταργηθούν για λόγους δημόσιας αισθητικής..."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 31.

[96] *" ο Γιαννόπουλος και του 'χε μιλήσει με πολλές προφυλάξεις για τη μεγάλη οργάνωση, το ΕΑΜ, που θα πολεμούσε για ν' απελευθερώσει το λαό από το φασισμό -αφήνοντας να εννοηθεί ότι στο φασισμό περιλαμβανόταν κι ο βασιλιάς με την κυβέρνηση του Καΐρου -ο Δίων αρνήθηκε κατηγορηματικά να προσχωρήσει."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 37.

[97] *"Και ανάμεσα σ' αυτούς τους επαναστάτες αστούς, πρώτοι κι αποφασιστικότεροι αποστάτες στάθηκαν εκείνοι που τα παιδικά τους χρόνια ήταν πληγωμένα: ο Γιαννόπουλος που στο δημοτικό σχολείο ήταν πάντα αντικείμενο κοροϊδίας γιατί τραύλιζε, ένας άλλος που' χε ζήσει ως τα δεκαεννιά του χρόνια κάτω από την πατρική τυραννία του πιο στυγνού τραπεζίτη της νεοελληνικής οικονομικής ιστορίας, ο Μιχαήλ που είχε ζήσει χωρισμένος από μάνα του χι έκλαιγε τα βράδια μονάχος του..."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 38.

kürsüden aşağıya indirirler ve hemen ardından acımasızca ikicini bir dövüşme başlar. Kenarda oturan Dion'a henüz dokunmazlar. Ta ki Dion, Edebiyat öğrencisi Balafaras'ı görene kadar. Balafaras'ı üç komünist tutar dördüncüsü ise kafasına açılmış konserve kutusu geçirir. Dion bu olanları görünce kan beynine sıçrar ve o dördüncü kişiye güçlü bir yumruk atar. Hemen ardından üstüne dört kişi tekme tokat saldırır. Çok geçmeden bu yirmi Hristiyan Demokrat kanlı bir şekilde tek tek yolun ortasına atılır."[98]

İki grup arasında yaşanan çatışmalar sık sık karşımıza çıkar: *"Bir gün gene bir konuşma esnasında iki grup birbirlerine sataşır. Dört konuşmacı arasında kısa boylu ve zayıf olan Balafaras, kendisinden iki kat büyük olan bir komünist bayanla kavga eder, saçları dağılmış ve yolunmuş olan komünist kadın Balafaras'a küfürler saydırıyor. Henüz dövüşmüyorlardı, ancak az sayıdaki üçüncü sınıf Hristiyan Demokratların etrafları komünistler tarafından sarılmış ve eğer solucanlar gibi ezilmek istemiyorlarsa Üniversiteyi terk ermelerini ve bir daha ayak basmamaları için tehdit ediyorlardı. […] … üç komünist Balafaras'ı zorla kürsüden indirdi, bir diğeri ise Stefanos'a "hain faşist" dedi gibi Stefanos ona bir tane patlattı. Dion'un yanındaki bir komünist ise attığı yumrukla sağcılardan birinin gözlüklerini kırdı. […] çatışma şiddetlendi, küfürler, çığlıklar, gürültüler arttı."* [99] *"Komünist gruplar, beş Hristiyan Demokrat boksörüne saldırarak onlarla başa çıkmayı başarırlar. Boksörler yumruklarıyla korunmaya çalışmıştır ama sonunda komünistler tarafından*

---

[98] *"… πέντε κομμουνιστές αρπάξαν το ρήτορα και τον τράβηξαν με το ζόρι, κι αμέσως άρχισε δεύτερος αλύπητος ξυλοδαρμός . Τον Δίωνα, που στεκόταν λίγο πιο πέρα δεν χτύπησαν αμέσως. Όταν όμως είδε τον Μπαλαφάρα, ένα λεπτοκαμωμένο φοιτητή της Φιλολογίας, στα χέρια τριών κομμουνιστών, που τον κρατούσαν ακίνητο ενώ ένας τέταρτος που κατέβαζε στο κεφάλι έναν ανοιγμένο ντενεκέ κονσέρβας, ένιωσε το αίμα να του ανεβαίνει στα μάτια και χιμώντας σ' αυτόν με την κονσέρβα του έδωσε μια δυνατή γροθιά. […] Αμέσως έπεσαν απάνω του με κλωτσιές και γροθιές. […] Λίγα λεπτά αργότερα οι είκοσι χριστιανοδημοκράτες πετάγονταν ένας ένας στο δρόμο καταματωμένοι."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 46-47.

[99] *"Ανάμεσα σ' αυτούς ο Μπαλαφάρας, κοντός, λιγνός και έξαλλος, διαπληχτιζόταν με μια κομμουνίστριά διπλάσια απ' αυτόν, ξεμαλλιασμένη χα βραχνή, που τον έλουζε με ακατονόμαστες βρισιές.[…] Ακόμα δεν έπεφτε ξύλο, μα οι λίγοι τριτοετείς χριστιανοδημοκράτες ήταν περικυκλωμένοι από απειλητικούς κομμουνιστές που τους έλεγαν να φύγουν με το καλό και να μην ξαναπατήσουν πόδι στο Πανεπιστήμιο αν δεν ήθελαν να τους λιώσει ο λαός σα σκουλήκια που ήταν.[…] …τρεις κουμουνιστές κατέβασαν τον Μπαλαφάρα με βία από την έδρα, ένας άλλος είπε τον Στέφανο πουλημένο φασίστα κι εκείνος τον χτύπησε, ενώ δίπλα στον Δίωνα ένας κομμουνιστής έσπασε με μια γροθιά τα γυαλιά ενός χριστιανοδημοκράτη.[..] Κείνη τη στιγμή ακούστηκαν φωνές και βλαστήμιες στην άλλη άκρη της αίθουσας και μαζί κάτι υπόκωφοι γδούποι".* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 65-67.

yenilerek çok fena bir şekilde dövüldükten sonra, hepsi ağır yaralı bir durumda ilk yardım merkezine nakledildi. Birinin karnından sıyrılan bıçak darbesinden ceketi yırtılmıştı o kargaşa içinde adama kimin vurduğunu kimse fark edememişti. Üniversite ortamında ilk kez bu tür olaylar yaşanır. Komünistler seferberlik ilan etmiş, bıçak çeken, kan döktüren caniler ortaya çıkmıştır.''[100]

Komünist Partisi'nin silahlı örgütü olan Milli Özgürlük Mücadelecileri Derneği (OPLA) hakkında konuştukları sırada örgüt hakkında verilen bilgiler hiç de iç açıcı değildir: *''–OPLA nedir?'' diye sordu Liza hiçbir fikri olmadan. ''Umarım bu örgütle hiçbir zaman karşılaşmazsın'' dedi Gerogiadis yaklaşarak ve karanlık bir şekilde. Baş harfleri Milli Mücadeleciler Derneği anlamına gelir. Komünistlerin infaz mangasıdır. […] Dion rahatsız bir şekilde onlardan korkmadığını söyler. – Evet, evet siz Üniversite'de delikanlılık yapıyorsunuz, ama dur önce OPLA yiğitlerini de bir tanıyın sonra tekrar konuşuruz. Birkaç bıçak darbesiyle öyle bir derini yüzerler ki…''*[101]

Bir gün Dion ve sağcı arkadaşları toplanmış komünistlerin saldırısına uğradıkları takdirde kullanabilecekleri savunma yöntemlerini tartıştıkları sırada, Georgiadis demir yumruk yöntemini önermiştir. Mihail ise, karşı taraftakilerin de

---

[100] *'' … πολλές ομάδες κομουνιστών-ανάμεσά τους φυσιογνωμίες από συνοικισμούς- είχαν επιτεθεί στους πέντε χριστιανοδημοκράτες πυγμάχους, κι αυτή τη φορά, ύστερα από επική μάχη, ο αριθμός νίκησε. Κουρασμένοι από πρωτύτερα, μόνοι κι αβοήθητοι, οι πέντε νέοι είχαν αμυνθεί όσο μπορούσαν με τις γροθιές τους, μα στο τέλος χτυπήθηκαν άσχημα και τώρα βρίσκονταν στο Σταθμό Πρώτων Βοηθειών σε κακά χάλια. Ενός είχε σκιστεί το σακάκι από μαχαιριά που πέρασε ξυστά από την κοιλιά του, μα μέσα στη φασαρία δε φάνηκε ποιος τον είχε χτυπήσει. Ήταν πρώτη φορά που γινόταν τέτοιο πράγμα στο Πανεπιστήμιο: οι κομμουνιστές είχαν επιστρατεύσει, για να τα βγάλουν πέρα, μαχαιροβγάλτες από κείνους που΄ μελλαν να ματοκυλίσουν μετά ένα χρόνο την Αθήνα.''* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 70.

[101] *''-Η ΟΠΛΑ τι είναι; Ρώτησε η Λίζα κάνοντας την ανίδεη. –Εύχομαι να μην την γνωρίσεις ποτέ είπε από κοντά, είπε σκοτεινά ο Γεωργιάδης. Τ' αρχικά σημαίνουν Οργάνωση Προστασίας Λαϊκού Αγώνα. Είναι τα εκτελεστικά αποσπάσματα των κομμουνιστών. […] –Δε φοβόμαστε είπ' ο Δίων ενοχλημένος. – Ναι, ναι, ξέρω κάνετε τα παλικάρι στο Πανεπιστήμιο, μα περίμενε πρώτα να γνωρίσεις τους λεβέντες της ΟΠΛΑ και τα ξαναλέμε. Σε γδέρνουν με μικρές μαχαιριές με τέτοιο τρόπο που-''* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 103-104.

insan oldukları ve kendilerince, kendi inançları adına savaştıklarını ve böyle çirkinliğe lüzum olmadığını söyleyerek buna karşı çıkmıştır. [102]

Dion ve arkadaşları sohbetleri sırasında komünistleri tanımlarken kötü komünistler dışında iyi kalpli ve sevgi dolu komünistlerin de olduğunu dile getirmiştir: *"Nefret kategorisinden örnek verecek olursak; Komünist kelimesini duyduğunda aklına ilk ne gelir? Kaba, görgüsüz, zorba, yobaz, hasetlik dolu, her güzelliği kıskanan bir insan. Üniversite Birliğinin pis bodrumunu, sopaları ve kaba adamlarını hatırlıyorsun değil mi? – Aşağı yukarı evet diye yanıtladı Dion. –Fakat biliyorsun ki çok farklı komünistler de var, iyi yürekli ve insanlığa karşı sevgi dolu olanlar."*[103]

Dion Güvenlik Taburlarının nasıl ortaya çıktığını açıklamış ve kurulmasını onaylamıştır. İşgal güçleri, şehirlileri zorla Alman silahlarıyla donatarak komünistlere karşı savaşmalarını emretmiştir. Güvenlik Taburları olarak adlandırılan bu gruplar devriye gezerek yakaladıkları komünistleri öldürmüş ya da tutuklamıştır.[104] Ne de olsa işgal güçleri de komünistlerin varlığından rahatsızlık duymaktadır. Daha önce de belirtildiği üzere komünistler işgal güçlerine karşı tek başlarına savaşmaktadır: *"Alman silahlarını kullanarak komünistlerle mücadele etmek üzere şehirlileri seferber etmek İşgal Hükümeti'nin kısa süre önce aldığı bir karardı."*[105] *"1943 sonbaharına geri gelecek olursak -bir gün komünistlerin üniversitede genel toplantı yaptıkları sırada, Güvenlik Taburlarından bir grup*

---

[102] Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 151

[103] *"Να σου φέρω ένα παράδειγμα από την κατηγορία του μίσους; Όταν ακούς τη λέξη «κομμουνιστής», τι φαντάζεσαι αμέσως; Έναν άνθρωπο σκληρό, απολίτιστο, βίαιο, φανατικό, γεμάτο φθόνο για κάθε ομορφιά κι υπεροχή. Θυμάσαι το βρωμερό υπόγειο της Λέσχης, το ξύλο, τους βάναυσους λόγους. Δεν είναι έτσι; Περίπου, παραδέχτηκε ο Δίων που σκέφτηκε μερικούς απ' τους λιγότερο συμπαθητικούς αντίπαλους.-Κι όμως ξέρεις πως υπάρχουν κομμουνιστές πολύ διαφορετικοί. ευαίσθητοι, αγαθοί, όλο φωτεινή αγάπη για την ανθρωπότητα."* Rodis Rufos *a.g.e.*, s. 171.

[104] *"Συχνά η ομάδα έστελνε περιπολίες έξω και σκότωνε ή αιχμαλώτιζε κομμουνιστές."* Rodis Rufos, *a.g.e*, s. 333.

[105] *"Ηταν μια πρόσφατη απόφαση της Κατοχικής Κυβέρνησης να επιστρατεύσει με το ζόρι αστούς για να πολεμήσουν τους κουμουνιστές με Γερμανικά όπλα."* Rodis Rufos, *a.g.e*, s. 333.

beklenmedik bir baskın yaparak, birçok kişiyi tutukladı ve direnmeye çalışan birini vurdu".[106]

Sağ görüşlü öğrencilerin de şiddet kullandığı aktarılmıştır. Askeri öğrenciler Hukuk Fakültesi bodrumunu komünistler için tutukevi yapmak istemektedir. Askeri öğrencilerden biri olan Blistriotis komünistlerin bulunduğu Kimya laboratuvarında devriye gezerken aralarından birini yakalamış ve bodruma kilitleyerek dövmüştür sonra da geri bırakmıştır. Onu dövdüğü sırada da şu sözleri söylemiştir: *"Biz özgür insanlarız, siz kızıl hainler bizi boyunduruk altına alamazsınız!"*[107]

Ancak her türlü şiddete karşı olanlar da bulunmaktadır. Örneğin, komünistleri dövmelerine dayanamayan Markos'un görüşü şu şekildedir: *"Benim gönlüm dayak yiyenlerin tarafında ve eğer siz onları bu şekilde yenmeye devam ederseniz ben de komünist olacağım."*[108]

Yazar, çatışmalar esnasında Komünistlerin acımasızca uyguladıkları şiddeti sık sık dile getirmiştir: *"İki gün önce öldürülen askeri öğrencinin ne halde bulundu haberin var mı? İki gözü de çatalla çıkarılmış bir halde."*[109]

Birinci kitabın sonunda Dion'un arkadaşı Mihail sırtından yediği yedi kurşunla komünistler tarafından öldürülmüştür: *"Onu saat dokuz buçukta*

---

[106] *"Για να ξανάρθουμε όμως στο φθινόπωρο του '43 –μια μέρα που οι κομμουνιστές είχαν γενική συγκέντρωση στο Πανεπιστήμιο, η ομάδα αυτή της Ασφάλειας έκανε αιφνιδιαστική επιδρομή και τους χτύπησε άγρια, πιάνοντας καμπόσους και σκοτώνοντας έναν που πήγε ν' αντισταθεί."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 193.

[107] *"Σήμερα πάλι ο Μπλιστριώτης βγήκε σε περιπολία κατά το Χημείο, τσίμπησε έναν από δαύτους, τον έφερε με το ζόρι πίσω, κλειδώθηκε μαζί του στο υπόγειο, τον έσπασε στο ξύλο και τον άφησε πάλι να φύγει. Την ώρα που τον έδερνε, λέει, του φώναζε: «Εμείς είμαστε ελεύθεροι άνθρωποι, ρε, δε θα μας υποδουλώσετε εσείς οι κόκκινοι προδότες!»."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 228.

[108] *"- Οι συμπάθειες μου είναι πάντα με εκείνους που τρώνε το ξύλο. Αν εξακολουθείτε να νικάτε, θα γίνω κομμουνιστής."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 228.

[109] *"Ξέρεις πως τον βρήκαν τον εύελπι που σκοτώθηκε προχτές; Βγαλμένα και τα δυο μάτια, με πιρούνι."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 23

Zappio'nun arkasında, yolun ortasında öldürdüler. Evet, öldü. Sırtından yedi kurşun."[110]

Mihail'in komünistlere katıldığı ve ardından da yaptıkları hareketlerden dolayı onlardan ayrıldığı daha önce belirtilmiştir. Belli ki bu olay komünistleri rahatsız etmiştir. Bu bakımdan örgütleri hakkında oldukça bilgi sahibi olan Mihail'i ortadan kaldırmak istedikleri söylenebilir. Mihail'in ölümünden sonra Dion'un Üniversite Birliğindeki öğrenci birliği sosyalleşmesi sona ermiş ve güzel sanatların elit toplantılarından da uzaklaşmıştır. Ayrıca Dion yaşadığı büyük travma sonucunda mücadelede aktif olarak yer almıştır. Mihail'in intikamını almak amacıyla sağcı öğrencilerden oluşan silahlı Direniş grubu olan *İeros Lohos- Kutsal Bölük*'e katılmıştır.

Yazar, birbirlerini öldürmek zorunda kalmalarının aslında ne kadar korkunç bir şey olduğunu dolaylı yollardan dile getirmeye çalışmaktadır: *"Uzun zaman önce, ELAS'a karşı koymak için yapılacak planlar hakkında tartıştıkları sırada aramıza yeni katılan bir arkadaş tedirginlikle: "Ama yeter artık, onlar da Yunanlı. Kendi içimizde birbirimizi öldürmek gerekmesi korkunç bir şeydir" dedi."* [111]

Eserde sık sık ölüm ve yaralanma olayları aktarılmaktadır: *"Aynı gün içerisinde komünistler bir askeri öğrenciyi öldürüp, ESAS örgütün bir elamanını da yaralamıştır."*[112]

Dağdaki çatışmalardan ilk olarak*: "Uzaktan, Pangrati bölgesinden silah sesleri duyuldu. Komünistler ve askeri öğrenci Papayannis'in grubu arasında*

---

[110] *Τον σκότωσαν στις εννιάμισι, πίσω από το Ζάππειο, μες στη μέση του δρόμου. Ναι, πέθανε. Εφτά σφαίρες στην πλάτη."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 237.

[111] "*Μια φορά, πριν από καιρό, ένας νέος σύντροφος είχε πει με αγωνία, καθώς συζητούσαν πολεμικά σχέδια για την αντιμετώπιση του ΕΛΑΣ: «Μα επιτέλους, Έλληνες είναι και αυτοί. Είναι τρομερό να πρέπει να σκοτωνόμαστε μεταξύ μας!»"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 249.

[112] *"Την ίδια μέρα, άλλωστε οι κομμουνιστές σκότωναν έναν εύελπι σ' άλλη συνοικία και πλήγωναν βαριά έναν Πολυτεχνίτη, στέλεχος του ΕΣΑΣ..."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 251.

çatışma vardı Markos'un dediği gibi, kırmızı bir semtte mavi bir ada oluşturuyordu."[113]

Yolculuk esnasında Dion'un yanındaki iki kişiden biri daha önce dağlarda savaşmış olup ELAS tarafından işkenceler çekmiştir ve tekrar böyle bir durum ile karşılaşmaktan korkmaktadır. Başından beri aksilik yaşadıkları yolcuk sonunda arabanın bozulmasıyla sonuçlanır ve yoldaki ELAS birlikleri yolcuları arabadan indirir. Saat gecenin on bir buçuğu, ıssız bir bölgede arabanın etrafını sakallı, silahlı solcu direnişçiler sarmıştır. Herkes korkmuştur. Dion bir anlığına karşısındaki solcu direnişçilere, kuşandıkları fişekliklere ve görünüşlerine bakarak "*nasıl da bizimkilere benziyorlar*" diye düşünür.[114]

Hemen ardından ise komünistlerin Almanlardan daha kötü ve vahşice insan öldürdüğü anlatılmaktadır: *"Komünistlerin Mora'daki bir köy meydanında altı rakibini küçük bıçak darbeleriyle yavaş yavaş boğazladıkları çok olmadı…"*[115]

Dion ve yoldaşları Taburların karargâh kurduğu Gudi'ye varır. Bilgi yöneticisi odasında bekledikleri sırada korkunç bir olaya şahit olurlar:*"Odadan yükselmeye başlayan bir ses duyulur ve çok geçmeden uzun boylu, gri sakallı ve saçlı, öfkeden yüzü kırışmış ve solmuş yönetici odadan çıkarak, işçi kılığındaki zavallı bir genç bir de yaşlıyı tekmeleyerek bekleme odasına doğru gider. Öğrenilenlere göre bu ikisi Durguti bölgesinde yakalanmış olan Ermeni komünistlerdir. Binbaşı bu ikisini konuşturmak için odaya dört beş hafiye çağır ve tekme tokat onları dövmeye başlarlar. İki mağdur kendileri kurtarmak için kaçmaya çalışırlar ancak etraflarını saran işkenceciler buna müsaade etmeyerek onları futbol topu gibi birbirlerine tekmelerler. Birkaç saniye içinde kanlara bürünmüş ve*

---

[113] *"Μακριά, κατά το Παγκράτι, ακουγόταν ντουφεκίδη. Κάποια συμπλοκή ανάμεσα σε κομμουνιστές και στην ομάδα του εύελπι Παπαγιάννη, που αποτελούσε, όπως έλεγε ο Μάρκος, ένα γαλάζιο νησί μέσα στην κόκκινη συνοικία."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 302.

[114] *" «Πώς μοιάζουν με τους δικούς μας», σκέφτηκε ο Δίων κοιτάζοντας τους εχθρικούς αντάρτες."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 315.

[115] *"Δεν ήταν πολύς καιρός που οι κομμουνιστές αντάρτες είχαν σφάξει σιγά σιγά, με μικρές μαχαιριές, έξι αντιπάλους τους στην πλατεία ενός πελοποννησιακού χωριού μπροστά σ' όλο τον πληθυσμό…"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 319.

çektikleri acıdan dolayı sadece inlemeleri duyulur. Hafiyelerden biri yere yığılan yaşlı adamın yüzüne ayağıyla acımasızca basarak adamın tanınamayacak hale getirir." [116]

Genç komünist bir şey bilmediğini ve yaşlı adamın her şeyi bildiğini söyleyince binbaşı genç komünistin yaşlı komünisti konuşturmasını emreder. Genç komünist, yaşlı adama az önceki hafiyelerden daha acımasız bir şekilde vurur, kanlar duvarlara kadar sıçrar. Yerde bulduğu kalın bir sopayı eline alarak tüm gücüyle yoldaşının kafasına vurur, adam yere yığılır. Binbaşı hatasını anlar ve komünisti durdurur yaşlı adamı da hastaneye kaldırtır. Binbaşıdaki bu kudurmuş öfkenin sebebi ise iki oğlunun da Komünistler tarafından öldürülmüş olmasıdır.[117]

Sağ ideolojiye sahip biri olan Papayannis ve kardeşlerinin komünistler tarafından öldürülmesi ise şu şekilde aktarılmaktadır:*"Papayannis ve arkadaşları bir berberde oturdukları sırada, telefon çalar ve Papayannis'le konuşmak isterler. Sonradan anlaşıldığı üzere arayan komünistlerden biriydi. Ona ne söylediyse, nasıl kandırdıysa artık Papayannis Konuşmadan sonra hiç tedbir almadan dışarıya fırlar ve karşıdaki fırında saklanan makineli tüfekli bir komünist tarafından vurularak delik deşik edilir. Onunla birlikte iki kardeşi de öldürülür."*[118]

---

[116] *"Σε λίγο τον άκουσαν να βλαστημάει φωναχτά μές' από το γραφείο του, κι αμέσως έπειτα βγήκε ο ίδιος στον προθάλαμο, ψηλός, με γκρίζα μαλλιά και μουστάκι, ρυτιδωμένος κι άσπρος από θυμό, σπρώχνοντας μπροστά του με κλωτσιές δυο ελεεινά ντυμένους εργατικούς, ένα νεαρό κι έναν ηλικιωμένο. Όπως έμαθε σε λίγο ο Δίων, ήταν κομμουνιστές Αρμένηδες από το Δουργούτι, που μόλις είχαν πιαστεί. –Ώστε δεν μιλάτε, ε; ούρλιαξε ο ταγματάρχης κι έκανε ένα νόημα. Αμέσως πετάχτηκαν από τους τοίχους τέσσερες πέντε χαφιέδες με πολιτικά κι άρχισαν να χτυπάνε τους Αρμένηδες με γροθιές και κλοτσιές. Οι δυο δυστυχισμένο, έτρεχαν σκούζοντας από τη μια γωνιά στην άλλη προσπαθώντας ν' αποφύγουν τα χτυπήματα, μα οι βασανιστές τους είχαν περικυκλωμένους και τους πετούσαν ο ένας στον άλλον σαν μπάλες ποδοσφαίρου. Σε λίγα λεπτά ήταν κιόλας καταματωμένοι τρίκλιζαν, τυφλοί. Κάθε τόσο γκρεμίζονταν χάμω, μη βλέποντας πια και βγάζοντας μονάχα εξακολουθητικά άναρθρες στριγκλιές. Ο μεγαλύτερος έπεσε πρώτος οριστικά, βογκώντας, ενώ ένας χαφιές τον πατούσε με δύναμη στο πρόσωπο με το χοντρό του παπούτσι, στριφογυρίζοντας σαδιστικά το πόδι ώσπου τα χαρακτηριστικά του Κομμουνιστή έγιναν κυριολεχτικά αγνώριστα από αίμα."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 335, 336.

[117] Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 338.

[118] *"Ηταν σ' ένα κουρείο. Ο Παπαγιάννης βρισκόταν μέσα με τη συνοδεία του, όταν χτύπησε το τηλέφωνο και ζήτησε κάποιος να του μιλήσει. Όπως φάνηκε κατόπι, ήταν κουμουνιστής. Δεν ξέρουν τι του είπε πώς τον ξεγέλασε, μα ο Παπαγιάννης πετάχτηκε έξω απ' το μαγαζί χωρίς να φυλαχτεί. Απέναντι, σ' ένα φούρνο, ήταν ένας από δαύτους με πολυβόλο, κρυμμένος…τον έκανε κόσκινο. Μαζί του σκοτώθηκαν και τα δυο αδέρφια του."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 387.

Komünistlerin kendi ailelerini bile öldürdükleri dile getirilir: *"Komünistler Teselya'daki ailelerini öldürüyorlar onlar da kurtuluş ve intikamlarını almak için buraya gelmişleridir."*[119]

Alman işgalinden sonra Komünistler Preveza'yı ele geçirmeye kalkıştıklarını ancak başarılı olamadıklarını öğrenmekteyiz: *"Komünistler Almanların Prevaza'dan uzaklaşmasıyla birlikte orayı İşgal etmeye çalıştılar, ancak oradaki Güvenlik taburları tarafından yenilgiye uğradılar."*[120]

1944 yılında Almanların ülkeden çekilmesi ile ülkeyi kimin yöneteceği konusunda iç çatışmalar daha da şiddetlenmekte ve İç Savaş haline dönüşmektedir. Her iki taraf da birbirini ortadan kaldırmayı hedeflemiştir.

Dion, komünistlerin silah bırakmış olmamalarını İç Savaşın nedeni olarak görmektedir: *"-Komünistler, dedi ciddi bir şekilde, silahlarını bırakmadı ve silahsızlanmayı kabul edip etmeyecekleri çok şüpheli. –İç savaş olur mu dersin? […] – Ama Aleko, nerede yaşıyorsun? Tabi ki İç Savaş olacaktır. Bunları da temizleyelim ki memleketimiz rahat nefes alsın. […] -Barışçıl yöntemleri tercih ederim. Solcular yorulmuştur artık. Anlaşacağımıza inanıyorum. –Bende buna inanmayı çok isterdim ancak yapamam. Elimizdeki bilgiler tam tersini gösteriyor. ELAS yavaş yavaş silahlı güçlerini Atina'nın etrafına, bizim karşımıza toplamaya başladı bile."*[121] *"Maalesef Komünistler kaba kuvvet kullanarak yönetimi ele geçirmeyi deneyecekler."*[122] *"-Ve*

---

[119] *"Οι κομμουνιστές έχουν σκοτώσει τους δικούς τους στη Θεσσαλία, και τούτοι ήρθαν εδώ για σωτηρία και εκδίκηση."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 425.

[120] *"Η Πρέβεζα έδειχνε πολύ τα σημάδια της τρομερής μάχης που είχε δοθεί λίγες μέρες πρωτύτερα για την κατοχή της: οι κομμουνιστές είχαν προσπαθήσει να την καταλάβουν μόλις έφυγαν οι Γερμανοί, μα τους είχε τσακίσει σε σκληρές οδομαχίες το τάγμα όπου υπηρετούσε ο Κομνηνός."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 474.

[121] *" – Οι κομμουνιστές, είπε σοβαρά, δεν έχουν αφοπλιστεί, κι είναι πολύ αμφίβολο αν θα δεχτούν να αφοπλιστούν. –Προβλέπεις εμφύλιο πόλεμο; Ρώτησε δύσπιστα ο Αλέκος. Λες να φτάσουν ως εκεί; […] –Μα Αλέκο πού ζεις; Και βέβαια θα' χουμε εμφύλιο πόλεμο. Θα καθαρίσουμε κι αυτους, για να ησυχάσει ο τόπος. […] – ... προτιμώ τις ειρηνικές μεθόδους. Πρέπει να' ναι κουρασμένοι κι οι αριστεροί… Ελπίζω στη συνεννόηση. Θα 'θελα να το ελπίζω κι εγώ, δήλωσε, μα δεν μπορώ. Όλες μας οι πληροφορίες είναι αντίθετες. Ο ΕΛΑΣ συγκεντρώνει τις δυνάμεις του σιγά σιγά γύρω στην Αθήνα και απέναντι μας."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 505, 506.

[122] *"Είναι δυστυχώς πιθανό ότι οι κουμουνιστές θα δοκιμάσουν να καταλάβουν την εξουσία με τη βία."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 508.

Yunanistan, bu bugün kırk binden fazla silahlı güce sahip olan Komünistlerin elinde. O kadar kolay teslim olurlar mı sizce?"[123] *"Komünistler askerlerini terhis etmeyi kabul edecek mi yoksa İç Savaşı göze alıp savaşmayı mı tercih edeceklerdi?"*[124]

Bir gün Dion Garnizon Komutanlığı doktorunda, ayaklarındaki yaraların pansumanı için sıra beklerken, aynı şekilde sıra bekleyen, yaralı, zayıf güçsüz bir komünist ile sohbet eder. Ailesini görmek ve biraz kendine gelmek için birliğinden aldığı iznin bitmiş olduğunu ancak kendisini hiç iyi hissetmediğini ve birliğine yaya olarak gitmeye hiç gücü olmadığını söyler. Doktorun odasına girdiğinde, kötü bir muamele ile karşılaşan yaralı, ne iznini uzatabilir ne de yaralı ayaklarını muayene etmesi için doktoru ikna edebilir ve sonuç olarak çaresiz bir şekilde doktorun odasını terk etmek zorunda kalır: *"Dion, çaresiz komünistin gözlerinden akan yaşlarını gördüğünde çok içten bir şekilde ona acıyarak o an aslında karışındaki düşmanın hasta komünistin değil de, hastaya yardım etmeyen acımasız doktorun olduğunu fark eder."* [125]

Dion'a ise tam aksine bir tavır sergileyen doktor, komünist hakkında ileri geri sözler sarf eder: *"-Gördün mü komünist keratayı iznini uzatmak istiyor?" Belli ki sergilediği cesur tavrından dolayı takdir bekliyordu. "-Neden uzatmadınız, belli ki gerçekten acı çekiyordu o kadar yolu nasıl yürür? Diye sordu Dion sakin bir şekilde." […] "-Gebersin! Burada kalıp casusluk yapmasına göz yumamazdım!"*[126]

Bu bölümde dikkati çeken farklı bir nokta ise, yazarın o dönemde yaşanan kanlı Aralık Olayları'na hiç değinmemiş olmasıdır. Bunun sebebi ise yazarın Kanlı Aralık Olayları döneminde (Aralık 1944) Korfu'da bulunması ve Atina'da

---

[123] *"Κι αυτή συνέχισε είναι η Ελλάδα που κατέχουν σήμερα οι κομμουνιστές. Πάνω από σαράντα χιλιάδες ένοπλοι. Λέτε να την παραδώσουν με το καλό;"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 511.

[124] *"Θα δέχονταν οι κομμουνιστές την αποστράτευση του δικού τους ανταρτικού στρατού ή θα ριψοκινδύνευαν τον εμφύλιο πόλεμο;"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 528.

[125] *"... Ο Δίων είδε, τα δάκρυα ν' ανεβαίνουν στα μάτια του ελασίτη και τον συμπόνεσε, όσο σπάνια είχε συμπονέσει άνθρωπο. Δεν ήταν, εχθρός τούτος. Εχθρός, σύμβολο όσων μισούσε ο Δίων εκείνη την ώρα, ήταν ο καλοταϊσμένος γιατρός…."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 543.

[126] *"–Είδες τον κερατά τον κομμουνιστή που γύρευε κι άλλη άδεια; Φαινόταν να περιμένει επιδοκιμασία για την γενναία του στάση. […] –Δεν πάει να ψοφήσει! Αυτό έλειπε να τους έχουμε εδώ να κατασκοπεύουν!"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 544.

yaşananlardan habersiz olmasıdır. Sadece 3 Aralık'ta ELAS'ın dağılacağını ümit ettiklerini dile getirmiştir: *"-3 Aralık'ta ELAS'ın dağılacağı anı bekle, dedi."*[127]

Kahramanımız Dion, Atina'da olup bitenleri yakınlarından gelen mektuplardan öğrenmektedir. Bu mektuplar aracılığıyla yaşanan çatışmalar, kargaşalar, ölümler ve işkenceler aktarılmıştır. Mektupların birinde komünistlerin güç kaybetmeye başladıkları haberini almaktadır.

Aynı mektupta sağcılar iyi niyetli romantik kişiler, solcular ise; *"Devrimin İdeolojik Kurtları"* olarak nitelendirilmiş ve masum Yunan halkı için tehdit oldukları belirtilmiştir.Dion ve arkadaşlarının içinde bulunduğu sağcılar: *"Kendi halindeki, masum Yunan halkını Devrimin ideolojik kurtlarından korumak için sessizce, az sözleri ve çabalarıyla mücadele etmektedirler."[…] Daha kurtuluşun ilk günlerinde Atina sokakları, aralıksız bir şekilde gösteri yürüyüşleriyle sloganlar söyleyen, uluyan, bağıran, bize küfreden ve bizleri tehdit eden komünistlerle doldu. Sevimsiz, soğuk bir millet bu, içlerinde az dahi iyimserlik ve acıma duygusu yok, nefret dolular, hiçbir şeyi affetmiyorlar."*[128]

Söz konusu dönemde Atina halkının ikiye bölünmüş olduğu dile getirilir. Eserin kahramanı Dion, komünistlerle mücadele ederken aslında en yakın arkadaşı Mihail'in katilleriyle mücadele etmektedir. Ancak onlarla mücadele etmesinin sebebi sadece intikam almak değil, aynı zamanda masum öğrencilere ve halka zarar vermelerini engellemektir: *"Sırf intikam almak için değil de, öğrencilere ve diğer*

---

[127] *" –Περίμενε, είπε, που θα διαλυθεί ο ΕΛΑΣ στις 3 του Δεκέμβρη."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 564.

[128] *"Αγωνίζεται αθόρυβα, λιγόλογα, ωμά, για να σώσει μερικέ χιλιάδες από τα πρόβατα που ανάφερα πιο πάνω -Έλληνες μικρονοικοκυραίους, κοσμάκη αθώο και θλιβερό που παραμονεύουν οι ιδεολόγοι λύκοι της Επανάστασης. […]Από τις πρώτες μέρες της απελευθέρωσης είχαν σκοτεινιάσει οι δρόμοι της Αθήνας από πυκνές μάζες κομμουνιστών που φώναζαν συνθήματα. Αδιάκοπα περνούσαν διαδηλώσεις, αδιάκοπα ούρλιαζαν, οι συνοικισμοί είχαν εγκατασταθεί μέσα στους δρόμους μας, μας έβριζαν, μας απειλούσαν. Δεν ήταν αξιαγάπητος κοσμάκης αυτός, Δίων δεν είχε τίποτα το αυθόρμητο, καμία καλοσύνη στον ενθουσιασμό του, έβγαζε μίσος σαν ιδρώτα. Δε μοιάζουν με τους πρώτους χριστιανούς, όχι, αυτή είναι μια από τις ανοησίες που λέγονται στην πρόχειρη αναζήτηση παραλλήλων. Οι πρώτοι χριστιανοί συμπονούσαν καμιά φορά ακόμα και το δήμιο τους, τούτοι δω μισούν τα θύματα τους και δεν συγχωρούν τίποτα."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s..573.

masum halka zarar verenleri engellemek için Mihail'in katillerine karşı mücadele ediyorum."[129]

Aynı mektupta ELAS da tam bir terör örgütü gibi anlatılır: *"Geceleri rahatlıyor, sabahları ise tekrar endişe içinde uyanıyoruz. ELAS orduları aşağılara doğru iniyor ve buralara geliyor, komünistler sistemli bir şekilde karşılarındaki herkesi temizliyorlar. Mora Yarımadasında, Almanların gitmesiyle beraber silahlarını teslim eden Güvenlik Taburlarına ait binlerce kişiyi acımasız bir şekilde boğazladılar."*[130]

Babası ve kardeşi komünistler tarafından öldürmüş olan Mitsos'un öfkesi ve komünistlere karşı nefreti esere şu şekilde yansımıştır: Bir gün sağcıların ve solcuların birlikte bulunduğu bir tavernada Kutsal Bölük üyelerinden Mitsos kadehini kaldırdığı sırada: *"-EAM köpeklerine ölüm! En kötü şekilde gebersinler!"*[131] demesi ile tüm bardakların kalkmadığı görülmekte ve komünistlerden biri olan Yannopulos Mitosos'a bakarak ELAS birliğinin subayı olduğunu söylemektedir. *[...] –ELAS birliğinin yanında mısın? Hain katillerin yanını mı tutuyorsun… diye ekledi Mitsos kısık bir sesle. Ardından, yüksek seslerle küfürler duyulmaya başladı.*[132] Böylece iki grup arasındaki gerginlik büyük ölçüde artmıştır. Yannopulos daha fazla dayanamayarak orayı terk etmeye karar vermiş ve yerinden kalkmaya karar verdiği sırada; Mitsos kudurdu ve eline aldığı şarap şişesini kaldırıp Yannopulos'un kafasına indirir. Solcu direnişçilerinin bir kısmı Kutsal Bölük üyeleri ile, bir kısmı da Mitsos'la çatışarak kavgaya girmektedir. Etrafta küfürler, kırılan tabaklar ve

---

[129] *"Πολεμώ τους δολοφόνους του Μιχαήλ. Όχι για εκδίκηση μονάχα, αλλά για κάτι πιο θετικό να εμποδίσω τους ανθρώπους αυτούς, που χτύπησαν έτσι τα μαθητούδια, από το να πάρουν στα χέρια τους τις χιλιάδες των νοικοκυριών της διαδήλωσης."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 578.

[130] *"Αναστενάζουμε κάθε βράδυ με ανακούφιση ξυπνάμε κάθε πρωί με αγωνία. Η αναρχία συνεχίζεται, οι συλλήψεις της πολυτικοφυλακής εξακολουθούν, ο ΕΛΑΣ κατεβαίνει προς τα εδώ, στις επαρχίες οι κομμουνιστές ξεκαθαρίζουν μεθοδικά κάθε αντίπαλό τους. Το «έννομο Κράτος» έγινε κοροϊδία. Στην Πελοπόννησο, μπροστά στα μάτια σχεδόν του ανίσχυρου αντιπροσώπου του, έσφαξαν σαν τραγιά πολλές χιλιάδες άντρες των Ταγμάτων Ασφαλείας που πίστεψαν στο έννομο Κράτος και παράδωσαν τον οπλισμό τους μόλις έφυγαν οι Γερμανοί."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 578.

[131] *"–Θάνατος στα σκυλιά του ΕΑΜ! Συνέχισε με παθιασμένη φωνή. Κακό ψόφο να' χουνε!"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 641.

[132] *"-Είσαι του ΕΛΑΣ; ρώτησε βραχνά. Είσαι με τους δολοφόνους, τους προδότες… Ακολούθησε ένας χείμαρρος από βρισιές με φωνή που ολοένα δυνάμωνε."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 642.

bağırmalar gittikçe artmakta ve durum ciddileşmektedir. Meyhanecinin gramofondan ulusal marşı açması ile büyüleyici bir sonuç ortaya çıkmıştır: kavga aniden durmuş ve herkes saygı duruşunda bulunmuştur. Mitsos'un komünistlere olan nefretinin sebebi de açıklanmıştır. Yanlışlıkla arkadaşı Lihnos'a vuran Mitsos sonunda Lihnos'a sarılarak: *"-Kardeşim, sana vurdum! Beni affet! Bunlar babamı ve kardeşimi öldürdüler…"* [133]

Eserde komünistlerin kendilerinden farklı düşünen, herkese eziyet eden ve herkesi ortadan kaldıran işkenceciler olduğu tekrar tekrar betimlenmektedir.[134]

Daha önce de değindiğimiz gibi Atina'daki korkunç çatışmaların yaşandığı dönemde Dion ve bölüğü Korfu'da idiler. O arada yaşanan gelişmeleri ve haberleri gönderilen mektuplardan öğrenmişlerdir: *"Bugün günlerden Perşembe, Cumartesi günü Yunanistan'dan gelen ilk mektuplar dağıtılacak. Bu gün pek çok adam komünistler tarafından öldüren ailelerinin haberini veren mektuplar alacaktır."*[135]

Kitabın sonlarına yaklaşılmasına rağmen yazar hala komünistlerin yaptıklarından bahsetmeye devam etmektedir. Almanlar Kalamata bölgesinden çekildiğinde bölgeyi ele geçiren ELAS örgütü tüm sağcıları öldürmektedir. Dion'un eline bu döneme ait olan bir gazete geçmiştir: *"Yerel Kalamata gazetesiydi ve Almanlar geri çekildikten sonra bölge de ELAS'ın eline geçtikten sonra basılmıştır. Burada sağcı esirlerin (Valinin, savcının, subayların) komünistle tarafından linç edilişleri anlatılır"*. Gazeteden bazı alıntılar ise şöyledir: *"O kadar öfkeliydiler ki… Hainleri şiddetle vuruyor… Yere ilk yayılan boğazına bir ilmik geçirilmiş olan Vali Perotis… Silah olarak sopa ve değnek kullandılar. Kafalarına şiddetle vurdular sopa*

---

[133] *"… και μετά το τέλος ο Μήτσος αγκάλιασε κλαίγοντας τον Λίχνο : - Αδερφέ μου, σε χτύπησα! Συγχώρα με! Ξέρεις, μου' χουν σκοτώσει και τον πατέρα και τον αδερφό μου…"* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 642-643.

[134] *"Ο Γιαννόπουλος διάλεγε να είναι μονάχα ο φανατικός κουμουνιστής, ο συνωμότης –με όλο το απαίσιο οπτικό βάθος που σήμαιναν αυτά στη Ελλάδα τότε: ΟΠΛΑ, εκτελέσεις, βασανιστήρια των ανθρώπων που σκέφτονταν διαφορετικά… Θυμόταν κανείς το γράμμα της Λένας."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 644.

[135] *Σήμερα είναι Πέμπτη. Το 10 Σάββατο θα γίνει διανομή του πρώτου ταχυδρομείου που έφτασε απ' όλη την Ελλάδα. Πολλοί άντρες θα πάρουν, γράμματα που θα τους αναγγέλλουν πως οι κομμουνιστές έσφαξαν τους δικούς τους."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 705.

ve değnekler kırılınca da onları bıçak yerine kullanarak, ölenlerin yüzlerini ve boğazlarını üst üste astılar… Bu korkunç işkence yarım saatten fazla sürdü. Son olarak da baş hainler boğazlarından elektrik direklerine asıldı.''[136]

ELAS'çılar gittikleri bölgelerde kendilerini desteklemeyen halka eziyet etmektedir. Kurnazlık yaparak tehlikeden uzak kalmaları için tarafsız kalmayı tercih eden ve bunu komünistlere kabul ettirdiklerini sanan Koliodimitrei halkı bu mağdurlar arasındadır.

İlk başta tarafsız kalmalarını kabul ettiklerini ileri süren komünistler Epir bölgesinde yeterince güç kazandıktan sonra bir ELAS ordusu Pendolakkos'a giderek Koliodimitreilerle görüşür. Köylülere bir takım iltifatlar, takdirler ederek "barış ve birlik" ziyafetine davet ederler. Tüm köylüler coşkulu ve silahsız bir halde ziyafete katılır. Bol keseden yemek ve içki ikram edildikten sonra aniden bir ELAS taburu ortaya çıkarak tüm köyü ve köylülerin etrafını sardıktan sonra silahlarını teslim etmelerini emreder. Silahlar teslim edildikten sonra ise; ELAS'çılar yetmiş seksen kadar adama köyün dışında bir hendek kazdırır ve herkesi hendeğin önüne sıralayarak kimisini kurşunlayarak kimisini bıçaklayarak öldürürler. Böylelikle bir halkı daha yok etmeyi başarırlar.[137]

---

[136] *"Υποψιάζομαι πως ο Γιαννόπουλος, να πούμε δεν είναι ανεύθυνος για τη σφαγή της Καλαμάτας. Δεν ξέρεις; Διάβασε τούτο το κομμουνιστικό φύλλο. Έβγαλε μιαν εφημερίδα από το συρτάρι. Ήταν τοπική Καλαματιανή κι είχε εκδοθεί μετά την αποχώρηση των Γερμανών και την Κατάληψη της εξουσίας από τον ΕΛΑΣ. Εδώ προγραφόταν με ικανοποίηση το λιντσάρισμα των δεξιών αιχμαλώτων –Νομάρχη, εισαγγελέα, αξιωματικών– από το κομμουνιστικό πλήθος. Ο Δίων διάβασε γοργά σταματώντας στις πιο χτυπητές φράσεις:*
Η συνοδεία προχωρούσε… Η οργή του λαού είχε τόσο κορυφωθεί ώστε… χτυπάει με λύσσα τους προδότες. Πρώτος που ξαπλώνεται στο πεζοδρόμιο είναι ο Νομάρχης Περρωτής, μ 'ένα έντεχνο πέρασμα της θηλιάς στο λαιμό…για το κρεούργημά τους ο λαός δε χρησιμοποίησε ούτε ντουφέκια, ούτε σιδερένια όργανα. Εκατοντάδες μαγκούρες και ρόπαλα ήταν τα όπλα τους. Χτυπούσαν στα κεφάλια με λύσσα. Αφού έσπαζαν τις μαγκούρες και τα ρόπαλα, τα χρησιμοποιούσαν για μαχαίρια, που μ' αυτά κάρφωναν απανωτά τα μούτρα και τους λαιμούς…Η τρομερή αυτή τιμωρία των προδοτών κράτησε περισσότερο από μισή ώρα. … Στο χρόνο αυτό του αργού θανάτου τους… Η οργή του λαού ήταν ασυγκίνητη, σκληρή και ακατανίκητη… Σαν τελείωσε … ο λαός πέρασε θηλιές στους λαιμούς των αρχιπροδοτών και τους κρέμασε στους στύλους του ηλεκτρισμού… " Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 706-707.

[137] *"Ναι, είπε. Το τάγμα τους αρνήθηκε ν' ακολουθήσει τις άλλες μονάδες στην υποχώρηση. Είπαν ότι μένουν ουδέτεροι, και το μήνυσαν και στον ΕΛΑΣ. Το νόμισαν μεγάλη εξυπνάδα, πως έτσι τάχα θα γλίτωναν το βιος τους. Τραβήχτηκαν στα χωριά τους με τον οπλισμό που είχαν κρατήσει και κάθησαν ήσυχο: Οι κομμουνιστές δήλωσαν πως δέχονται την ουδετερότητά τους, τους γέμισαν ευγένειες*

Mektuplardan hiç hoş haberler alınamamaktadır. Bir taraftan Balafaras bir köşeye oturmuş sessizde ağlamaktadır: *"ELAS Atina'daki en küçük erkek kardeşini öldürmüştü. Diğer taraftan* Lihnos *da gözleri kızarmış bir şekilde elindeki mektubu Dion'a gösterdi: Komünistler, altmış yaşındaki babasını rehine tutup sabahtan akşama kadar karda yürütmüştür. Adam ağır hasta bir şekilde geri dönmüştür ve hayati tehlikesi devam ediyor."*[138] *"Dion kendi mektuplarına dalar ve titreyen elleriyle ilk mektubu açar. Lena'nın gönderdiği mektuplardan Atina'da yaşananları öğrenir. Komünistlerin Dion'un ailesinin yaşadığı mahalleye giremediklerini öğrenir. Fakat başka bölgelerde kan döktürmüşler, küçük büyük demeden her yaş grubundan insanlar, hatta politikayla hiçbir zaman karışmayan insanlar bile solcular tarafından katledildiğini öğrenir."*[139]

Bu mektup komünistlerin işgalci Almanlardan daha fazla kan döktüğünün ve daha vahşice davrandığının apaçık kanıtı olmuştur. Bir aylık komünist yönetimindeki Atina'nın bu dönemde tüm İşgal döneminde yaşadıklarından daha kötüsünü yaşamış olduğunu öne sürerek yapılanlar şu şekilde dile getirilmiştir: *"Komünistler kendilerini savunmak için, büyük bir ısrarla mücadele etmeye devam*

και περιποιήσεις όσο διαρκούσαν οι επιχειρήσεις εναντίον μας. Μόλις σταθεροποιήθηκε η Κυριαρχία τους στην Ήπειρο, πήγε μια αντιπροσωπεία του ΕΛΑΣ στο Πεντόλακκο να χαιρετήσει τους Κολιοδημητραίους και να διαπραγματευτεί τάχα μαζί τους για τα ζητήματα του οπλισμού και τάχα μαζί τους για ζητήματα του οπλισμού και τα λοιπά.
«Οι κομμουνιστές έχαναν ένα σωρό κομπλιμέντα, παίνεψαν τον πατριωτισμό και τη μετριοπάθεια των χωρικών και τελικά τους κάλεσαν σ' ένα μ γάλο τσιμπούσι "ειρήνης και συμφιλίωσης". Οι Κολιοδημητραίοι πήγαν όλοι, ενθουσιασμένοι κι άοπλοι, κι άρχισε το φαγοπότι. Και δώσ' του φαΐ και κρασί, και τσουγκρίσματα και υγείες και προπόσεις. Σε μια στιγμή ξεμπουκάρει ολόκληρο τάγμα του ΕΛΑΣ που είχε κυκλώσει το χωριό, στήνει πολυβόλα και ζητάει τον οπλισμό. Οι Κολιοδημητραίο, μισοθυσμένοι και τρέμοντας, παραδίνουν τα πάντα.
«Άμα τελείσε η καταμέτρηση και παραλαβή, οι ελασίτες οδήγησαν όλους τους άντρες –εβδομήντα ως ογδόντα- λίγο πιο έξω, τους έβαλαν να σκάψουν μια τάφρο, τους έστησαν μπροστά και τους σκότωναν όλους. Άλλους με πυροβολισμούς, άλλος με μαχαίρια… Ώστε έτσι τέλειωσαν οι Κολιοδημητραίοι.
Rodis Rufos, a.g.e., s. *710*

[138] *Από την άλλη μεριά ο Μπαλαφάρας έκλαιγε σιωπηλά σε μι αγωνία: ο ΕΛΑΣ είχε σκοτώσει το μικρότερο αδερφό του στην Αθήνα. Ο Λίχνος, με κόκκινα μάτια, έδειξε στον Δίωνα το δικό του γράμμα. Οι κομμουνιστές είχαν πάρει τον πατέρα του όμηρο, εξήντα χρονών άνθρωπο, και τον είχαν περπατήσει μερόνυχτα στο χιόνι. Είχε γυρίσει βαριά άρρωστος και ήταν αμφίβολο αν θα ζήσει."* Rodis Rufos, *a.g.e.,* s.726.

[139] *"Ο Δίων όρμησε στα δικά του γράμματα και τ' άνοιξε με χέρια που' τρεμαν. Αμέσως αναστέναξε μ' ανακούφιση: οι δικοί του ήταν σώο, ο ΕΛΑΣ δεν είχε φτάσει στη συνοικία τους. Από το γράμμα τους. Από τα γράμματα τους όμως, κι απ' όλα τ' άλλα, ιδιαίτερα της Λένας, ξετυλιγόταν έν' ατέλειωτο κομπολόι από πένθη γνωστών του. Άνθρωποι κάθε ηλικίας είχαν εκτελεστεί από τους αριστερούς, ακόμα κι άνθρωποι που ποτέ τους δεν είχαν ανακατωθεί στην πολιτική."* Rodis Rufos, *a.g.e.,* s.726.

etmişlerdi, evleri ve meydanları havaya uçurmuş, aileleri yok etmişlerdi. Atina Alman İşgalinde yaşadıklarından daha korkuncunu bir ay içinde yaşamıştı. Açlık ve susuzluk. Evlerinde rehine alınarak havan toplarıyla, kör kurşunlarla katledilen insanlar. Yapılan değerlendirme korkutucuydu. ELAS kurbanı binlerce ceset bulunmuştu, hala da toplu mezarlar açılıyor ve çoğu zaman bu mezarlardan işkenceler sonrası ölenlerin şekil değiştirmiş cesetleri çıkıyordu, kesilmiş burunlar ve kulaklar, oyulmuş gözler… Aralarında işçiler, emekliler, gençler ve kadınlar vardı.''[140]

Komünist yönetimindeki Atina'nın tüm İşgal süresinde yaşananlardan daha kötüsünü yaşamış olduğuna yapılan vurgu oldukça önemlidir. Yazar bir kez daha komünistlerin ülkeyi İşgal eden Almanlardan daha kötü ve daha cani olduklarını göstermeye çalışmıştır. Anlaşıldığı üzere yazarın düşmanı, diğer bir ifade ile "ötekisi" ülkeyi İşgal eden Almanlar değil, komünistlerdir.

Komünistler bazen de cesaretlerinden dolayı övülmüştür. Lena mektubunda aralarından bazılarının merhametli ve iyi olduklarını ifade etmiştir: *"Genç komünistler; üzerlerine atışlar yapan İngiliz uçaklarına karşı dimdik ayakta durarak ateş ediyorlardı. Merhametli olanlar insanlık vazifelerini yerine getirenler de vardı, yapılan katliamlardan hepsi sorumludur demek haksızlık olur, aralarından bazıları bizimkilerini kaçmaları için uyarıp, yardımcı olmaya çalışmıştır."*[141] *"Mektuplar*

---

[140] *"Οι κομμουνιστές είχαν αγωνιστεί μ' αφάνταστο πείσμα, είχαν ανατινάξει σπίτια και τετράγωνα όπου αυτό βόλευε την άμυνα τους, είχαν ξεκληρίσει οικογένειες. Η Αθήνα είχε ζήσει έναν εφιαλτικό μήνα, χειρότερο απ' ολόκληρη την Κατοχή μαζί. Χωρίς νερό, χωρίς φως, χωρίς τρόφιμα. Με όλμους και σφαίρες αδέσποτες που σκότωναν ανθρώπους μέσα στα σπίτια τους, με σφαγή και ομηρία. Ο απολογισμός ήταν τρομαχτικός. Χιλιάδες πτώματα θυμάτων του ΕΛΑΣ είχαν βρεθεί, κι ακόμα ξεθάβονταν άλλα από ομαδικούς τάφους, πολλές φορές φριχτά παραμορφωμένα από βασανιστήρια: κομμένες μύτες και αυτιά, βγαλμένα μάτια… Ανάμεσα τους ήταν εργάτες, συνταξιούχοι, έφηβοι, γυναίκες."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 727.

[141] *"Από την κομμουνιστική μεριά πάλι είχαν σημειωθεί, πέρα από το αναμφισβήτητο πολεμικό θάρρος («νεαροί ελασίτες σηκώνονταν όρθιοι και πυροβολούσαν ανώφελα τ' αγγλικά αεροπλάνα που τους θέριζαν με πολυβόλα», έγραφε η Λένα), και πολλά ατομικά δείγματα ανθρωπιάς («θα' ταν άδικο να πούμε ότι φταίνε όλοι για τις σφαγές - πολλοί δοκίμασαν να σώσουν δικούς μας, τους ειδοποιούσαν να το σκάσουν έγκαιρα… »)*
Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 728.

okunduktan sonra ölenler adına duyulan üzüntü ve keder ile birlikte komünistlere karşı duyulan nefret ve öfke-lanet daha da şiddetli hale dönüşmüştü."[142]

Atinalılar daha tutucu olmuş ve yasal bir hükümet kurularak tüm suçluların cezalandırılmasını arzu etmekteydiler. Atina'ya geri dönen silahsız komünistler, kendilerine karşı öfkeli halk tarafından linç edilme tehlikesi altındaydılar, emniyet de bu sefer onları korumak zorundaydı. Gençler yollardaki solculara ait gazeteleri yırtıyorlar ve kırmızı kravat takanları dövüyorlardı.[143] Bu dönem Beyaz Terör Dönemi olarak tarihe geçmiştir.

[142] *Ωστόσο από τα γράμματα αναδινόταν, δίπλα στο θρήνο για τους χαμούς, μια δυνατή χαραυγή οργής, μίσους κι κατάρας για τους κομμουνιστές."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 728.

[143] *"Ελασίτες που γύριζαν στην Αθήνα άοπλοι, μετά την κατάπαυση των επιχειρήσεων, κινδύνευαν να λιντσαριστούν από το ανώνυμο πλήθος των νοικοκυριών και η Αστυνομία έπρεπε τώρα να τους προστατεύει. Όμιλοι νέων έσκιζαν αριστερές εφημερίδες στους δρόμους κι έδερναν οποίον φορούσε κόκκινη γραβάτα."* Rodis Rufos, *a.g.e.*, s. 728.

SONUÇ

II. Dünya Savaşı yıllarında Yunan halkı cephede savaşmak, İşgalin getirdiği karanlık günleri, açlığı, ölümü, toplama kamplarını yaşamak zorunda kalmıştır. Daha da kötüsü hemen İşgalin ardından 1946-1949 yılları arasında kanlı bir İç Savaşa sürüklenmiştir. İç Savaş 1949 yılında cephede bitmesine rağmen Yunan halkı için zorlu, korku ve baskı dolu yıllar uzun süre devam etmiştir.

II. Dünya Savaşı yıllarını ve sonrasını ele alan yazarlar ve eserler için "*Savaş Sonrası Edebiyat*" ve "*Savaş Sonrası Kuşağı*" gibi terimler kullanılmıştır. Bu yazarlar eserlerinde Yunanistan'ın yakın tarihte yaşamış olduğu Arnavutluk Cephesi, İşgal, Açlık, Direniş, İç Savaş ve sonrasında yaşanan korku ve dehşet yıllarını ele almıştır. Böylece bu döneme değinen eserleri okumak bir açıdan keyifli değildir. Pek çok kez insanı rahatsız eden, hoş olmayan, okunması kolay ama dönemin şartları düşünüldüğünde bir o kadar zor olan konuların ele alındığı görülmektedir.

Bu çalışmada inceleme konusu yapılan *"Bir Haçlı Seferinin Güncesi"* adlı eser, İşgal yıllarını ve Direnişi ele almaktadır. Romanın ana kahramanı Dion yazarın kendisidir. Diğer bir deyişle olayları yaşayan kişidir. 1944 yılında EDES örgütü ile Direnişe katılan yazar, eserinde ülkesini İşgal eden Alman ve İtalyanlardan ziyade komünist direnişçileri kötülemekte ve en büyük düşmanları olarak görmektedir. Yazar/ Dion'un bu kararında komünistlerin arkadaşı Kitsos Maltezos'u öldürmesi gerçeği yatmaktadır.

Detaylı olarak incelenen eserde görülmektedir ki komünistler Almanlardan daha çok kötülenmiştir. Eserdeki komünist kişiler fiziksel ve psikolojik sorunları olan, şiddet ve adam öldürmeye eğilimli kişiler olarak tanıtılır ve her fırsatta kötülenir. Yapmış oldukları canilik ve gaddarlıklar roman boyunca anlatılmaktadır. Hatta eserin birkaç bölümünde kahraman Dion'un Alman askerlerine karşı sempati duyduğu bile görülmektedir. Dion'un kendi ideolojisi ile aynı siyasi görüşe sahip kişilerin zaman zaman gerçekleştirdiği işkencelerden de bahsetmiştir. Dikkat çeken

bir diğer nokta ise direnişçilerin kayıp verdiği Kanlı Aralık Olayları'na hiç değinilmemiş olmasıdır.

KAYNAKÇA

Athanasopoulos Yoannis V., *Ναπολέων Ζέρβας – Άρης Βελουχιώτης*, (Napoleon Zervas – Aris Veluhyotis), Pelasgos Yayınları, Atina 2018.

Clogg, Richard, *Modern Yunanistan Tarihi*, Çeviren: Dilek Şendil, İletişim yayınları, İstanbul 1977.

Çokona Ari, *Çağdaş Yunan Edebiyatı Antolojisi,* birinci basım, Heyamola yayınları, İstanbul, 2014.

Dominique Eudes, *Οι Καπετάνιοι*, (Kapetanios), çeviren: Georgios Papakiriakis, Eksandas Yayınları, Atina 1970.

Frangiadis, Aleksis, *Η Ελληνική Οικονομία 18ος-20ος αιώνας* (Yunan Ekonomisi 19-20 yy.) Nefeli yayınları, Atina 2007.

Gallant, Thomas W., *Νεότερη Ελλάδα*, (Çağdaş Yunanistan), Çeviren Yanna Skarveli, Pedio Yayınları, Atina 2019.

Kalivas, Stathis, N. – Marancidis, Nikos, *Εμφύλια Πάθη*, (İç Savaş İhtirasları), Metehmio Yayınları, Atina 2015.

Karavanis Evaggelios P. , "1941-1944 Atina'sında R. Rufos, Th. D. Frangopulos, Al. Kotzia, G. Theotoka gibi EAM taraftarı olmayanların düzyazı ifadesi*"* (Doktora Tezi), Atina Üniversitesi, Felsefe Fakültesi, Tarih ve Arkeoloji bölümü, 2011-2012.

Kondoyanidi, Tasos K., *Ήρωες Και Προδότες Στην Κατοχική Ελλάδα,* (İşgal Altındaki Yunanistan'da Kahramanlar ve Hainler), Pelasgos Yayınları, Atina 2016.

Kurtovik Dimosthenis, *Έλληνες Μεταπολεμικοί Συγγραφείς* (Savaş Sonrası Yunan yazarları), Patakis Yayınları, Atina, 1995

Makris -Staykos, Petros St. *Kitsos Maltezos*, Estia Yayanları, Atina, 2019

Margaritis, Yorgos, *Ιστορία του Ελληνικού Εμφύλιου Πολέμου* (Yunan İç Savaşı Tarihi), Vivliorama Yayınları, Atina 2005.

Mirasyezi, Maria D, Νεοελληνική Λογοτεχνία, [Yunan Edebiyatı], Atina 1982.

Politis, Linos, Ιστορία της Νεοελληνικής λογοτεχνίας, (Çağdaş Yunan Edebyatı) Atina 1985.

Rodaki, Perikli, *Δεκεμβρης 1944*, (Aralık 1944), Epikerotita Yayınları, Atina 1984.

Rufos Rodis, *Χρονικό μιας Σταυροφορίας* (Bir Haçlı Seferinin Güncesi), Okeanida Yayınları, Atina, 2002.

Sahinis, Apostolos, *Νέοι Πεζογράφοι* (Çağdaş Yazarlar) 1945-1946, Üçüncü baskı, Estia Yayınları.

Solon, Grigoriadis Neok, *Ιστορία Της Σύγχρονου Ελλάδος 1941-1974,* (Çağdaş Yunanistan Tarihi 1941-1974), 2. Cilt, K. Kapopoulos Yayınları, Atina 1975.

Tağmat Çağla Derya, *Açlık*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2016.

Tıbbı Terminoloji, T. C. Anadolu Üniversitesi yayını:2525. Derleyen: Didem Arslantaş, 1. Baskı, Eskişehir 2012.

Tsakonas, Dimitrios, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Πολιτικής Κοινωνίας,* (Çağdaş Yunan Edebiyatı ve Siyasal Toplum Tarihi) sekizinci cilt, Sofron yayınları, 1992.

Uluslararası Biyografi Sözlüğü, "Rufos Rodis", 9. Cilt, Ekdotiki Athinon, 1991

Voglis, Polimeris, *Η Εμπειρία της φυλακής και της εξορίας* (Hapis ve Sürgün Tecrübesi), Aleksandria Yayınları, Atina 2002.

Vurnas, Tasos, *Ιστορία Της Νεότερης και Σύγχρονής Ελλάδας,* (Yeni Ve Çağdaş Yunanistan Tarihi), 4.Cilt, Pataki Yayınları, Atina 2002.

Yorgos Paganos, Η Νεοελληνική Πεζογραφία (Çağdaş Yunan Nesiri), Kodikas, 1983.

Η Μεταπολεμική Πεζογραφία, (Savaş Sonrası Nesir), Sokoli Yayınları, Birinci Cilt.

Λεξικό Νεοελληνικής Γλώσσας (Çağdaş Yunan Edebiyatı Sözlüğü), Patakis Yayınları, Atina 2007.

Στη Δεκαετία 1940-1950 Ένα Έθνος Σε Κρίση, (1940-1950 Yılları Arasında Yunanistan, Kriz İçinde Bir Ulus), Ed. John O. Iatrrides, Themelio Yayınları, Atina 2006.